

LUND UNIVERSITY

Narratives of Former Bosnian Detainees: Concentration Camp Rituals

Basic, Goran

Published in:
Zbornik sažetaka

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Basic, G. (2014). Narratives of Former Bosnian Detainees: Concentration Camp Rituals. *Zbornik sažetaka*, 145-146. <http://issuu.com/fkkss/docs/zbornik-web>

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

**ZBORNIK SAŽETAKA - MEĐUNARODNA NAUČNA
KONFERENCIJA „SIGURNOST URBANIH SREDINA“**

Sarajevo, maj 2014. godine

NAUČNI ODBOR / SCIENTIFIC COMMITTEE

- **Prof. dr. Elmedin Muratbegović**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Muhamed Budimlić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Edina Bećirević**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Jasmin Ahić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Srđan Milašinović**, prodekan Kriminalističko-policijske akademije Beograd, Srbija
- **Prof. dr. Ksenija Butorac**, Visoka policijska akademija, Zagreb, Hrvatska
- **Prof. dr. Gorazd Meško**, Fakultet za varnostne vede, Univerzitet u Mariboru, Slovenija
- **Prof. dr. Stephanie Di Pietro**, University of Missouri – St. Louis, SAD
- **Prof. dr. Laurence Armand French**, Western New Mexico University, SAD
- **Prof. dr. Esad Oruč**, Burch Univerzitet, Turska
- **Prof. v.š. mr.sc. Ivan Toth**, dekan Veleučilišta Velika Gorica, Hrvatska
- **Doc. dr. Darko Datzer**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Doc. dr. Eldan Mujanović**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Doc. dr. Goran Kovačević**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

ORGANIZACIONI ODBOR / ORGANISING COMMITTEE

Predsjednik:

- **Prof. dr. Nebojša Bojanić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

Članovi:

- **Prof. dr. Irma Deljković**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Doc. dr. Admir Hadžikadunić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Mr. Edita Hasković, viši ass.**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Mustafa Šuvalija, ass.**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Predrag Puharić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Mr. Adnan Fazlić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Mahir Hodžić**, glavni urednik časopisa a&s ADRIA

POČASNI ODBOR / HONORARY COMMITTEE

- **Prof. dr. Mirsad Abazović**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Ramo Masleša**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Zenaid Đelmo**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Lada Sadiković**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Sakib Softić**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Alisabri Šabani**, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Goran Milošević**, dekan Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, Srbija
- **Prof. dr. Želimir Kešetović**, Fakultet bezbednosti, Beograd, Srbija
- **Prof. dr. Vesela Radović**, dekan Fakulteta za primenjenu bezbednost, Novi Sad, Srbija
- **Prof. dr. Izet Beridan**, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina
- **Prof. dr. Oliver Bačanović**, dekan Fakulteta za bezbednost, Skoplje, Makedonija
- **Dr. Ljulzim Tafa**, Univerzitet AAB, Priština, Kosovo
- **Doc. dr. Taib Spahić**, Direktor Policijske akademije Sarajevo, Bosna i Hercegovina
- **Predrag Kurteš**, Ministar, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Bosna i Hercegovina

Napomena: *Stavovi izneseni u sažecima nisu nužno i stavovi Redakcije i Organizacionog odbora Konferencije. Autori su odgovorni za način tačnost pisanja.*

UVODNA RIJEČ DEKANA FAKULTETA ZA KRIMINALISTIKU, KRIMINOLOGIJU I SIGURNOSNE STUDIJE, PROF. DR NEDŽADA KORAJLIĆA

Poštovani,

Iznimno mi je zadovoljstvo i čast da vas pozdravim i da vam, u ime Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu i osobno, poželim dobrodošlicu i iskažem zahvalnost na prisustvu i učešću u naučnoj konferenciji „Sigurnost urbanih sredina“.

Svijet se odavno nalazi u urbanoj eri, u najširem i najbržem procesu urbanizacije, u dinamici i obimu koji su nezabilježeni u našoj dosadašnjoj historiji. Urbane sredine zauzele su centralno mjesto razvoja civilizacije u vremenu i prostoru u kojem živimo, te će, nedvojbeno, oblikovati našu bližu i dalju budućnost. Sve veći broj svjetskog stanovništva bira upravo gradove kao model željenog života – životnog stila, životnih mogućnosti i perspektiva, eksponirajući dalje dominaciju urbanih prostora.

U dvadesetom vijeku svjetska populacija drastično se povećala, sa posebnim akcentom na rast u urbanim sredinama, tako da danas upravo u ovim centrima živi više od 50 posto ukupnog stanovništva. Nadalje, 21. stoljeće donosi sa sobom pomenutu rapidnu urbanizaciju, pa će, prema predviđanjima Ujedinjenih nacija, do 2020. godine čak dvije trećine ukupne populacije živjeti u gradovima, a do 2050. godine i više od 80 posto. Upravo na osnovu ovih pokazatelja, utvrđen je i jedan od globalnih prioriteta Ujedinjenih nacija, a to je poboljšanje sigurnosti u urbanim sredinama.

Sigurnost kao izazov od iznimne važnosti zasigurno je prisutan u razvoju, širenju i održivosti svakog gradskog središta, a naročito u specifičnim i kompleksnim okolnostima razvoja i funkcionisanja urbanih sredina u Bosni i Hercegovini, te, jednako, i gradskih centara u regionu. Nakon svih bolnih i traumatičnih ratnih iskustava, nezapamćene destrukcije i urbicida, bosans-

kohercegovački gradovi i dalje su u zahtjevnom i složenom tranzicijskom procesu, u specifičnim političkim prilikama i međunacionalnim odnosima u Bosni i Hercegovini, a život u njima dodatno je otežavan društvenim lomovima i turbulentnim događajima. Ipak, naše stanovništvo očekuje upravo od urbanih sredina da budu pokretači ekonomskih, socijalnih, kulturnih, ekoloških i svih drugih razvojnih aspekata društva, uz sva ograničenja koja se ogledaju u postojećoj nedovoljnoj infrastrukturi, u lošem sistemskom funkcionisanju, uz siromašne budžete, kako na lokalnim, tako i na višim nivoima vlasti, i naročito, uz izrazite ekonomske i ostale razvojne disbalanse u različitim urbanim sredinama.

Stanovništvu urbanih sredina ipak je sigurnost jedan od prvih zahtjeva. Osjećaj sigurnosti, bio on čak i samo subjektivan, osnovna je čovjekova potreba, a sigurnost, kao tema, čini se, nikada nije bila toliko aktuelna kao danas, kada je ona, kao subjektivni osjećaj, ali i kao objektivna potreba, težnja svih nas – pojedinaca i društva u cjelini. Širok je dijapazon tačaka ugroženosti u urbanim sredinama: stanovnici, javna i privatna imovina, infrastruktura, okoliš, kulturno i historijsko nasljeđe, prirodna i privredna dobra, a kontinuirano se povećava i broj sigurnosnih rizika u urbanim područjima: terorizam, vandalizam, brojni oblici krivičnog i prekršajnog djelovanja, elementarne nepogode i različite krizne situacije. Današnji urbani obrasci predstavljaju snažne sigurnosne izazove, a naša je namjera da na ovoj naučnoj konferenciji razmijenimo znanja i iskustva, kao i dileme i pitanja iz područja sigurnosti urbanih sredina, uz želju da ona bude skroman doprinos zajedničkom cilju uspostavljanja što većeg stepena sigurnosti u široj društvenoj zajednici, kako u Bosni i Hercegovini, tako i u državama regiona.

S poštovanjem,

Sarajevo, 16.05.2014. godine

Prof. dr. Nedžad Korajlić

Sadržaj

EVROPSKI PROJEKTI EEMUS/EFUS I URBIS: PERSPEKTIVE ODREDNICA SIGURNOSTI U GRADOVIMA I MANJIM MJESTIMA	
EUROPEAN PROJECTS EEMUS/EFUS AND URBIS: PERSPECTIVES ON SECURITY PROVISION IN THE CITIES AND TOWNS	
<i>Gorazd Meško, Andrej Sotlar i Bernarda Tominc.....</i>	14
PROCESNI ZNAČAJ FOTOGRAFIJA I SNIMAKA DOBIJENIH UPOTREBOM SIGURNOSNIH KAMERA	
PROCEDURAL SIGNIFICANCE OF IMAGES AND VIDEOS OBTAINED BY SECURITY CAMERAS	
<i>Milan Žarković, Ivana Bjelovuki Tanja Kesić.....</i>	16
ZNAČAJ PRIVATNE ZAŠTITE ZA SIGURNOSTI GRAĐANA U LOKALNOJ ZAJEDNICI	
<i>Petar Veić i Ivan Nađ.....</i>	19
RANO OTKRIVANJE I REAGOVANJE NA NASILJE NAD DJECOM U BOSNI I HERCEGOVINI	
EARLY DETECTION AND RESPONSE TO VIOLENCE AGAINST CHILDREN IN BOSNIA AND HERZEGOVINA	
<i>Elmedin Muratbegović.....</i>	21
DECENTRALIZIRANI SISTEM UPRAVLJANJA KRIZNIM SITUACIJAMA U BOSNI I HERCEGOVINI, AFIRMACIJA VS. NEGACIJA	
<i>Samir Agić.....</i>	23
URBANI PROSTOR KAO SOCIJALNI KONSTRUKT	
URBAN SPACE AS A SOCIAL CONSTRUCT	
<i>Alisabri Šabani.....</i>	26
PREVENCIJA VRŠNJAČKOG NASILJA U REPUBLICI SRBIJI	
PREVENTION OF PEER VIOLENCE IN SERBIA	
<i>Boban Simić i Željko Nikač.....</i>	29
PUTEVI NASILJA: RIZIK I OTPOR MEĐU BOSANSKIM IZBJEGLICAMA U ST. LOUIS-U	
VIOLENT TRAJECTORIES: RISK AND RESILIENCE AMONG BOSNIAN REFUGEES IN ST. LOUIS	
<i>Stephanie Di Pietro.....</i>	31
RODITELJI U ZATVORU I NJIHOV UTJECAJ NA NA DJECU U RANOM PUNOLJETSTVU	
PARENTAL INCARCERATION AND ITS EFFECT IN EARLY ADULTHOOD ON OFFSPRING	
<i>Lisa R. Muftić.....</i>	33

USPOREDBA NEKIH SUBJEKTIVNIH I OBJEKTIVNIH POKAZATELJA JAVNE SIGURNOSTI: ISTRAŽIVANJE U ZAGREBU I HRVATSKOJ COMPARISON OF SOME SUBJECTIVE AND OBJECTIVE INDICATORS OF PUBLIC SAFETY: THE CASE OF CITY OF ZAGREB AND CROATIA <i>Ruža Karlović, Irena Cajner Mraović i Dubravko Derk.....</i>	35
URBANO TRAGANJE ZA NESTALIM OSOBAMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U GRADOVIMA SA KONTINENTALNIM OBILJEŽJIMA URBAN SEARCH FOR MISSING ELDERLY PERSONS IN CITIES WITH CONTINENTAL FEATURES <i>Marijan Šuperina, Ljiljana Mikšaj Todorović i Ksenija Butorac.....</i>	37
PERCEPTION OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA CITIZENS ABOUT THE SENSE OF SECURITY <i>Cane Mojanoski.....</i>	40
SIGURNOST GRAĐANA I STRAH OD KRIMINALA NA PODRUČJU OPŠTINE NOVO SARAJEVO SAFETY FEELING AND FEAR OF CRIME SURVEY IN NEW SARAJEVO MUNICIPALITY <i>Elmedin Muratbegović i Srđan Vujović.....</i>	41
KOMPARATIVNA ANALIZA STAVOVA O KUĆNOM ZATVORU SA ELEKTRONSKIM NADZOROM: DA LI JE VAŽNO ŠTA ZNAMO, ILI ODAKLE SMO? A COMPARATIVE ANALYSIS OF ATTITUDES TOWARD ELECTRONIC MONITORING: IS IT ABOUT WHAT WE KNOW OR WHERE WE COME FROM? <i>Almir Maljević i Lisa R. Muftić.....</i>	44
SOLVING THE ISSUE OF BEGGING IN LJUBLJANA <i>Janja Denžič, Laura Bizjan, Urška Vidmar, Martina Lavrenčič, Meta Čučnik, Mojca Jagodič, Katja Oštir, Katja Eman, Gorazd Meško.....</i>	46
SEKUNDARNA PREVENCIJA KRIMINALITETA: IZAZOV ZA BUDUĆNOST SECONDARY PREVENTION OF CRIME: CHALLENGE FOR THE FUTURE <i>Armin Kržalić.....</i>	48
ULOGA POLICIJE U PREVENCIJI KRIMINALITETA <i>Rrahman Sylejmani.....</i>	50
УЛОГА ПРИВАТНОГ БЕЗБЕДНОСНОГ ПОТСИСТЕМА У СИГУРНОСТИ УРБАНИХ СРЕДИНА У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ THE PRIVATE SECURITY SUBSYSTEM'S ROLE IN THE SECURITY OF URBAN AREAS IN REPUBLIC OF MACEDONIA <i>Borče Petrevski i Marjan Nikolovski.....</i>	52

ORGANIZOVANI SPORTSKO ANIMACIJSKI PROGRAMI KAO MODEL PREVENCIJE KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA	
ORGANIZED SPORT AND ANIMATION PROGRAMS AS A MODEL OF CRIME PREVENTION IN URBAN ENVIRONMENTS	
<i>Admir Hadžikadunić, Elmedin Muratbegović, Mustafa Šuvalija.....</i>	55
UVOĐENJE TESTIRANJA KONCENTRACIJE ALKOHOLA U KRVI KAO KORAK KA UNAPRJEĐENJU PREVENCIJE NASILNOG PONAŠANJA POSJETILACA SPORTSKIH TAKMIČENJA U BOSNI I HERCEGOVINI	
INTRODUCTION OF BLOOD ALCOHOL CONCENTRATION TESTING AS A STEP TOWARDS IMPROVING THE PREVENTION OF VIOLENT BEHAVIOR OF SPECTATORS' AT SPORTING EVENTS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA	
<i>Mustafa Šuvalija i Almir Pustahija.....</i>	58
PREVENCIJA KRIMINALITETA U URBANOJ SREDINI	
<i>Rose Smileski, Ljupco Šošolovski i Saša Smileski.....</i>	60
OBEZBEĐENJE NA JAVNIM MANIFESTACIJAMA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA: STUDIJA SLUČAJA	
ENSURING SAFETY AT PUBLIC EVENTS IN LJUBLJANA MUNICIPALITY: A CASE STUDY	
<i>Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Nika Capuder, Rok Konečnik, Laura Krajnc, Gorazd Meško i Katja Eman.....</i>	62
LIČNA BEZBEDNOST I BEZBEDNOST IMOVINE GRADJANA U ETNIČKI MEŠANOJ URBANOJ SREDINI	
PERSONAL SAFETY AND PROPERTY OF CITIZENS IN A ETHNIC MIXED URBAN AREA	
<i>Metodija Angeleski, Martina Nedelkovska i Nikolika Gaberova.....</i>	65
VIDEO NADZOR U FUNKCIJI SUZBIJANJA KRIMINALITETA – NORMATIVNI ASPEKT I PRAKSA U SRBIJI	
VIDEO SURVEILLANCE AND CRIME PREVENTION- NORMATIVE ASPECTS AND PRACTICE IN SERBIA	
<i>Milica Kovačević, Marina Kovačević-Lepojević i Veljko Turanjanin.....</i>	68
KRAĐA IDENTITETA I GOVOR MRŽNJE PUTEM DRUŠTVENIH MREŽA KAO NOVI OBLIK KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA	
IDENTITY THEFT AND HATE SPEECH THROUGH SOCIAL NETWORKING SITES AS A NEW FORM OF CRIME IN URBAN ENVIRONMENT	
<i>Muharem Selimović.....</i>	70
SAVJET ZA URBANU SIGURNOST GRADA ZAGREBA: VIDEO NADZOR JAVNIH POVRŠINA: OPRAVDANA POTREBA ILI IGRA BIG BROTHERA?	
<i>Alen Ostojić.....</i>	73

SISTEM VIDEO NADZORA KAO MJERA PREVENCIJE KRIMINALA NA JAVNIM MESTIMA THE SYSTEM OF VIDEO SURVEILLANCE AS A CRIME PREVENTION MEASURE OF PUBLIC PLACES <i>Ivan Žarković, Mladen Mrdalji Nedeljka Martinović.....</i>	75
KORIŠTENJE GEOGRAFSKIH INFORMACIJSKIH SISTEMA U PROCESU URBANE SIGURNOSTI – STUDIJA SLUČAJA GRADA TRBOVLJE THE USE OF GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEMS IN THE PROCESS OF GUARANTEEING URBAN SECURITY – A CASE STUDY OF THE TOWN TRBOVLJE <i>Rok Hacin i Katja Eman.....</i>	77
CENTRI ZA NADZOR I UPRAVLJANJE SAOBRAĆAJEM KAO SAVREMENI SEGMENTI U SMANJENJU SAOBRAĆAJNE DELINKVENCije I KRIMINALITETA U GRADOVIMA CENTERS FOR TRAFFIC MONITORING AND CONTROL AS MODERN SEGMENTS IN REDUCING TRAFFIC DELINQUENCY AND CRIME IN CITIES <i>Osman Lindov, Kenan Kapoi Emir Efendić.....</i>	80
ULOGA PRIVATNE ZAŠTITE U URBANOJ SIGURNOSTI <i>Ines Krajčak.....</i>	82
SEIZMIČKI HAZARD I BEZBEDNOST URBANIH SREDINA U SRBIJI SEISMIC HAZARD AND SAFETY OF URBAN ENVIRONMENT IN SERBIA <i>Nadežda Gudelj.....</i>	87
ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD KATASTROFA KAO DIO URBANE SIGURNOSTI: ISKUSTVA GRADA ZAGREBA DISASTER PROTECTION AND RESCUE AS A PART OF URBAN SECURITY: EXPERIENCES OF ZAGREB <i>Branko Mihaljević i Martina Mihalinić.....</i>	89
UPRAVLJANJE U TERORISTIČKIM VANREDNIM SITUACIJAMA IZAZVANIM UPOTREBOM OPASNIH MATERIJA MANAGEMENT IN EMERGENCIES SITUATIONS CAUSED BY TERRORIST USE OF HAZARDOUS SUBSTANCES <i>Vladimir M. Cvetković.....</i>	92
UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA U KRIZNIM I KONFLIKTNIM SITUACIJAMA INFORMATION MANAGEMENT IN CRISIS AND CONFLICT SITUATIONS <i>Srđan Milašinić i Zoran Jevtović.....</i>	95
UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA: SLUČAJ MAKEDONIJE CRISIS MANAGEMENT: THE CASE OF MACEDONIA <i>Marina Mitrevska i Marjan Gjurovski.....</i>	97

<p>TRANSKULTURALNA KOMUNIKACIJA KAO FAKTOR SMANJENJA KONFLIKTNOSTI U POLIETNIČKIM SREDINAMA</p> <p>TRANS-CULTURAL COMMUNICATION AS FACTOR OF CONFLICT REDUCTION IN POLY-ETHNIC MILIEU</p> <p><i>Zoran Aracki</i>.....</p>	99
<p>PROBLEM BEZBEDNOSTI U SRPSKIM GRADOVIMA</p> <p>PROBLEM OF SECURITY IN SERBIAN TOWNS</p> <p><i>Želimir Kešetović i Nebojša Teofilović</i>.....</p>	101
<p>DAMNATIO MEMORIAE- UNIŠTENJE GRAĐE ARHIVA BOSNE I HERCEGOVINE U SARAJEVU</p> <p>DAMNATIO MEMORIAE – THE DESTRUCTION OF THE ARCHIVAL MATERIALS OF THE ARCHIVES OF BOSNIA AND HERZEGOVINA IN SARAJEVO</p> <p><i>Dževad Drino i Benjamina Londrc</i>.....</p>	103
<p>KRIMINOLOŠKA ISTRAŽIVANJA KAO DETERMINIRAJUĆI FAKTOR O POVOLJNIM SIGURNOSNIM POLITIKAMA U DESTABILIZIRAJUĆIM SREDINAMA</p> <p><i>Fatmir Qollakaj</i>.....</p>	106
<p>SIGURNOST URBANIH SREDINA U KONTEKSTU TEORIJE LIJEVOG REALIZMA</p> <p>THE SAFETY OF URBAN AREAS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN THE CONTEXT OF THE THEORY OF LEFT REALISM</p> <p><i>Vanja Elezović</i>.....</p>	107
<p>GOVOR MRŽNJE PREKO KOMPJUTERSKIH SISTEMA U REPUBLICI MAKEDONIJI</p> <p><i>Svetlana Nikoloska</i>.....</p>	109
<p>SUZBIJANJE EKOLOŠKOG KRIMINALITETA</p> <p>COMBATING ENVIRONMENTAL CRIME</p> <p><i>Tatjana Gerginova</i>.....</p>	111
<p>ULOGA LOKALNIH ORGANA VLASTI U KREIRANJU SIGURNOSNE POLITIKE ZA PREVENCIJU KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA</p> <p>THE ROLE OF LOCAL AUTHORITIES IN CREATING SECURITY POLICIES FOR CRIME PREVENTION IN URBAN AREAS</p> <p><i>Reshat Maliqi</i>.....</p>	113
<p>UTICAJ NEDOSTATKA PARKING PROSTORA U URBANIM SREDINAMA NA SIGURNOST SAOBRAĆAJA – STUDIJA SLUČAJA OPĆINE GORAŽDE</p> <p>THE INFLUENCE OF MINIMAL PARKING SPACE ON TRAFFIC SAFETY IN URBAN AREAS - CASE STUDY OF MUNICIPALITY OF GORAŽDE</p> <p><i>Nerma Halilović</i>.....</p>	116

PREVENCIJA SAOBRAĆAJNOG KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA	
PREVENTION OF CRIMINAL BEHAVIOR IN TRAFFIC IN URBAN AREAS	
<i>Lejla Šaćirovi</i>	118
POSLOVI PRIVATNIH DETEKTIVA U URBANIM SREDINAMA	
<i>Sedin Lakača</i>	120
OBEZBEĐENJE NA JAVNIM MANIFESTACIJAMA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA: STUDIJA SLUČAJ	
ENSURING SAFETY AT PUBLIC EVENTS IN LJUBLJANA MUNICIPALITY: A CASE STUDY	
<i>Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Nika Capuder, Rok Konečnik, Laura Krajnc, Gorazd Meško i Katja Eman</i>	122
ULOGA GRADSKIH REDARA U PREVENCIJI IMOVINSKOG KRIMINALITETA U LJUBLJANI	
THE ROLE OF CITY WARDEN AT THE PROPERTY CRIME PREVENTION IN THE MUNICIPALITY OF LJUBLJANA	
<i>Nina Gašparut, Danijela Kolar, Maruša Lipušček, Saša Petrovič, Sara Železnik, Gorazd Meško i Katja Eman</i>	125
PROBLEMI U SAOBRAĆAJU U LJUBLJANI	
TRAFFIC PROBLEMS IN LJUBLJANA	
<i>Mitja Pelcl, Tadej Hafner, Aljoša Gorjup, Jernej Petek, Gorazd Meško, Katja Eman</i>	128
SIGURNOST SAOBRAĆAJA U URBANIM SREDINAMA	
<i>Denis Pijetlovič</i>	131
ANALIZA SIGURNOSNE SITUACIJE U URBANIM SREDINAMA PRIMJENOM SWOT ANALIZE	
ANALYSIS OF SECURITY SITUATION IN URBAN AREAS USING SWOT ANALYSIS	
<i>Mensur Šipkar</i>	133
KRIMINALISTIKA U FUNKCIJI SUPROTSTAVLJANJA KRIMINALITETU KROZ PROJEKAT KUĆNE POLICIJE U URBANIM SREDINAMA	
CRIMINALISTICS IN FUNCTION OF WORKING AGAINST CRIME THROUGH THE PROJECT HOME POLICE IN URBAN AREAS	
<i>Marinko Kresoja</i>	135
SIGURNOST BICIKLISTA U URBANIM SREDINAMA	
CYCLISTS SAFETY IN URBAN AREAS	
<i>Igor Marković i Ivan Ševo</i>	137

PLENARNA SJEDNICA / PLENARY SESSION

EVROPSKI PROJEKTI EEMUS/EFUS I URBIS: PERSPEKTIVE ODREDNICA SIGURNOSTI U GRADOVIMA I MANJIM MJESTIMA

EUROPEAN PROJECTS EEMUS/EFUS AND URBIS: PERSPECTIVES ON SECURITY PROVISION IN THE CITIES AND TOWNS

Autori / Authors: Gorazd Meško, Andrej Sotlar i Bernarda Tominc

Sažetak:

U ovom radu ćemo prezentirati dva evropska projekta, pod nazivom: EEMUS / EFUS (<http://masterinurbansecurity.eu/index.php?id=31814>) i URBIS (<http://www.urbisproject.eu/index.php/en/>) i studiju o upravljanju urbanom sigurnosti u glavnim gradovima bivših jugoslavenskih republika: Ljubljani (Slovenija), Zagreb (Hrvatska), Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Belograd (Srbija) i Skoplje (Makedonija). Urbana sigurnost u ovom radu proučavana je sa aspekta individualne sigurnosti stanovništva, stavljajući težište na činjenicu kakva je sigurnost ljudi koji žive u lokalnim zajednicama, potiskujući stavove zvaničnih organa o tome kakva je sigurnost države ili nacije u cjelini. U radu istraživani fenomeni kao što su: kriminal, prirodne nepogode i druge sigurnosne prijetnje u regiji pomoću polu-strukturiranih intervjua s općinskim sigurnosnim stručnjacima i dužnosnicima, kao i sveučilišnim istraživačima koji se bave ili upravljaju sigurnosnim pitanjima u pomenutim gradovima. Glavni nalazi pokazuju da je nužna saradnja raznih državnih i lokalnih organizacija za pružanje sigurnosti i sigurnosti u lokalnim zajednicama (u općinama).

Ključne riječi: sposobnosti, znanja, vještina i integritet su potrebni za urbane menadžere sigurnosti, i svi partneri u sigurnosti i sigurnosne odredbe praksi.

Abstract:

This paper presents two European projects, namely EEMUS/EFUS (<http://masterinurbansecurity.eu/index.php?id=31814>) and URBIS (<http://www.urbisproject.eu/index.php/en/>) and a study on urban security management in the capitals of the former Yugoslav republics Ljubljana (Slovenia), Zagreb

(Croatia), Sarajevo (Bosnia and Herzegovina), Belgrade (Serbia) and Skopje (FYR Macedonia). Urban security was studied from a human security perspective, the concern of which is the safety and security of people living in local communities, and not of the state or the nation as a whole. The paper presents crime, natural disasters and other security threats in the region using semi-structured interviews with municipal security experts and officials as well as university researchers who deal with or manage security issues in the respected cities. The main findings show that collaboration of various state and local organizations is necessary for the provision of safety and security in local communities (municipalities).

Keywords: Competencies, knowledge, skills and integrity are required for urban security managers, and all partners in safety and security provision practice.

Podaci o autorima / About the authors:

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si

Andrej Sotlar, profesor na Fakultetu za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: andrej.sotlar@fvv.uni-mb.si

Bernarda Tominc, asistent na Fakultetu za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: bernarda.tominc@fvv.uni-mb.si

PROCESNI ZNAČAJ FOTOGRAFIJA I SNIMAKA DOBIJENIH UPOTREBOM SIGURNOSNIH KAMERA

PROCEDURAL SIGNIFICANCE OF IMAGES AND VIDEOS OBTAINED BY SECURITY CAMERAS

Autori / Authors: Milan Žarković, Ivana Bjelovuk i Tanja Kesić

Sažetak:

Pitanje poštovanja prava na privatnost i zaštite podataka o ličnosti uobičajeno se postavlja u kontekstu primene dokaznih radnji od strane ovlašćenih državnih organa nadležnih za suzbijanje kriminaliteta. Budući da se zadiranje u pomenuta prava može učiniti i aktivnostima drugih subjekata, koje se preduzimaju kao vid opštih bezbednosnih mera, kao što je video nadzor na javnim mestima, nameće se potreba njihove zaštite i u ovim slučajevima. No time se ne iscrpljuje, već se otvara još jedno, veoma važno pitanje, a to je pitanje procesne validnosti fotografija i snimaka dobijenih upotrebom sigurnosnih kamera u krivičnom postupku. U situaciji pravne neregulisanosti ovog pitanja nejasno je pod kojim uslovima sud može zasnovati presudu na dokazu koji je nastao kao rezultat video nadzora na javnim mestima, a kojim se iznosi tvrdnja o nečijem učešću u izvršenju krivičnog dela. Dakle, ne samo da građanima može biti ugroženo pravo na privatnost in lato sensu, već postoji bojazan da bi presuda mogla biti zasnovana na nezakonitim ili dokazima koji su „plod otrovnog drveta“, što otvara pitanje pravičnosti takvog postupka. Imajući u vidu strogost i preciznost u zakonskom regulisanju upotrebe pojedinih dokaznih radnji koje se preduzimaju u cilju dokazivanja krivičnog dela i krivice određenog učinioca i to od strane ovlašćenih državnih organa, neophodno je s podjednakom pažnjom pristupiti regulisanju pitanja upotrebe fotografija i snimaka koji su nastali u postupku video nadzora javnih prostora i prostorija. Naime, zaskonski treba urediti pravni osnov za postavljanje video nadzora, uz uvažavanje opštih načela u sistemu javnog video nadzora, subjekte ovlašćene na njegovo postavljanje, deponovanje snimaka i čuvanje ličnih podataka, te mogućnost njihovog korišćenja u krivičnom postupku. Posebno je važno urediti mogućnost svedočenja lica koje je napravilo određeno snimke, kao i veštačenja autentičnosti fotografija i snimaka kojima se isključuje mogućnost njihovog krivotvorenja i drugih oblika kontaminiranja. U radu će upravo

ova pitanja biti predmet analize, kroz sagledavanje međunarodnih standarda, uporednopravnih rešenja i nezaobilazne strazburške prakse u ovoj oblasti.

Ključne riječi: procesni značaj, fotografije, snimci, video nadzor, krivični postupak.

Abstract:

The question of respecting the right of privacy and personal data protection commonly arises in the context of the use of special investigative actions by state authorities for suppression criminality. Violation of these rights could be consequence of the other entities activities which are taken as a means of general security measures, like video surveillance in public places, therefore it is necessary to protect the right to privacy in these circumstances too. Thereby isn't exhausted, but opened one more important question about procedural significance of images and videos obtained by security cameras in criminal proceeding. This issue isn't legally regulated in Serbian Code of Criminal Procedure that is why it is vague when the court can base a judgment on proof that is result of video surveillance as a proof of someone's participation in the commission of the criminal offense. Therefore, not only the citizens could be endangered in their right to privacy in lato sensu, yet there is fear that the judgement could be based on illegal evidence or evidence that is "fruit of the poisonous tree" which raises the issue of fairness of the trial. Bearing in mind strictness and precision in legal regulation of certain evidentiary actions undertaken in order to prove the criminal offense and guilt of an offender by the state authorities, it is necessary to approach to the issue of the use of images and videos as result of video surveillance in public places and premises with equal attention. Legal bases for video surveillance, authorized entities, storage of personal data and possibility of its use in criminal proceeding should be regulated by the law. It is particularly important to regulate the possibility of the testimony of person who made certain images and expertise of image and video authenticity in order to exclude possibility of counterfeiting and other forms of contamination. These issues will be analyzed through consideration of international standards, comparative solutions and unavoidable Strasbourg practices in this area.

Keywords: procedural significance, images, videos, video surveillance, criminal proceeding.

Podaci o autorima / About the authors:

Milan Žarković, redovni profesor na Kriminalističko-policijskoj akademiji, Beograd. E-mail: milan.zarkovic@kpa.edu.rs.

Ivana Bjelovuk, predavač na Kriminalističko-policijskoj akademiji, Beograd.

Tanja Kesic, predavač na Kriminalističko-policijskoj akademiji, Beograd. E-mail: tkesic8@gmail.com.

ZNAČAJ PRIVATNE ZAŠTITE ZA SIGURNOSTI GRAĐANA U LOKALNOJ ZAJEDNICI

Autori: *Petar Veić i Ivan Nađ*

Sažetak:

Za život građana u lokalnoj zajednici ključnu ulogu ima sigurnost. To je razlog da vlast kako na lokalnoj tako i na državnoj traži model za rješavanje problema. Nužan uvjet za to je odgovarajući pravni okvir u koje u prvom redu pripadaju propisi kaznenog prava u najširem smislu riječi i propisi koji se na njih oslanjaju. Kako bi se propisima moglo odgovoriti sve izraženijim potrebama nužna su znanstvena istraživanja. Istraživanja treba usmjeriti u tri pravca, prvi je istraživanje pojava koja ugrožavaju sigurnost, drugi je istraživanje najprikladnijih modela za odupiranje faktorima koji ugrožavaju sigurnost, dok je treći oblikovanje normativnog okvira.

Jamac sigurnosti u suvremenom društvu su i različiti subjekti tzv. privatne sigurnosti. Normativna osnova za njihovo djelovanje postoji ali po mišljenju mnogih on nije na potrebnoj razini i često je smetnja razvoju tog sektora. Imajući u vidu kako sektor privatne sigurnosti zapošljava dvadesetak tisuća osoba a da je prostor u kojem se treba širiti bitno veći, problemi s kojima se susreće zaslužuju znanstvenu podršku. U tom smislu u okviru znanstvenog projekta „Sigurnost građana u lokalnoj zajednici“, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci provedeno je istraživanje stavova odgovornih osoba u poslovnim subjektima privatne zaštite i zaposlenika-zaštitara. Zahvaćeni su slijedeći aspekti: utvrđivanje stavova odgovornih osoba u poslovnim subjektima koji se bave zaštitom osoba i imovine, stavovima o odnosu s inspekcijskim službama MUP-a, utvrđivanje ocjene stručne osposobljenosti zaštitara i čuvara, utvrđivanje frekventnosti postupanja zaštitara i čuvara u sprečavanju počinjenja kaznenih djela i prekršaja te ocjenu normativne utvrđenosti obavljanja poslova čuvara i zaštitara.

Cilj ovog rada je analiza i prikaz rezultata dobivenih provedenom anketom o stanju privatne zaštite u zaštitarskim tvrtkama u Republici Hrvatskoj, s posebnim osvrtom na njihovu praktičnu vrijednost.

Ključne riječi: Lokalna zajednica, sigurnost građana, privatna zaštita, kriminalitet, prevencija kriminaliteta.

Podaci o autorima:

Petar Veić, redovni profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.
E-mail: pveic@net.hr

Ivan Nađ, viši predavač na Veleučilištu Velika Gorica.
E-mail: ivan.nadj@vvg.hr

RANO OTKRIVANJE I REAGOVANJE NA NASILJE NAD DJECOM U BOSNI I HERCEGOVINI

EARLY DETECTION AND RESPONSE TO VIOLENCE AGAINST CHILDREN IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Autor / Author: Elmedin Muratbegović

Sažetak:

Prepoznavanje nasilja predstavlja prvi korak u zaštiti djece od svih oblika nasilja. Ono je ujedno i najosjetljiviji dio tog procesa od kojeg, u velikoj mjeri, zavisi njegov daljnji tok. Prepoznavanje se najčešće događa na dva načina: (1) putem prepoznavanja znakova povrede na djetetu (fizičke povrede) i/ili znakova specifičnog ponašanja djeteta i/ili porodice koji ukazuju na mogućnost zlostavljanja/zanemarivanja djeteta; i (2) putem povjeravanja, koje može biti direktno, od samog djeteta, ili indirektno, od druge osobe koja ima saznanje ili sumnju da je dijete zlostavljano (roditelj ili drugi član porodice, komšije, vršnjaci, nastavnici itd.).

U ovom radu prezentovat ćemo nove načine otkrivanja i reagovanja na slučajeve nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini u sektoru: obrazovanja, socijalne zaštite, policije i zdravstvenih ustanova. Posebnu pažnju posvetit ćemo inovativnom pristupu vizuelizacije reagovanja kroz posebno kreirane hodo-grame postupanja za nabrojane sektore.

Ključne riječi: Dijete, nasilje, otkrivanje, prijavljivanje, škole, centri za socijalni rad, policija i zdravstvene ustanove.

Abstract:

Recognizing violence is the first step in protecting children from all forms of violence. It is also the most sensitive part of that process. Early recognition of violence is the practical focal point for successfully processing of rapist but also for protect the child victims. Identifying violence against children the most commonly occurs in two ways: (1) recognizing signs of physical injury, recognizing character specific child behavior, specific status and behavior of families in which child abuse; and (2) interviews with the child or indirectly

or by another person who having knowledge or suspicion that a child is being abused (parent or other family member, neighbors, peers, teachers etc.).

In this paper, we would present new ways of detecting and reacting to incidents of violence against children in Bosnia and Herzegovina within education, social work, police and health sectors. Particular attention will be given to innovative approach to visualization of reaction through specially designed Workflows treatment for the listed sectors.

Keywords: Child, Violence, Detection, Reporting, Schools, Centers for Social Work, Police and Health institutions.

Podaci o autoru / About the author:

Elmedin Muratbegović, vanredni profesor na Katedri za kriminologiju Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Univerzitet u Sarajevu. E-mail: emuratbegovic@fkn.unsa.ba.

DECENTRALIZIRANI SISTEM UPRAVLJANJA KRIZNIM SITUACIJAMA U BOSNI I HERCEGOVINI, AFIRMACIJA VS. NEGACIJA

Autor / Author: Samir Agić

Sažetak / Abstract:

U poslijeratnom razvoju Bosna i Hercegovina se susreće sa nizom funkcionalnih problema, koji se posebno ogledaju u djelimičnoj ili potpunoj nefunkcionalnosti decentralizovanog institucionalnog sistema na svim nivoima organizovanja državne uprave. Evidentna je nemogućnost iznalaženja usaglašenih političkih rješenja kojima bi bio uspostavljen efikasan odgovor na postojeću problematiku u svakom segmentu institucionalnog sistema. Sistem koordinacije i upravljanja rizicima, te neposredni proces djelovanja na terenu u situacijama kada dođe do pojave vanrednih situacija izazvanih prirodnim ili drugim nesrećama u mnogim slučajevima nije u mogućnosti da na najkvalitetniji način odgovori na zahtjeve građana za efikasnim i kvalitetnim odgovorom na ovakve pojave. Osnovna pitanja na koja je potrebno naći kvalitetan odgovor vezana su za sistem kriznog upravljanja po principu supsidijarnosti, kao i za problematiku nejasno definisanih pojmova: koordinacija, upravljanje, rukovođenje i komandovanje. Decentralizovani sistem, u kome postoji izuzetno veliki broj izvršnih organa vlasti (od nivoa općine, preko gradskih uprava, kantona, entiteta, Brčko distrikta, do nivoa države), sadrži određene pozitivne pokazatelje, posebno one vezane za ispravnost sistema supsidijarnog odgovora na krizne situacije, ali u isto vrijeme ovaj sistem karakteriše niz negativnosti koje se ogledaju prije svega u političkoj, funkcionalnoj, stručnoj pa čak i ekonomskoj sferi društvenih odnosa. Činjenica da se u praktičnom pristupu ovom problemu ne pristupa sa stručnog, već najčešće sa političkog aspekta u periodu 2004. -2014. godina rezultirala je velikim direktnim materijalnim štetama te izuzetno negativnim posljedicama po stanovništvo pogođenih područija ali i velikim indirektnim štetama, posebno štetama po prirodu i okoliš. Činjenice da u Bosni i Hercegovini još uvijek nije uspostavljena dovoljno kvalitetna legislativna osnova, da nije formirana niti jedna u potpunosti funkcionalna jedinica za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću, te da ne postoji efikasna i dovoljno kvalitetna finansijska osnova za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, dovoljan su razlog da se razmotri pitanje decentralizovanog sistema i njegove uloge u funkciji upravljanja kriznim situacijama izazvanim prirodnim ili drugim nesrećama.

Ključne riječi / Keywords: Decentralizovani sistem, subsidijarnost odgovora, koordinacija, upravljanje, rukovođenje, komandovanje, krizna situacija, prevencija, pripravnost, odgovor, saniranje posljedica, oporavak, institucije i snage prvog odgovora, snage podrške, integrisani sistem, analiza rizika.

Podaci o autoru / About the author:

Samir Agić, pomoćnik ministra za zaštitu i spašavanje u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine. E-mail: samir.agic@msb.gov.ba.

PANEL 1

ULOGA KRIMINALISTIKE I KRIMINOLOGIJE U KREIRANJU SIGURNOSNE POLITIKE U URBANIM SREDINAMA

THE ROLE OF CRIMINAL JUSTICE AND CRIMINOLOGY IN CREATING SECURITY POLICIES IN URBAN AREAS

URBANI PROSTOR KAO SOCIJALNI KONSTRUKT

URBAN SPACE AS A SOCIAL CONSTRUCT

Autor / Author: Alisabri Šabani

Sažetak:

Grad je kroz povijest uvijek bio prostor organizirane moći i utjecaja. No, između ostalog, grad je također sjedište urbanog iskustava transponiranog u urbanu kulturu. Kultura ima tendenciju da prerasta u simbolički jezik, vrijednosti i znanje koje je moguće dijeliti i razmjenjivati između sličnih aktera urbane scene ili grada. Grubo govoreći, iz urbane kulture izrasta urbana osoba u kojoj se generira, posredstvom urbanog, identitet, kao i estetski i moralni kriteriji osobe. Urbane osobe ili urbani akteri dijele urbano iskustvo kroz bivanje unutar urbane strukture i teorija smatra da je u pitanju uzajaman proces. To znači da su kulturalno sposobni se kretati kroz urbanu formu i interagirati s njom. Sve urbane sredine produciraju slično urbano iskustvo i kulturu zbog čega se smatra da je grad sjedište kozmopolitizma.

No, grad je ujedno ranjiv organizam i često je oblikovan aktualnom moći na vlasti. Kroz urbanu formu se mogu iščitati koje su socijalno-političke strukture na vlasti i kako oblikuju osnovne ideje.

Na temelju ovih preliminarnih odrednica može se reći da je urbani prostor socijalno konstruiran kroz:

- transponiranje socijalnog iskustva na urbani kontekst;
- kompoziciju apstraktnog prostora, koji proizlazi iz ekonomskih, političkih i povijesnih praksi, i konkretnog, koji proizlazi iz svakodnevne prakse urbanih aktera;
- činjenicu da urbani prostor može biti homogen, fragmentiran, hijerarhiziran i klasno definiran;
- činjenicu da urbani prostor može biti koloniziran u zavisnosti od ideje koju aktualna moć ima;
- „eksploziju prostora“ u smislu haosa i proturječnih klasni odnosa u ekonomiji i politici;
- Pojedinci, grupe ili kolektiviteti mogu u urbanom prostoru, u zavisnosti od diskursa prezentacije, osporiti i diskvalifikovati konkretan urbani prostor ili ga prisvojiti u skladu sa idejom o njemu;

- Interakciju kolektivne urbane memorije, institucija, aktera i aktualnog, dominantnog, konflikta teži da se realizuje u gradu;
- Grad je sintetizirani oblik društva jer su svi glavni procesi društva locirani u gradu.

Ključne riječi: urbana kultura, urbana forma, grad, moć, konflikt, urbani prostor, urbani akter.

Abstract:

The city has historically always been the place of power and influence of organized (state). But, among other things, the city is also the place of urban experiences transposed into urban culture. Culture tends to grow in symbolic language, values and knowledge that can be shared and exchanged between similar actors of the urban scene or city. Roughly speaking, the urban culture create urban people which is generated through urban identity, as well as aesthetic and moral criteria of urban person. Urban people or the urban actors shared urban experience through being within the urban structure and theory holds that it is a reciprocal process. This means that they are culturally able to move through the urban form and interact with it. All urban areas produce similar urban experience and culture, and that is reasons why it is considered that the city is the born place of cosmopolitanism.

But the city is also vulnerable organism and is often shaped by the current power in the society. Through urban form can be read socio-political structure of the power and how is to shaped the basic idea on the society.

Based on these preliminary guidelines can be said that the urban space is socially constructed through :

- transposition of social experience in an urban context ;
- composition of abstract space , which stems from the economic, political and historical practice , and concrete , which stems from the everyday practice of urban actors ;
- the fact that urban space can be homogeneous , fragmented , hierarchical and class- defined ;
- the fact that urban space can be colonized , depending on the ideas that have actual power ;
- “ explosion area “ in the sense of chaos and contradictory of class relations in economics and politics ;
- Individuals , groups or collectives can in an urban area , depending on the

presentation of discourse , challenge and disqualify specific urban area or appropriated in accordance with the idea of their interest ;

- Interaction of urban collective memory , institutions , stakeholders and the current , dominant , conflict tends to be realized in the city ;
- The city is synthesized form of society because all the main processes of the society are placed in the city.

Keyword: urban culture, urban form, city, power, conflict, urban space, urban actor.

Podaci o autoru / About the author:

Alisabri Šabani, vanredni profesor na Katedri za kriminologiju Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Univerzitet u Sarajevu.
E-mail: asabani@fkn.unsa.ba.

PREVENCIJA VRŠNJAČKOG NASILJA U REPUBLICI SRBIJI PREVENTION OF PEER VIOLENCE IN SERBIA

Autori / Authors: Boban Simić i Željko Nikač

Sažetak:

Politička, ekonomska i socijalna kriza društva, kao i nepovoljne društvene okolnosti u poslednjoj deceniji prošlog i početkom ovog veka u Republici Srbiji, uslovile su povećan rizik od izloženosti dece nasilju. Postojanje i raširenost kulture nasilja u našoj svakodnevici, koja prožima sve pore našeg društva, je evidentna. Celokupna društvena situacija u Republici Srbiji, odrazila se na porast vršnjačkog nasilja koje poprima sve različitije forme (fizičko, emocionalno, elektronsko itd.) i postaje sve surovije i brutalnije. Vršnjačko nasilje proizvodi konkretne i trajne posledice na odrastanje svakog pojedinca koji učestvuje u tom procesu. Deca nasilnici odrastaju u osobe koje zlostavljaju druge, dok deca žrtve bivaju povređena i zastrašena, što obično prati izostanak uspeha u školi. Uspešna prevencija vršnjačkog nasilja podrazumeva donošenje strategije na nacionalnom nivou, kao i plansko i sistematizovano sprovođenje programa prevencije u vaspitno-obrazovnim institucijama, a sve sa ciljem stvaranja bezbednog i podsticajnog okruženja u kome se neguje atmosfera saradnje, uvažavanja i konstruktivne komunikacije.

Ključne riječi: deca, nasilje, škole, policija.

Abstract:

The political, economic and social crisis of society, as well as adverse social circumstances in the last decade and the beginning of this century in Serbia, caused an increased risk of exposure of children to violence. The existence and extent of the culture of violence in our daily life that permeates every pore of our society, is evident. The overall social situation in the Republic of Serbia, led to an increase of bullying that takes all the diverse forms (physical, emotional, electronic, etc.), and becoming harsher and more brutal. Bullying produces concrete and lasting impact on the upbringing of every individual who participates in the process. Children growing up in violent

people who abuse others, and child victims are hurt and frightened, which is usually accompanied by lack of success in school. Successful prevention of bullying involves the adoption of a strategy at the national level, as well as a planned and systematic implementation of prevention programs in educational institutions, all with the goal of creating a safe and supportive environment in which to foster an atmosphere of cooperation, respect and constructive communication.

Keywords: children, violence, school, police.

Podaci o autorima / About the authors:

Boban Simić, predavač na Kriminalističko-policijskoj akademiji u Beogradu.
E-mail: boban.simic@kpa.edu.rs.

Željko Nikač, vanredni profesor na Kriminalističko-policijskoj akademiji u Beogradu. E-mail: zeljko.nikac@kpa.edu.rs.

PUTEVI NASILJA: RIZIK I OTPOR MEĐU BOSANSKIM IZBJEGLICAMA U ST. LOUIS-U

VIOLENT TRAJECTORIES: RISK AND RESILIENCE AMONG BOSNIAN REFUGEES IN ST. LOUIS

Autor / Author: *Stephanie Di Pietro*

Sažetak:

S obzirom da izbjeglice danas predstavljaju značajan dio ukupne imigrantske populacije, cjelovito razumijevanje procesa njihovog prilagođavanja i faktora koji dovode do problema u navedenom procesu – posebno kriminal i nasilje – od velikog je teorijskog i praktičnog značaja. Zasnovana na dubinskim intervjuima sa 23 muškarca porijeklom iz Bosne i Hercegovine, ova studija istražuje odnos rizika na individualnom nivou i faktora otpora sa širom porodicom i društvenim sistemom, te razvija tipologiju nasilnih i nenasilnih muškaraca. U okviru dobivenih podataka, izdvajaju se tri važna pitanja 1) izloženost nasilju i viktimizaciji kako tokom rata u Bosni i Hercegovini, tako i nakon migriranja u St. Louis; 2) nedostatak povezanosti između roditelja i djece, čija sukobljena kulturološka usmjerenja postavljaju barijere u komunikaciji i roditeljskom staranju tokom godina odrastanja respondenata; 3) problemi nakon stjecanja punoljetstva u St. Louis-u, koji za neke predstavlja neprijateljsko okruženje. Stoga, može se reći da se kriminalni putevi koji su uočeni u odgovorima respondenata, na različite načine, ne podudaraju sa konvencionalnim spoznajama o korelatima kriminaliteta, već su im u određenim slučajevima i oprečni.

Ključne riječi: nasilje, imigracija, asimilacija.

Abstract:

Given that refugees represent a non-trivial proportion of today's immigrant population, a comprehensive understanding of their adaptation and the factors that give rise to problems of adjustment—particularly crime and violence—is of great theoretical and practical import. Drawing from qualitative in-depth interviews with 23 Bosnian men, this study examines the intersection of individual-level risk and resilience factors with broader family

and community systems, and develops typologies of violent and non-violent men. Emergent themes in these data include 1) exposure to violence and victimization, both during the war in Bosnia and post settlement in St. Louis; 2) the disconnect between parents and children, whose conflicting cultural orientations pose substantial barriers to communication and effective supervision during respondents' formative years; and 3) the struggles associated with coming of age in St. Louis, which was for some, a hostile environment. In many ways, the criminal trajectories observed in these narratives do not adhere to conventional wisdom about the correlates of crime, and in some cases, resistance.

Keywords: violence, immigration, assimilation

Podaci o autoru / About the author:

Stephanie Di Pietro, Ph.D. Assistant Professor at Department of Criminology and Criminal Justice, University of Missouri-St. Louis.
E-mail: dipietros@umsl.edu.

RODITELJI U ZATVORU I NJIHOV UTJECAJ NA NA DJECU U RANOM PUNOLJETSTVU

PARENTAL INCARCERATION AND ITS EFFECT IN EARLY ADULTHOOD ON OFFSPRING

Autor / Author: Lisa R. Muftić

Sažetak:

Procjenjuje se da je jedno od 43 djece u SAD zapravo dijete roditelja koji je u zatvoru. Literatura o djeci takvih roditelja sugerira da postoji rizik da će takvo dijete internalizirati i eksternalizirati ponašanje, da će ostvariti loše rezultate u školi, da će se i samo uključiti u delinkventno ponašanje, i da će na kraju također završiti u zatvoru. Većina ove literature se fokusira na sekundarne analize roditelja koji su u zatvoru ili staratelja, a odnosi se uglavnom na maloljetnu djecu. Nedostaje literature o istraživanjima koja su usmjerena na punoljetnu djecu čiji su roditelji u zatvoru, odnosno o tome da li činjenica da je jedan ili oba roditelja u zatvoru, ima utjecaja na delinkventno ponašanje punoljetnog djeteta. Ova studija popunjava tu prazninu. Rezultati serije bivarijatnih i multivarijatnih analiza pokazuju da djeca koja su imala "roditelja u zatvoru" demonstriraju različito ponašanje i rezultate, čak i kada se kontrolišu važni lični i porodični faktori rizika. U ovom radu prezentirane su i implikacije i sugestije za buduća istraživanja.

Ključne riječi: internalizacija, eksternalizacija, delinkvencija, djeca, roditelji, rizici.

Abstract:

It is estimated that 1 in 43 American children have an incarcerated parent. Literature concerning children impacted by parental incarceration indicates that these children are at risk for internalizing and externalizing behaviors, low academic attainment and failure, perpetration of crime, and eventual imprisonment. The bulk of this literature is based on secondary accounts of incarcerated parents and caretakers and has focused almost exclusively on minor children. There is a paucity of research attention directed at

adult children with a history of parental incarceration and whether exposure to parental incarceration predicts criminality in young adults. In recognition of this void, the current study will explore the risks and outcomes associated with parental incarceration in early adulthood. Results from a series of bivariate and multivariate analyses find that adult children exhibit more adverse outcomes compared to adult children without a history of parental incarceration, even after controlling for important individual and family risk factors. Implications of these findings and suggestions for future research are presented.

Keywords: Internalization, externalization, delinquency, children, parents, risks.

Podaci o autoru / About the author:

Lisa R. Muftić, Associate professor at College of Criminal Justice, Sam Houston State University. E-mail: lmuftic@shsu.edu.

USPOREDBA NEKIH SUBJEKTIVNIH I OBJEKTIVNIH POKAZATELJA JAVNE SIGURNOSTI: ISTRAŽIVANJE U ZAGREBU I HRVATSKOJ

COMPARISON OF SOME SUBJECTIVE AND OBJECTIVE INDICATORS OF PUBLIC SAFETY: THE CASE OF CITY OF ZAGREB AND CROATIA

Autori / Authors: Ruža Karlović, Irena Cajner Mraović i Dubravko Derk

Sažetak:

Cilj ovoga rada je utvrditi povezanost između objektivnih i subjektivnih pokazatelja javne sigurnosti u glavnom gradu i ujedno najvećem urbanom središtu RH. Istraživanje je provedeno na 796 stanovnika Grada Zagreba. Podaci su prikupljeni kroz „*Nacionalno istraživanje javnog mnijenja o percepciji sigurnosti građana, o postupanju policije, te o suradnji između policije i lokalne zajednice*“ čiji su nositelji Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP). To je istraživanje provedeno na nacionalnom reprezentativnom uzorku 4500 punoljetnih osoba koji je stratificiran prema županijama, veličini naselja, spolu i dobi ispitanika. U istraživanju je korištena metoda ankete, koja je uključivala sljedeće subjektivne pokazatelje javne sigurnosti: procjena sigurnosti gradske četvrti u kojoj

ispitanik stanuje, procjena sigurnosti dotične gradske četvrti u usporedbi s Republikom Hrvatskom, procjena osobne sigurnosti te procjena socijalne dezorganizacije u gradskoj četvrti u kojoj ispitanik stanuje. Rezultati analize varijance pokazuju da je percepcija javne sigurnosti u Gradu Zagrebu procijenjena značajno nižom nego u svim županijama. Ispitanici u Zagrebu također procjenjuju kako je u njihovom naselju veća socijalna dezorganizacija i stopa kriminala, nego što to smatraju ispitanici u županijama. Interesantno je da ti subjektivni pokazatelji nisu potpuno u skladu s osjećajem sigurnosti, tj. iskazanim strahom od kriminala, niti s objektivnim stopama kriminaliteta. Iako se Grad Zagreb, u odnosu na ostale županije, nalazi na trećem mjestu u Hrvatskoj po stopama kriminaliteta, strah od kriminala manje je prisutan kod njegovih stanovnika, nego kod ispitanika iz drugih županija, čije su stope kriminaliteta niže.

Ključne riječi: objektivni i subjektivni pokazatelji, javna sigurnost, strah od kriminala, stopa

Abstract:

The aim of the paper is to explore relationship between objective and subjective indicators of public safety in the Croatian capital Zagreb. Research was conducted on a sample of 796 citizens of the city of Zagreb. The data were collected through „The National Public Opinion Survey on Citizen Perception of Safety, Security and Police Collaboration with Local Community in the Republic of Croatia“which has been done by United Nations Development Program and the Croatian Ministry of Interior. The survey encompassed a total of 4500 Croatian citizens over 18 years old. The sample was multiply stratified by the following variables: county, settlement size, gender and age. The questionnaire included the following subjective indicators of public safety: estimation of safety of each respondent's neighbourhood, estimation of safety of each respondent's neighbourhood compared to the average in Republic of Croatia, estimation of fear of crime, and estimation of social disorganization in respondents' neighbourhood. Results of the analysis of variance show that the respondents living in the city of Zagreb estimate the level of social disorganization and crime in their place of living higher than the respondents from other counties estimate for their place of living. These indicators are not consistent with either the expressed fear of crime or actual crime rates. Although the city of Zagreb is the third most dangerous place in Croatia when it comes to crime rates, its residents report less fear of crime than do the respondents from other counties with lower crime rates.

Key words: objective and subjective indicators, public safety, fear of crime, crime rates, social disorganization, urban centre.

Podaci o autorima / About the authors:

Ruža Karlović, Visoka policijska škola, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske.

Irena Cajner Mraović, vanredna profesorica Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. E-mail: icajner@gmail.com.

Dubravko Derk, Zagrebački holding, Sektor sigurnosti.

URBANO TRAGANJE ZA NESTALIM OSOBAMA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U GRADOVIMA SA KONTINENTALNIM OBILJEŽJIMA

URBAN SEARCH FOR MISSING ELDERLY PERSONS IN CITIES WITH CONTINENTAL FEATURES

Autori / Authors: Marijan Šuperina, Ljiljana Mikšaj Todorović i Ksenija Butorac

Sažetak:

Nestanak osobe starije životne dobi, posebno u urbanim sredinama, treba smatrati sigurnosnim događajem visokog stupnja opasnosti i rizika (npr. opasnost od samoozljeđivanja ili nenamjernog ozljeđivanja, uzrokovanja smrti nesrećom/padom s visine ili utapanje, hipotermija, dehidracija, neuzimanja redovne terapije lijekova i sl.). U članku se koriste podaci (o dobi, spolu nestale osobe, mjestu i trajanju nestanka, načinu pronalaska nestale osobe, njegovom ishodu i drugi), koji su prikupljeni izrađenim upitnikom od 417 varijabli i obrađeni osnovnim statističkim metodama.

Sadržaj članka podijeljen je u tri tematske cjeline. Radi uklanjanja komunikacijskih šumova ili pogrešaka, u prvom dijelu rada se daje konceptualizacija osnovnih korištenih pojmova kao što su: „nestala osoba“, „traganje“, „potraga“, „urbano traganje“, „partnersko traganje“. U drugom dijelu rada analiziraju se karakteristike metoda i načina urbanog traganja za osobama starije životne dobi u gradovima sa kontinentalnim obilježjima, s posebnim osvrtom na grad Zagreb. Prema posljednjem popisu stanovništva u gradu Zagrebu prebiva oko 15% osoba starijih od 65 godina. U petogodišnjem razdoblju, prema policijskim evidencijama, na području grada Zagreba nestane oko 80 osoba godišnje, što čini 20% ukupnog broja nestalih osoba u gradu Zagrebu. Posebno se ukazuje na organizaciju traganja i njeno planiranje u odnosu na posljednje mjesto gdje je nestala osoba viđena, odnosno gdje je s njom komunicirano. U trećem dijelu analiziraju se statistički utvrđeni načini ponašanja određenih skupina osoba starije životne dobi: osobe oboljele od Alzheimerove bolesti i osobe sa suicidalnim rizikom/predispozicijom. Ova baza znanja uvelike može pomoći tijekom planiranja i provođenja urbanog traganja za tim osobama. Uspjeh traganja za nestalom osobom pretpostavlja poznavanje navedenih specifičnosti od strane svih sudionika u traganju. Posebno se to odnosi na policiju u formalnom smislu

jer je jedina zadužena i nadležna za traganje za nestalim osobama, kao i u stvarnom smislu gdje zajedno s drugim subjektima provodi mjere i radnje traganja prilagođene stvarnim situacijama nestanaka osoba starije životne dobi.

Na kraju su dana tri prikaza slučajeva nestanaka osoba starije životne dobi.

Ključne riječi: nestala osoba, osoba starije životne dobi, urbano traganje, Alzheimerova bolest, samoubojstvo.

Abstract:

The disappearance of elderly persons, especially in urban areas should be considered as a security incident of a high degree of risk (ie the risk of self-inflicted or unintentional injury causing death by accident falling from a height or drowning, hypothermia, dehydration, not taking regular medication therapy etc.). The required data (age, gender, place and duration on go missing, ways of finding missing person, its outcome and others) are gathered with the questionnaire consisted of 417 variables, processed and assessed by the descriptive statistical analysis.

The content of the presentation is divided into three thematic sections. In order to eliminate misunderstanding, in the first part of the paper the conceptualization of basic terms such as “missing person”, “search”, “terrain examination”, “urban search”, “partnership in search” is provided. The second section is related to the performance of urban search methods for the elderly missing persons in cities with continental features, with the special reference to the City of Zagreb. According to the last census data in Zagreb resides about 15% of persons older than 65. In a five-year period, guided by the police records, around 80 persons disappear in Zagreb per year, making up 20 % of the total number of missing persons in the City of Zagreb. It highlights in particular the organization of search and its planning in relation to the last place where the missing person was seen, or where someone was communicating with the person concerned. In the last part of the presentation the established behavioral patterns of certain groups of elderly missing people are analyzed: persons suffering from Alzheimer’s disease and those at risk of suicide. This knowledge base is supposed to be of a great support and prerequisite for planning and implementation of urban search for missing people. The success of such type of search obviously depends of having knowledge on the aforementioned circumstances and specificities of all participants in the search. It refers especially to the police in a formal sense, because it is the only competent and entrusted authority with the search for missing persons, as well as in real terms, when implementing measures and actions to ensure

searching tailored for real situations of the elderly missing persons together with other entities. In this regard the case studies will be presented.

Keywords: missing person, elderly person, urban search, Alzheimer's disease, suicide.

Podaci o autorima / About the authors:

Marijan Šuperina, doktorant, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: msuperina@net.hr.

Ljiljana Mikšaj Todorović, redovna profesorica, Predsjednica Katedre za kriminologiju Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta, Sveučilište u Zagrebu.

Ksenija Butorac, vanredna profesorica na Visokoj policijskoj školi, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske.

PERCEPTION OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA CITIZENS ABOUT THE SENSE OF SECURITY

Autor / Author: *Cane Mojanoski*

The topic security of public urban space is widely present today. It can be discussed from several aspects. Subject of this paper is the sense of security. It varies through the research results conducted in the Republic of Macedonia in the period from 2008 to 2014. Namely, in this time period (every year) are conducted researches about police work in the state. Part of the questions in these researches are and the batteries about perceptions of citizens about safety, fear and sense of security. To the sense of security can affect numerous factors. This work will analyze how much on such a feeling of (in)security affects the fear of different types of crime, how much contribute the police and community activities for overcoming the fear and what type of public confidence is fostering in the community that in a case of need the police can provide them the adequate help and support?

In this sense, will be analyzed how much the public and personal safety take significant interest of the public concerning that the events of violence and disturbance of public peace and order, the various forms of domestic violence are becoming more and more a public issue and the interest of science and the community.

In this respect, the paper attempts to identify and minimize the risk of conflict situations that arise in the public space.

Ključne riječi / Keywords: Sense of Security, Fear, Fear of Violence, Crime, Trust in the Institutions.

Podaci o autoru / About the Author:

Cane Mojanoski, redovni profesor na Fakultetu bezbednosti u Skoplju.
E-mail: mojanc@gmail.com.

SIGURNOST GRAĐANA I STRAH OD KRIMINALA NA PODRUČJU OPŠTINE NOVO SARAJEVO

SAFETY FEELING AND FEAR OF CRIME SURVEY IN NEW SARAJEVO MUNICIPALITY

Autori / Authors: Elmedin Muratbegović i Srđan Vujović

Sažetak:

Rezultati dosadašnjih istraživanja pokazuju da značajan uticaj na kvalitet života građana urbanih sredina ima osjećaj straha od kriminala. Ta pojava, manifestovana u posebnom stanju pojedinca, umnogome determinira ponašanje građana. Zbog toga se u sociološkim i kriminološkim krugovima sve češće istražuje i govori o strahu od kriminala. Cilj ovog rada je, na uzorku (N=100) crpljenom na području dva urbana naselja u Opštini Novo Sarajevo, otkriti i opisati povezanost socio-demografskih i socio-psiholoških karakteristika tih osoba sa osjećajem straha od kriminala. Podaci su prikupljeni metodom ispitivanja, a prilikom toga korišten je modificirani Wurffov instrument za mjerenje straha od kriminala. Kao metoda obrade podataka korištena je statistička metoda, tj. metode deskriptivne i inferencijalne statistike. Rezultati su pokazali da građani sa područja Opštine Novo Sarajevo osjećaju visok nivo straha od kriminala. Izgleda da u tome veliku ulogu igra društveni kapital, odnosno socijalna (ne)povezanost građana. Takođe, pokazalo se da ispitanici često pripisuju loše namjere nekim osobama iz svoje okoline i strancima, a pri tome sebe i svoju imovinu smatraju potencijalnom i primamljivom metom zločina. Na kraju se može zaključiti da model socijalne integracije i model ranjivosti, kao modeli kojima se nastoji objasniti strah od kriminala, primjenjivi na populaciju iz uzorka ovog istraživanja. Zbog toga je važno da se pomenute komponente uzmu u obzir prilikom nastojanja da se strah od kriminala reducira.

Ključne riječi: Strah od kriminala, socijalna integracija, ranjivost

Abstract:

Result of previous research indicate that fear of crime has significant impact to life quality in urban area. This phenomenon as special state of individuals largely, determinate citizens behavior. Due to this reasons, in sociological and criminological circle more and more conduct research and speak about fear of crime. Purpose of this paper is detect and describe connections between socio-demographical and socio-psychological characteristics on the one hand, and fear of crime on the other hand. In order to measure the fear of crime in general, we relied on Van der Wurff's model which has already been widely used in criminology and which is based on six vignettes describing six different social situations. Authors used an interviewing method conducted in the representative sample of households living in urbane zones of New Sarajevo Municipality. The population consisted of N= 100 adult (18 years old and more) inhabitants.

The results showed that the citizens of the Municipality of Novo Sarajevo feel a high level of fear of crime. It seems that in this great role-playing social capital, and social (dis)connection between citizens. Also, it has been shown that respondents often attribute bad intentions some people from their surroundings and strangers, and thereby yourself and your assets are considered potential and tempting target for crime. In the end it can be concluded that the model of social integration and a model of vulnerability, as well as models which attempt to explain the fear of crime, applicable to the population of New Sarajevo Municipality. The common Social Networks and Fear of Crime model has shown that well-developed social networks have significant impact in New Sarajevo on the safety feeling. It is therefore important that the aforementioned components are taken into account in efforts to reduce the fear of crime within local community policing strategy.

Keywords: Fear of crime, Social integration, Vulnerability

Podaci o autorima / About the authors:

Elmedin Muratbegović, vanredni profesor na Katedri za kriminologiju Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Univerzitet u Sarajevu. E-mail: emuratbegovic@fkn.unsa.ba

Srdan Vujović, magistar kriminologije, Udruženje kriminalista, kriminologa i menadžera sigurnosti – Sarajevo. E-mail: srdjan.vujovic@yahoo.com

PANEL 2

PREVENCIJA KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA

CRIME PREVENTION IN URBAN AREAS

KOMPARATIVNA ANALIZA STAVOVA O KUĆNOM ZATVORU SA ELEKTRONSKIM NADZOROM: DA LI JE VAŽNO ŠTA ZNAMO, ILI ODAKLE SMO?

A COMPARATIVE ANALYSIS OF ATTITUDES TOWARD ELECTRONIC MONITORING: IS IT ABOUT WHAT WE KNOW OR WHERE WE COME FROM?

Autori / Authors: Almir Maljević i Lisa R. Muftić

Sažetak:

Upotreba kazneno-popravnih ustanova u zajednici (otvorenog ili polu-otvorenog tipa) je sve rasprostranjenija, obzirom da se nastoji naći adekvatnu alternativu za zatvore. Premalo je pažnje, međutim, posvećeno tim alternativama na globalnom nivou. Cilj ovog istraživanja je da se uporede stavovi studenata koji izučavaju system krivičnog pravosuđa u SAD i BiH o kućnom zatvoru sa elektronskim nadzorom. Polazi se od pretpostavke da će studenti iz BiH iskazati jaču podršku kućnom zatvoru sa elektronskim nadzorom, iako se radi o relativno novom načinu izvršenja kazne zatvora za lakša krivična djela. Istraživanje je pokazalo da studenti podržavaju primjenu ove sankcije, ali da je "jačina podrške" različita u zavisnosti od vrste djela i nacionalnosti respondenta. Utvrđeno je postojanje razlika i u pogledu pitanja o "troškovima" i "patnjama" koje su povezane sa izvršenjem kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom. Konkretno, studenti iz SAD-a manje smatraju da kućni zatvor sa elektronskim nadzorom ispunjava ciljeve rehabilitacije, te, za razliku od studenata iz BiH, da je, zbog uslova koji su povezani sa ovim načinom izvršenja kazne zatvora, kućni zatvor punitivniji. U radu su prezentirane i teorijske i praktične implikacije ovakvih rezultata.

Ključne riječi: elektronski nadzor, rehabilitacija, punitivnost.

Abstract:

The use of community corrections continues to grow across the globe as alternatives to incarceration are sought. Little research attention, however, has been directed at correctional alternatives from a global orientation. The

purpose of this research study is to compare the way that a sample of criminal justice students from the United States and Bosnia and Herzegovina perceive electronic monitoring. It is hypothesized that Bosnian students will be more supportive of electronic monitoring sentences than American students even though electronic monitoring is a relatively new sentencing alternative for offenders convicted of minor offenses in Bosnia and Herzegovina. This study finds that while students are largely supportive of electronic monitoring sentences, support is impacted by offender type and student nationality. Differences were also found across student groups when attitudes toward electronic monitoring and the costs and pains associated with electronic monitoring were assessed. Specifically, American students were less likely to view electronic monitoring as meeting the goals of rehabilitation and more likely to view the conditions and restrictions associated with electronic monitoring as being punitive than Bosnian students were. Theoretical and practical implications are discussed.

Keywords: electronic monitoring, rehabilitation, punitivity.

Podaci o autorima / About the authors:

Almir Maljević, docent na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: amaljevic@fkn.unsa.ba.

Lisa R. Muftić, Associate professor at College of Criminal Justice, Sam Houston State University. E-mail: lmuftic@shsu.edu.

SOLVING THE ISSUE OF BEGGING IN LJUBLJANA

Autori / Authors: Janja Denžič, Laura Bizjan, Urška Vidmar, Martina Lavrenčič, Meta Čučnik, Mojca Jagodič, Katja Oštir, Katja Eman, Gorazd Meško

Sažetak / Abstract:

The purpose of this paper is an overview and analysis of the issue of begging, which represents a pressing problem, faced by urban centers and especially countries in transition. We are also faced with the issue of begging in the center of the city of Ljubljana. In Slovenia begging is not defined by legislation as a criminal offense, but within the Article 9 of The Law on Public Order and Peace (2006) - any type of imposing or offensive manner of harassment for money or other material goods, are considered a violation. Beggars are present in public places, e.g. transport routes, city parks, near shopping malls, parking lots and abandoned parts of the city. Begging gives the city a bad image, disturbs its residents and influences the sense of security; therefore it can be considered a security issue. We have studied the issue of begging in cooperation with the city wardens of Ljubljana. We have examined the actual state in the city centre and conducted an analysis, based on the SARA model. We have linked begging with the issue of human trafficking. To this end we have conducted structured interviews with the non-governmental organization – KLJUČ – center against trafficking of human beings, city wardens and beggars.

We suggest that the problem of begging is approached by taking into account its underlying cause. In the first case, where causes for begging are foremost of socio-economic nature, we have proposed to solve the issue by alleviating the problem through integrating the beggars in programs, preventive work, providing basic life needs and medical care. This would be achieved in cooperation with voluntary organizations such as the Organization to help the homeless – Kings of the streets, shelters, day centers etc. The second complex includes forced begging in the context of organized crime groups. We suggest a preventive approach to this issue at municipality level - by creating a special group of city wardens responsible for continuous control, identification and census, as well as taking repressive measures in association with the police and criminal investigators at a state level. The inclusion of non-governmental organizations, which provide services of rehabilitation and reintegration into society, is also of great importance.

Ključne riječi / Keywords: begging, city wardens, offense, public safety, Ljubljana.

Podaci o autorima / About the authors:

Janja Denžič, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Laura Bizjan, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.
E-mail: laura.bizjan@hotmail.com.

Urška Vidmar, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Martina Lavrenčič, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Meta Čučnik, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Mojca Jagodič, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Katja Oštir, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si.

SEKUNDARNA PREVENCIJA KRIMINALITETA: IZAZOV ZA BUDUĆNOST

SECONDARY PREVENTION OF CRIME: CHALLENGE FOR THE FUTURE

Autor / Author: Armin Kržalić

Sažetak:

Policijski organi u konceptu prevencije kriminaliteta osmišljaju programe sekundarne prevencije u cilju smanjenja potencijala za kriminal i uzroke kriminaliteta. Ako se dobro osmisle i provedu, programi i mjere sekundarne prevencije, oni mogu u različitim nivoima doprinijeti znatnom smanjenju kriminaliteta. Da prevencija kriminaliteta dosita djeluje pokazuje nam i konkretan primjer iz prakse koji je analiziran u empirijskom dijelu ovog rada. U cilju smanjenja narušavanja javnog reda i mira, ali i drugih oblika kriminala Čapljina je investirala u program videonadzora. Program je opravdao očekivanja, broj prekršitelja javnog reda i mira je smanjen za 6 posto, za 27 posto smanjeno je vršenje prekršaja na javnim mjestima koja su pod nadzorom. Kriminal je u vidnom opadanju, a sa druge strane imamo porast otkrivenosti prekršaja. Pored postignutih rezultata ovi programi imaju i svoje izazove.

Ključne riječi: prevencija, kriminalitet, programi, kriminal u opadanju.

Abstract:

In order to reduce the potential for crime and the causes of crime, police authorities in the concept of crime prevention create programs of secondary prevention. If well designed and implemented, programs and measures of secondary prevention can contribute to a significant reduction in crime. Concrete example from practice analysed in the empirical part of this study, show that the crime prevention actually works. In order to reduce the disruption of the public peace and order and other forms of crime, Capljina invested in the video-surveillance program. The program has met the expectations; number of violators of public order has been reduced to 6 percent and the number of offences in public places that are under surveillance reduced to 27 percent. The crime is in visible decline, and on the other hand, we have an increase in successfully resolved cases. In addition to the results achieved, these programs have their challenges.

Keywords: prevention, crime, programs, crime declining.

Podaci o autoru / About the author:

Armin Kržalić, doktor kriminalističkih nauka. Trenutno obavlja poslove v.d. rektora Sveučilišta/Univerziteta „INTERLOGOS“ i profesor je VŠ „Logos centar“ u Mostaru. E-mail: rektorat@interlogos-edu.eu.

ULOGA POLICIJE U PREVENCIJI KRIMINALITETA

Autor / Author: Rrahman Sylejmani

Sažetak:

Prevenaciji kriminaliteta u cjelini je jedno od najvažnijih pitanja i zadataka za jedno demokratsko i civilizovano društvo . Specijalizirana tijela koja imaju zakonsku obavezu u spriječavanju kriminaliteta a posebno policija uključujući i sve druge državne institucije i društvo u cjelini ne može biti uspješna u ispunjavanju ove obaveze bez angažovanja i sadejstva samih građana . Međutim, evidentno je da preventivne aktivnosti policije su uspjele samo u onim područjima u kojima je postojao zajednički interes između građana i policije kao i drugih organa na osnovu opšteg društvenog interesa.

U izgrađenim demokratskim društvima , kao i onih koji se još uvijek grade, ne postoji objektivan razlog za neusklađenost ovih zajedničkih interesa između državnih organa i građana jer se tu radi o opštem društvenom interesu . Ovaj zajednički interes policije i građana određuje njihovo mjesto, položaj , dužnosti kao i koordinaciju u suzbijanju i prevenciji svih negativnih pojava pa samim tim i kriminaliteta svih vrsta. Može se reći da je idealno mjesto za planiranje i sprovođenje ove prevencije su lokalne zajednice naročito urbane sredine gde su devijantne pojave kao i kriminalitet dosta prisutne, pa samim tim i potrebe građana za njihovo sprječavanje i otkrivanje kako bi u tim urbanim sredinama imali jedan kvalitetniji i bezbjedni život. Kao glavni preduvjet da bi se ovo postiglo potrebni su što unaprijeđeni odnosi između policije i građana a to jeste uspostavljanje jednog partnerskog odnosa između njih.

Ključne riječi: policija, prevencija, kriminalitet, lokalna zajednica, organizirani kriminalitet, terorizam, trafiking.

Abstract:

Crime prevention represents one of the most important issues and tasks for a democratic and civilized society. Specialized bodies, which have the legal obligation to prevent criminality, and especially police, including all other state institutions and the society in general, cannot be successful in fulfilling this obligation without the involvement and participation of the citizens. Howe-

ver, it is evident that preventive police actions were successful only in those fields where there was joint interest between the citizens and authorities, based on the general interest of the society.

In established democratic societies, and in the ones in development, there is no reason for inconsistency of these joint interests between the state authorities and citizens' interest, as this is the general interest of the society. This joint interest of the police and citizens determines their place, position, tasks and coordination in fighting and preventing all negative occurrences, and therefore criminality of all kinds. It may be said that the ideal place for planning and implementing this prevention are local communities, and especially urban areas, where deviant phenomena and criminality are strongly present, and hence the citizens' need for their prevention and detection in order to have a better quality and safer life in these urban areas. As a main precondition to achieve this there is a need for more advanced relationship between the police and the citizens, respectively establishment of a partnership relationship between them.

Keywords: police, prevention, criminality, local community, organized crime, terrorism, trafficking.

Podaci o autoru / About the author:

Rrahman Sylejmani, Pukovnik Kosovske Policije.
E-mail: rrahman.sylejmani@kosovopolicie.com.

УЛОГА ПРИВАТНОГ БЕЗБЕДНОСНОГ ПОТСИСТЕМА У СИГУРНОСТИ УРБАНИХ СРЕДИНА У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ

THE PRIVATE SECURITY SUBSYSTEM'S ROLE IN THE SECURITY OF URBAN AREAS IN REPUBLIC OF MACEDONIA

Autori / Authors: Borče Petrevski i Marjan Nikolovski

Sažetak:

Трансформација друштвено - политичког и економског система у земљама у транзицији, укључујући и Републику Македонију (РМ), довела је до великих промена, чиме приватна својина добила је доминантан облик и настала је постепенија децентрализација одређених овлашћења из јавне ка приватне безбедности.

Сегменти приватног безбедносног подсистема (ПБП), т.ј. агенције које поседују лиценце за приватно обезбеђење лица и имовине (АОЛИ) и детективи, својим положајем у безбедносном амбијенту, добијају значајније место и улогу у одржавању опште безбедности, чиме имају важни удео у успешном обезбеђењу и сигурности урбаних средина у једној модерној држави, посебно у њеном превентивном функцијом.

Подаци да досад Министарство унутрашњих послова (МУП) у РМ је издало 333 дозволе за рад АОЛИ (од којих активно раде на тржишту око 114 АОЛИ), Комора Републике Македоније за приватно обезбеђење издала је око 19.000 дозвола и око 5.300 легитимација за приватно обезбеђење, као и то да су регистровани и раде осам приватних детектива, указују да постоји напредак у развоју овог безбедносног потсистем у РМ, који упркос одређених недостатака, почео је значајније расти у последњих десетак година.

Генерално, активности ПБП у РМ, имају позитиван допринос безбедности наше земље и обезбеђују већу сигурност у урбаним срединама, допуњује полицију на неке од њених активности. Данас, поред физичког и техничког обезбеђења лица и имовине, активности АОЛИ и детектива усмерени су ка превенцији и борби против различитих облика организованог криминала, укључујући преваре осигурања, повреде интелектуалне својине, решавање одређене случајеве који се односе на крађу возила.

У том контексту, су и промене у новом Закону о приватном обезбеђењу у 2012 године, у којем прецизније су дефинисани врсте приватног обезбеђења, као и већи број овлашћења која могу применити раднике приватног обезбеђења.

Садашњи глобални тренд све већег подема и развоја ПБП, наспрот потребу за већом безбедности у урбаним срединама, захтевају спречавање штетних ефеката изазваних новијим и софистициранијим техникама, и сталног прилагођавања и изградњу савременог система безбедности (у овом правцу и ПБП), проналажењем могућности за унапређе овог концепта и проактиван допринос успешном спречавању и сузбијању криминала уопће.

Кључне riječi: систем безбедности, приватно обезбеђење, агенције за приватно обезбеђење лица и имовине, детективи, сигурност урбаних средина.

Abstract:

The transformation of socio-political and economic system in transition countries, including the Republic of Macedonia (RM), led to changes in which private property becomes the dominant form, as well as gradual decentralization of certain responsibilities from public to private security.

The segments of the Private Security Subsystem (PSS) in Macedonia, that is Privates Security Agencies (PSA) who holding a license for private security of persons and property and detectives, with its position in the security environment, getting increasingly important place and role in maintaining the overall security, and thus have an important part in the successful security of urban areas in a modern state, especially in its preventative function.

The fact that till now in Republic of Macedonia, the Ministry of Interior (MOI) has issued 333 permits for work to PSA, approximately 114 of which work actively on the market as well as the Chamber of The Republic of Macedonia for private security issued about 19.000 licenses and about 5.300 official identity cards for private security, and that eight private detectives are registered and operate, one can say that there is a progress in the development of the security subsystem in Republic of Macedonia, which despite some deficiency, it began to grow significantly in the last ten years.

Overall, the activities of the entities of the PSS in RM, have a positive contribution to security in our country and urban areas, complementing the

police in certain activities. Today, along the physical and technical security of persons and property, the activities of PSA and detectives are directed to prevention and fighting with various forms of organized crime, including insurance fraud, violations of intellectual property rights, resolution of certain cases involving thefts of vehicles. In this context are the changes in the new law on Private Security in 2012, which more accurately defines the types of private security, as well as growing number of authorizations that private security workers may apply.

The current global trend of increasing the development of the PSS opposite the necessity of urban areas of prevention and suspending the harmful effects caused by latest and more sophisticated techniques require constant adjustment and construction of a modern security system (and this refers to PSS) through finding the opportunity to advance the concept and its active contribution towards the successful prevention and suppression of crime.

Keywords: security system, private security, private security agencies, detectives, security of urban areas.

Podaci o autorima / About the authors:

Borče Petrevski, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Makedonije.
E-mail: borcep@petrevski@yahoo.com.

Marjan Nikolovski, vanredni profesor na Fakultetu bezbednosti – Skoplje.
E-mail: mnikolovski@fb.uklo.edu.mk.

ORGANIZOVANI SPORTSKO ANIMACIJSKI PROGRAMI KAO MODEL PREVENCIJE KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA

ORGANIZED SPORT AND ANIMATION PROGRAMS AS A MODEL OF CRIME PREVENTION IN URBAN ENVIRONMENTS

Autori / Authors: Admir Hadžikadunić, Elmedin Muratbegović, Mustafa Šuvalija

Sažetak:

Uzroci kriminala su složeni i višedimenzionalni. Sport može da ima preventivni uticaj na kriminalne aktivnosti tako što podstiče izazove i avanturizam, promovira pozitivno korištenje slobodnog vremena, daje djeci pozitivne uzore i pruža djeci i mladima osećaj smisla i svrhe. Uključenost djece u sportske aktivnosti danas su više usmjerena na roditelje nego li na djecu. Dok su se djeca nekad tjelesnim aktivnostima bavila u svojim dvorištima i otvorenim dječjim igralištima, društvene promjene i strahovi roditelja za sigurnost djece rezultirala su većom uključenosti djece u organizirane sportske klubove.

U većini sredina, posebno u gradskim naseljima, mogućnosti za tjelesnu aktivnost djece znatno su smanjene. Čak i nekadašnje pješaćenje do škole danas je iz razloga sigurnosti zamijenio privatni ili javni prijevoz, bez obzira na udaljenost stana ili kuće od škole. Roditelji se vrlo često boje pustiti djecu samu i na ono malo dječjih igrališta ili površina za igru zbog porasta rizika od incidentnih i kriminalnih situacija.

S druge strane, ponuda organizovanih sportskih sadržaja za djecu u pravilu je ograničena na sportske klubove u kojima postoji trening usmjeren na izabrani sport. Zbog činjenice da različiti organizovani sportsko animacijski programi pridonose tjelesnom, emocionalnom i socijalnom razvoju djece, organizirani oblici bavljenja sportom ne smiju se ograničiti na rad samo s vrhunskim sportašima. Sportske igraonice ili programi sportske rekreacije za dječji i uzrast posebno su rijetki. To su samo neki od razloga okretanja mladih prekomjernim sedentarnim oblicima ispunjavanja slobodnog vremena uz televiziju ili kompjuterske igre.

U ovom istraživanju se nastoji istražiti percepcija straha kod roditelja od različitih incidentnih i kriminalnih situacija u zonama sportsko rekreativnih igrališta jedne lokalne zajednice, kao i njihova percepcija o važnosti i potrebi preventivnog djelovanja kroz organizovane sportsko animacijske programe usmjerene na svestrani razvoj djece. Ovaj rad se temelji na postavci da je lokalna zajednica snažan potencijal iz kojeg se treba razvijati strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih.

Ovim istraživanjem se želi ispitati koliko su roditelji spremni sudjelovati u organizaciji prevencije poremećaja u ponašanju u svojoj lokalnoj zajednici te postoje li razlike među njima s obzirom na opštinu u kojoj žive.

Za potrebe ovog rada, koristit će se anketa kao metod prikupljanja podataka. Uzorak ispitanika birat će se metodom slučajnog uzorka, a uzorak će predstavljati roditelji djece uzrasta od 5 do 9 godina i to sa područja tri najveće opštine Grada Sarajeva.

Ključne riječi: Lokalne zajednice, kriminalitet, sportsko animacijski programi.

Abstract:

Causes of crime incidents are complex and multidimensional. Sport can prevent crime by encouraging challenges and adventure activities, by promoting positive use of free time, by providing positive role models to children thus ensuring the sense of value.

Nowadays the involvement of children in sports activities is aimed at parents rather than children. While children used to be physically active in their own yards and open playgrounds, social changes and parents' fears for the safety of their children resulted in greater involvement of children in organized sports clubs.

In most environments, especially in urban areas, conditions for physical activities of children are considerably reduced. Nowadays even walks to school have been replaced by private or public transport for the safety reasons, regardless of the distance between school and children's homes. Parents are often afraid to let their children go to the playgrounds on their own because of the rising risk of incidents and criminal activities.

Yet, organized sports activities for children are limited to sports clubs with the trainings focused on a particular sport. Since different organized sport

and animation programs contribute to physical, emotional and social development of children, the organized forms of sports activities must not be limited to working with the top athletes only. Sport fields or sports and recreation programs for children are rare. Those are only some of the reasons why young people turn to excessive sedentary forms of free activities that include watching television or playing computer games.

This research aims to explore the perception of parents' fear of various incidental and criminal situations in the area of sports fields and playgrounds in a local community, as well as their perception of importance and need to undertake preventive action through organized sports and animation programs focused on multidimensional development of children. This research is based on a principal that the local community represents a strong potential for developing a strategy for prevention of behavior disorders in children and youth

This research aims to explore how ready the parents are to participate in the prevention of behavior disorders within their local community as well as whether there are differences among them regarding a municipality they live in.

A survey will be conducted in order to collect data for the purpose of this research. The survey participants will be selected by the method of random sampling and will include parents of children from age 5-9 from three largest municipalities in the city of Sarajevo. Basic statistics, variance analysis and factor analysis will be used for data processing.

Keywords: Local community, crime, sport and animation programs.

Podaci o autorima / About the authors:

Admir Hadžikadunić, docent na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: ahadzikadunic@fkn.unsa.ba.

Elmedin Muratbegović, vanredni profesor na Katedri za kriminologiju Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: emuratbegovic@fkn.unsa.ba.

Mustafa Šuvalija, diplomirani psiholog, asistent na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: msuvalija@fkn.unsa.ba.

UVOĐENJE TESTIRANJA KONCENTRACIJE ALKOHOLA U KRVU KAO KORAK KA UNAPRJEĐENJU PREVENCIJE NASILNOG PONAŠANJA POSJETILACA SPORTSKIH TAKMIČENJA U BOSNI I HERCEGOVINI

INTRODUCTION OF BLOOD ALCOHOL CONCENTRATION TESTING AS A STEP TOWARDS IMPROVING THE PREVENTION OF VIOLENT BEHAVIOR OF SPECTATORS' AT SPORTING EVENTS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Autori / Authors: Mustafa Šuvalija i Almir Pustahija

Sažetak:

Zloupotreba alkohola predstavlja ozbiljnu prijetnju dobrobiti kako samih konzumenata alkoholnih pića tako i osoba iz njihovog okruženja. Jedan od razloga za to jeste i facilitirajući efekat koji alkohol ima na nastanak agresivnog ponašanja, što posebno dolazi do izražaja u situacijama praćenim masovnim okupljanjima, kao što su sportska takmičenja. U ovom radu napravljen je pregled zakonskih odredbi na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini koje čine pravni osnov za kontrolu alkoholiziranosti posjetilaca sportskih takmičenja i pokazano da, zbog oslanjanja na principe prostornog i/ili vremenskog ograničavanja konzumiranja alkohola te vizuelnog prepoznavanja osoba koje su pod uticajem alkohola, ovi zakoni ne nude adekvatne mehanizme za prevenciju alkoholiziranosti i ponašanja koje to stanje može proizvesti. Kao alternativa je predložen model koji je na snazi u Republici Hrvatskoj, a koji kontrolu alkoholiziranosti na sportskim takmičenjima zasniva na provjeravanju nivoa koncentracije alkohola u krvi. Obrazložena je naučna utemeljenost ovog pristupa, te su pojašnjenja njegove komparativne prednosti u odnosu na važeće zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini u smislu potencijala za prevenciju nasilnog ponašanja posjetilaca sportskih takmičenja.

Ključne riječi: prevencija nasilja, sportska takmičenja, kontrola alkoholiziranosti.

Abstract:

Alcohol abuse presents a serious threat to the well-being of both consumers of alcoholic beverages and of the people in their environments. One reason for this is the fact that alcohol facilitates aggressive behavior, an effect that is most prominent in situations involving mass gatherings, such as sporting events. In this paper we review the laws that form the legal basis for alcohol intoxication control at sporting events at different levels of government in Bosnia and Herzegovina and show that, because they are based on principles of spatial and/or temporal limitation of alcohol consumption and visual recognition of people who are intoxicated by alcohol, these laws do not provide adequate mechanisms for the prevention of alcohol intoxication and behaviors that this condition can produce. As an alternative, we propose the model adopted by the Republic of Croatia, which bases alcohol intoxication control at sporting events on testing blood alcohol concentration levels. We explain the scientific justification for this approach, and clarify its comparative advantages to the existing legislation in Bosnia and Herzegovina in terms of the potential for prevention of violent behavior of spectators at sporting events.

Keywords: violence prevention, sporting events, control of alcohol intoxication.

Podaci o autorima / About the authors:

Mustafa Šuvalija, diplomirani psiholog, asistent na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
E-mail: msuvalija@fkn.unsa.ba.

Almir Pustahija, magistar kriminalističkih nauka, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
E-mail: apustahija-ak@fkn.unsa.ba.

PREVENCIJA KRIMINALITETA U URBANOJ SREDINI

Autori / Authors: Rose Smileski, Ljupco Šošolovski i Saša Smileski

Sažetak:

Za uspešno sprovođenje kriminalno-preventivnog programa od posebne važnosti je multidisciplinarni pristup i uključivanje raznih subjekata društva sa ciljem preveniranja kriminaliteta.

Osnovna ćelija za sprovođenje preveniranja kriminaliteta je lokalna vlast, njen prvi korak ka ostvarenju cilja je donošenje strategiju kao i dugoročni i kratkoročni planovi za prevenciju kriminaliteta. Ovi dokumenti moraju biti u skladu sa nacionalnom strategijom za prevenciju kriminaliteta i međunarodnim normama. U ovim dokumentima precizno su definisane ciljeve koje lokalna vlast želi da postigne, podatke o dviženju kriminaliteta i devijantne pojave na lokalnom nivou, sektore koje bi se uključile u prevenciju i njihova uloga. Kvalitetno menadžiranje koordinativnog tela (organ lokalne vlasti koji vodi prevenciju kriminaliteta), obično ovo telo je sastavljeno od raznih subjekata, čiji rad permanentno bi se ocenjivao vršila evaluacija preduzetih mera za određenom periodu, nagradjivao za postignute rezultate pri čemu bi se zatvorio jedan ciklus.

U savetu za prevenciju kriminaliteta na lokalnom nivou poželjno je uključiti što veći broj relevantnih subjekata koji mogu pridonjeti za efikasniju prevenciju kriminaliteta, primer, predstavnike policije, zdravstvo, obrazovne institucije, pravosuđe, nevladine organizacije, verske zajednice, biznis sektor, i dr. Zadaća Saveta u multom sektorskom pristupu je redukcija preklapanja nadležnosti u određenim aktivnostima i programima, čime bi se materijalne i ljudskih resursa u prevenciju kriminaliteta i spajanje aktivnosti heterogenih institucija na odelne projekte u homogeniji tim koji bi bio uspešan u prevenciju kriminaliteta.

Ključne riječi: lokalna vlast, multidisciplinarni pristup, prevencija kriminaliteta.

Abstract:

For running a successful criminal - prevention program especially is important multidisciplinary approach and involvement of different stakeholders of society in crime prevention.

Adopting the strategy and programs (short and long term) of crime prevention at the local level is the first step that local government need to make. These documents should be in line with the national strategy for crime prevention and international norms, which will be clearly defined objectives that the local government wants to achieve, any details about the crime and deviant behavior at the local level, the sectors that will be involved in prevention and their role, clear management and leadership in coordinating body - council (local government authority to lead crime prevention) composed of representatives of various entities, assessment and evaluation of the measures and activities for a certain period, and their upgrading based on the results achieved thus closed cycle.

Council of crime prevention at the local level participation should take all stakeholders in a way that can contribute to more effective prevention of criminality: representatives of police, of the health care ministry, educational institutions, judiciary, NGOs, religious groups, business sector, etc. The task of the council in multidisciplinary approach is to reduce the overlapping of competencies in specific activities and programs that would streamline human and material resources in crime prevention, and also to unify the actions of „heterogeneous” institutions of individual projects in homogeneous team that would be coping with the challenges.

Keywords: local government, multidisciplinary approach, prevention of criminality

Podaci o autorima / About the authors:

Rose Smileski, Univerzitet “Goce Delčev”-Štip, Vojna akademija - pridružena članica, Skoplje, Makedonija. E-mail: smile@va.edu.mk.

Ljupco Šošolovski, Univerzitet “Goce Delčev”-Štip, Vojna akademija - pridružena članica, Skoplje, Makedonija.

Saša Smileski, Univerzitet “Goce Delčev”-Štip, Vojna akademija - pridružena članica, Skoplje, Makedonija.

OBEZBEĐENJE NAJAVNIM MANIFESTACIJAMA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA: STUDIJA SLUČAJA

ENSURING SAFETY AT PUBLIC EVENTS IN LJUBLJANA MUNICIPALITY: A CASE STUDY

Autori / Authors: Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Nika Capuder, Rok Konečnik, Laura Krajnc, Gorazd Meško i Katja Eman

Sažetak:

Na javnim manifestacijama prisutan je veliki broj građana. Okupljanje ljudi predstavlja problem kod organizacije prometa, održavanja sigurnosti posetilaca, njihove imovine i okoline, gdje se narušava javni red i pojavlja vandalizam. Članak predstavlja studiju slučaja održavanja sigurnosti na javnim manifestacijama u Ljubljani. Želimo saznati rad gradskog redarstva, njihovu saradnju sa policijom i ostalim sigurnosnim organima (na primjer privatne bezbednosne kompanije) u slučaju pooštrene kontrole, održavanju javnog reda i mira i reorganizovanja prometa na kraju manifestacije. Problem smo analizirali i rješavali uz pomoć S.A.R.A. modela. Takođe smo obavili pregled terenske situacije sa službenicima gradskog redarstva. Uz analizu smo predložili načine, kako unaprijediti i savladati situaciju (na primjer nepravilno parkiranje, pijanstvo) i koje smo u sljedećoj fazi isprobali u praksi. U slučaju, da rezultati nisu bili efikasni, smo problem rješavali na alternativan način. To znači, da smo zadnje faze S.A.R.A modela više puta ponoviti, da bismo dobili pravo rješenje. Saznali smo, da je gradsko redarstvo nudi veliku pomoć policiji na javnim manifestacijama. Pokazatelj dobre saradnje je prisutnost policije u slučajevima kad službenici gradskog redarstva sa svojim ovlaštenjima ne mogu obezbediti planirani nivo sigurnosti, nesmetan saobraćaj ili javni red i mir učesnicima. Uz te prednosti postoje i nedostaci kao što su nedostatak osoblja i slaba komunikacija. Sa člankom navodimo smjernice za obezbeđenje sigurnosti na javnim manifestacijama i prijedloge za još bolju saradnju bezbednosnih službi na ostvarivanju manifestacija. Rješenja se mogu upotrijebiti za organizovanje budućih manifestacija.

Ključne riječi: gradsko redarstvo, manifestacije, javni red i mir, saobraćaj.

Abstract:

Large numbers of people are present at public events, which poses a problem for the organization of traffic and safety of both visitors and their property as well as surrounding areas, where the greatest difficulty constitute a breach of public order and vandalism.

The purpose of this paper is to present a case study about ensuring safety at the time of public events in Ljubljana, with the aim to identify the functioning of the City Wardens, their cooperation with the Police and other authorities (for example, private security agencies) with strengthened supervision, ensuring law and order and the reorganization of traffic in the event. The problems were analyzed and solved with the help of S.A.R.A. model, whereby we, in cooperation with the City Wardens, look at the facts in the field. In the analysis we propose ways to improve and control of a certain situation (for example: improper parking and public drinking), which we in the following stage, put into practice. If the proposal, in its final stage of evaluation, proved to be ineffective or not sufficiently effective, we approached the solving of the problem in a different way. This means that the last two phases of the S.A.R.A. model had to be repeated until we found the appropriate solutions. We found that the City Wardens cooperate very good with the Police, which is, at major events, of great help. The reflection of this is the presence of the Police only in cases, when the City Wardens, with their authorisations, can not provide proper safety measures, undisturbed flow of traffic or public safety and order. We also detected weaknesses like the shortage of resources and bad communication. This paper presents guidelines to ensure safety at public events and proposals for cooperation of departments in the execution of events. Solutions can be useful in organizing further events.

Keywords: City Wardens, events, public order, traffic, parking.

Podaci o autorima / About the authors:

Viktor Cvijanović, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Anja Dolenc, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Blaž Ozimek, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.
E-mail: oz.blaz@gmail.com.

Kaja Pilko, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Nika Capuder, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Rok Konečnik, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Laura Krajnc, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

LIČNA BEZBEDNOST I BEZBEDNOST IMOVINE GRADJANA U ETNIČKI MEŠANOJ URBANOJ SREDINI

PERSONAL SAFETY AND PROPERTY OF CITIZENS IN A ETHNIC MIXED URBAN AREA

Autori / Authors: Metodija Angeleski, Martina Nedelkovska i Nikolika Gaberova

Sažetak:

Licna bezbednost predstavlja veoma vazna karika ili podsistem u sistemu bezbednosti. Gledano sa socioloskog stanovista, najsiri pojam bezbednosti obuhvata sve one procese i odnose u drustvu koje omogucuju svakoj individui da nepreceno ostvaruje svoju materijalnu i duhovnu egzistenciju u svojoj uskoj mikro i siroj makrosredini. Svaki covek kao individua i drustveno bice ne moze da funkcioniše ukoliko nije bezbedan i ukoliko na bilo kakav nacin je ugrozen njegov materijalni, telesni i moralni integritet. Kada govorimo o licnoj bezbednosti prvenstveno se misli na zastitu svake individue od od svih oblika ugrozavanja i rizika. Ostvarivanje takve zastite je u domenu rada svih subjekata sistema bezbednosti.

Vrlo senzitivno je pitanje licne bezbednosti svakog coveka, a narocitu u slucaju kada je ugrozena bezbednost gradjana koji zive u etnicki nestabilna podrucja, odnosno u etnicki mesanoj sredini.

Zajedno sa heterogenim istrazivackim timom, sproveli smo empirisko istrazivanje o percepciji gradjana za njihovu licnu bezbednost i bezbednost imovine u etnicki meshanim sredinama u R. Makedoniji. Dobiveni su interesantni podaci u okviru sprovedene ankete u vishe gradova sa etnicki meshanim strukturom (Skoplje, Struga, Gostivar, Kumanovo).

Anketirani su ukupno 471 gradjanin. Veliki broj od njih smatraju da njihova imovina nije bezbedna (tako su se izjasnili 221 gradjanin). To prakticno znaci da svaki drugi ispitanik strepi za svoj materijalni integritet.

Gradjani se najvishe boje: da im neko ukrade automobil; da im budu napadnuta hjihova deca; da budu zrtve seksualnog, policiskog i etnickog nasilja; da budu zrtve saobracajnih nesreca i t.d.

Ključne riječi: licna bezbednost, bezbednost imovine, rizici, urbana sredina.

Abstract:

Personal security is a very important link in the system or sub-system security. Viewed from a sociological standpoint, the broadest term safety encompasses all those processes and relationships in a society that allows each individual to uninterruptedly achieve its material and spiritual existence in her tight micro and general macro environment. Every man as an individual and social being can't function if it's not safe and if in any way his material, physical and moral integrity is threatening. When we talk about personal safety is primarily meant to protect every individual from all forms of threats and risks. The exercise of such protection is the domain of all entities of the security system.

Personal security of every individual is a very sensitive issue, especially in the case when it threatened the security of the citizens who live in ethnically volatile region, or in a mixed ethnic community.

Together with heterogeneous research team, we have conducted empirical research on citizens' perceptions of their personal safety and security of property in the mixed ethnic communities in the Republic of Macedonia. The resulting data are interesting in the framework of the survey in many cities with ethnic mixed structure (Skopje, Struga, Gostivar, Kumanovo).

471 citizens were respondents. A large number of them believe that their property is not secure (so for this have pleaded 221 citizens). This practically means that one in two respondents is fearing for its physical integrity.

Most citizens are the most scared: that someone steals their car, that someone attack their children, to be victims of sexual, police and ethnic violence, to be victims of traffic accidents, etc.

Keywords: personal safety, safety of property, risk, urban areas.

Podaci o autorima / About the Authors:

Metodija Angeleski, professor na FON Univerziteta, Skopje, R. Makedonija.

Martina Nedelkovska, FON Univerziteta, Skopje, R. Makedonija.
E-mail: m_nedelkovska@hotmail.com.

Nikolina Gaberova, FON Univerziteta, Skopje, R. Makedonija.

PANEL 3

**SAVREMENA TEHNIKA I TEHNOLOGIJA U SISTEMU
SIGURNOSTI GRADOVA**

**MODERN TECHNIQUES AND TECHNOLOGIES IN
SECURITY SYSTEMS OF CITIES**

VIDEO NADZOR U FUNKCIJI SUZBIJANJA KRIMINALITETA – NORMATIVNI ASPEKT I PRAKSA U SRBIJI

VIDEO SURVEILLANCE AND CRIME PREVENTION - NORMATIVE ASPECTS AND PRACTICE IN SERBIA

Autori / Authors: *Milica Kovačević, Marina Kovačević-Lepojević i Veljko Turanjanin*

Sažetak:

Po procenama stručnjaka oko 200.000 kamera snima svakodnevni život građana u Srbiji. Sve široj primeni video nadzora pogoduje predubedenje da će se instaliranjem kamera suzbiti ili redukovati kriminalna ponašanja na kontrolisanim površinama, odnosno da će se olakšati i uprostiti krivični progon. Međutim, neretko se zaboravlja da masovna i neselektivna primena video nadzora može ugroziti pravo na privatnost, da prikupljeni lični podaci mogu biti zloupotrebjeni, te da instaliranje kamera bez primene drugih preventivnih mera ne rezultira nužno redukovanjem kriminaliteta.

Cilj rada je da se prikaže normativni okvir u sklopu koga se u Srbiji primenjuje video nadzor, uz osvrt na probleme koji se pojavljuju u praksi, kao i da se ukaže na neusklađenost sa evropskim standardima u ovoj oblasti. Stoga će biti analizirane odredbe Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, te drugih akata koji, u vrlo skromnim razmerama, regulišu oblast video nadzora. Praktični aspekt će biti prikazan kroz osvrt na određene slučajeve sa kojima se susretao Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Rad se završava preporukama čija bi implementacija mogla da doprinese efikasnijoj primeni video nadzora.

Ključne riječi: video nadzor, kriminalitet, lični podaci, privatnost.

Abstract:

According to experts, there are more than 200,000 cameras capturing the daily life of citizens in Serbia. The starting assumption is that the installation of video cameras could be used to intimidate potential criminal offenders and also to contribute to easier gathering of evidence for the purpose of criminal proceedings. However, the fact that the excessive use of video

surveillance could threaten the right to privacy and that collected personal data might be misused is often forgotten. Never the less, installation of video surveillance without the use of other preventive measures does not necessarily result in reducing crime.

The aim of this paper is to point out to the normative framework within which video surveillance is applied in Serbia, with reference to the problems arising in practice, but also to point out to the inconsistencies with European standards in this area. The subject of the analysis will be the provisions of the Law on Personal Data Protection of the Republic of Serbia and the provisions of the other documents which, in a very modest scale, regulate the field of video surveillance. Practical aspects will be illustrated by references to specific cases encountered by The Commissioner for Information of Public Importance and Personal Data Protection of the Republic of Serbia. The paper concludes with recommendations whose implementation could contribute to a more efficient implementation of video surveillance.

Keywords: video surveillance , crime, personal data, privacy.

Podaci o autorima / About the authors:

Milica Kovačević, asistentica na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu. E-mail: bucak80@gmail.com.

Marina Kovačević-Lepojević, asistentica na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu.

Veljko Turanjanin, saradnik u nastavi na Pravnom fakultetu u Kragujevcu.

KRAĐA IDENTITETA I GOVOR MRŽNJE PUTEM DRUŠTVENIH MREŽA KAO NOVI OBLIK KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA

IDENTITY THEFT AND HATE SPEECH THROUGH SOCIAL NETWORKING SITES AS A NEW FORM OF CRIME IN URBAN ENVIRONMENT

Autor / Author: Muharem Selimović

Sažetak:

Društvene mreže na Internetu danas predstavljaju ne samo sredstvo komunikacije već standard kome se teško može oduprijeti bilo koji pojedinac savremenog društva. Mreže su postale uobičajen instrument predstavljanja u oblasti poslovanja, kulture, umjetnosti, obrazovanja, nauke i tehnologije, privrede kao i najširi oblik zabave uopšte. Nema sumnje da su promijenile način svakodnevne komunikacije i interakcije među ljudima. S obzirom na kontinuirani razvoj tehnologije, koji omogućava pristup Interneu na svakom koraku i u svako vrijeme, posebno u velikim i urbanim sredinama, broj korisnika društvenih mreža se danas mjeri u milijardama. Međutim, upravo zbog te svoje širine upotrebe, društvene mreže su postale plodno tlo i za kriminalne aktivnosti. Tako se javljaju novi oblici kriminaliteta na Internetu, među kojima krađa identiteta i govor mržnje (Identity Theft and Hate Speech), kao karakteristični oblici kriminaliteta na društvenim mrežama. Krađa identiteta na društvenim mrežama uzrokuje nanošenje žrtvama materijalne ali i nematerijalne štete. Može biti realizovana kroz kreiranje lažnih profila, otkrivanjem podataka i phishing napadima. Pod govorom mržnje se najčešće podrazumijevaju svi oblici izražavanja koji šire, podstiču, promoviraju ili opravdavaju rasnu mržnju, ksenofobiju, vjersku ili druge oblike mržnje, zasnovane na netoleranciji. S obzirom na svoju multimedijalnost, društvene mreže su veoma pogodno mjesto za propagiranja i širenje govora mržnje. Borba protiv ovog oblika kriminaliteta, kao i protiv svakog drugog, je moguća ali pretpostavlja ispunjenje brojnih preduslova koji se moraju ostvariti u sistemu kontrole kriminaliteta. Posebno se zahtjeva da kriminalistički istražitelji imaju svijest o postojanju ovog oblika kriminaliteta (da ga prepoznaju), da su osposobljeni za primjenu novih metoda i tehnika u istragama, da koriste uspostavljene mreže međunarodne policijske saradnje, te pravilno primjenjuju krivične nor-

me. Ovaj tekst ima za cilj približavanja ovog oblika kriminaliteta organima gonjenja, ali i ohrabrenje žrtavama, oštećenim i savjesnim građanima koji imaju saznanja, da prijavljuju organima gonjenja krivična djela koja se odnose na ovaj oblik kriminaliteta.

Ključne riječi: Internet, društvene mreže, krađa identiteta, govor mržnje, urbane sredine, lažni profili, phishing napadi, otkrivanjem podataka, kriminalistička istraga, prijava krivičnog djela.

Abstract:

Social networks on the Internet today, present not only a way of communication, but a standard which is hard to resist for any individual in modern society. Networks become a common instrument of the promotion in the field of business, culture, art, education, science and technology, the economy. It is also the widest form of entertainment in general. There is no doubt that the way of everyday communication and interaction between people has change. Due to the continuous development of technology, which allows access to internet at everywher eand in any time, specially in large urban areas, the number of users of social networks is measured in the billions. However, because of this social networks become a breeding ground for criminal activity. New forms of crime on the Internet are occurred, including identity theft and hate speech as typical forms of crime on social networks. Identity theft on social networks causes material as well as non-pecuniary damages. It can be realized through the creation of fake profiles, revealing data and phishing attacks. Hate speech usually include all forms of expression which spread, encourage, promote or justify racial hatred, xenophobia, religious or other forms of hatred based on intolerance. Given its multimedia, social networks are very suitable place for the propagation and dissemination of hate speech. The fight against this form of crime, as well as against any other form, is possible but requires the fulfillment of number conditions that must be implement in the system of crime control. It is required that, the crime investigators are fully aware of the existence of this type of crime (tha thez are able to recognize it), that they are trained to use new methods and techniques in the investigations, to use an established network of international police cooperation, and properly apply the criminal standard. The purpose of his text is (to interduce) getting closer this type of crime to the prosecution, and also to encourage victims, damaged and conscientious citizens who have knowledge, to report this type of crime.

Keywords: Internet, social networks, identity theft, hate speech, urban society, fake profiles, phishing attacks, information disclosure, criminal investigation, the crime report.

Podaci o autoru / About the author:

Muharem Selimović, magistar kriminalističkih nauka, doktorant na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu / Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA.
E-mail: selimovic.muharem@hotmail.com.

SAVJET ZA URBANU SIGURNOST GRADA ZAGREBA: VIDEO NADZOR JAVNIH POVRŠINA: OPRAVDANA POTREBA ILI IGRA BIG BROTHERA?

Autor / Author: Alen Ostojić

Sažetak / Abstract:

Video nadzor javnih površina (CCTV) instaliran u funkciji prevencije kriminaliteta postao je i važna infrastrukturna komponenta u razvoju gradova. Međutim video nadzor je snažan alat kojim se mogu narušiti temeljna ljudska prava i privatnost građana.

1. Kratka povijest razvoja video nadzora javnih površina.
2. Otvorena pitanja uz video nadzor javnih površina:
  - ima li uopće privatnosti na javnim površinama?
  - u borbi protiv globalnog a sve više i lokalnog terorizma, nalazimo li se pred terorom pretjerane sigurnosti ili je takav teror opravdan?
  - iskorištava li se zabrinutost i strah građana u ozračju zločina za osobne interese izabраниh političara i imenovanih gradskih službenika?
  - imaju li građani pravo znati da ih se snima?
  - imaju li građani pravo promatrati one koji promatraju njih?
3. Referentni okvir za primjenu video nadzora javnih površina?
4. Definicije video nadzora i privatnosti građana.
5. Prednosti i nedostaci video nadzora javnih površina.
6. Moguća rješenja za uspostavu ravnoteže između potreba za sigurnošću i privatnosti građana naspram uporabe video nadzora javnih površina.

7. Temeljne smjernice za demokratizaciju video nadzora javnih površina.

8. Umjesto zaključka tri temeljne aktivnosti gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića u ostvarivanju urbane sigurnosti: a) donošenje Strategije urbane sigurnosti Grada Zagreba 2014.-2017. b) donošenje Povelje o demokratizaciji video nadzora u vlasništvu Grada Zagreba, c) donošenje odluke o osnivanju Vijeća za građansku kontrolu video nadzora Grada Zagreba.

Podaci o autoru / About the author:

Alen Ostojić, mag. politologije i sigurnosti, Predsjednik Savjeta za urbanu sigurnost Grada Zagreba. E-mail: alen.ostojic@crosig.hr.

SISTEM VIDEO NADZORA KAO MJERA PREVENCIJE KRIMINALA NA JAVNIM MESTIMA

THE SYSTEM OF VIDEO SURVEILLANCE AS A CRIME PREVENTION MEASURE OF PUBLIC PLACES

Autori / Authors: Ivan Žarković, Mladen Mrdalj i Nedeljka Martinović

Sažetak:

Prilikom zaštite stambenih, poslovnih i javnih površina, sistem video nadzora može imati važnu ulogu sa stanovišta prevencije štetnih događaja i zaštite objekata ili prostora. Odvratanje potencijalnog izvršioca krivičnog dela, odnosno njegovo odustajanje u najranijoj fazi izvršenja, predstavlja jednu od osnovnih funkcija navedenog sistema. U Republici Srbiji u mnogim javnim ustanovama, poslovnim i stambenim objektima ugradnja video nadzora, poslednjih godina postaje jedan od osnovnih vidova zaštite i sprečavanja kriminala. Prevencija kriminala putem video nadzora, nezavisno od toga da li se nadzire javni prostor, poslovni ili stambeni objekat, temelji se na situacionom pristupu prevenciji kriminala. Ovo, pre svega, podrazumeva preduzimanje mera i radnji kojima se preventivno deluje na izvršioca (povećanje rizika i sl.), smanjivanjem prilika ili fizičkih mogućnosti za izvršenje, kako bi se sprečilo izvršenje krivičnog dela. U tekstu koji sledi pažnja će biti posvećena predstavljanju i preispitivanju mišljenja o prednostima i manama sistema video nadzora, normativnom uređenju navedene materije u međunarodnim i nacionalnim pravnim aktima, kao i predstavljanju preventivnih efekata sistema video nadzora na javnim mestima, odnosno na poslovnim i stambenim objektima.

Ključne riječi: kriminal, prevencija, video nadzor, javna mesta, Republika Srbija.

Abstract:

For the protection of residential, commercial and public areas, video surveillance system can play an important role from the viewpoint of preven-

tion of adverse events and the protection of buildings or spaces. Deterring potential offender or his withdrawal at the earliest stage of execution, represents one of the basic functions of said system. In the Republic of Serbia in many public institutions, business and residential, video surveillance, in recent years, becoming one of the most basic forms of protection and crime prevention tool. The prevention of crime through video surveillance, regardless of whether controlled public spaces, commercial or residential buildings, is based on a situational approach to crime prevention. This primarily includes measures and actions which may prevent the perpetrator (increased risk, etc.), reducing the chance or physical capabilities to carry out the offense, in order to prevent offense. In the text that follows attention will be devoted to the presentation and review of opinions about the pros and cons of video surveillance systems, normative regulation of these substances in the national and international legal acts, as well as the presentation of the preventive effects of video surveillance in public places, or in commercial and residential buildings.

Keywords: crime prevention, video surveillance, public places, the Republic of Serbia.

Podaci o autorima / About the authors:

Ivan Žarković, Kriminalističko-policijska akademija Beograd.
E-mail: ivan.zarkovic@gmail.com

Mladen Mrdalj, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd

Nedeljka Martinović, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd.

KORIŠTENJE GEOGRAFSKIH INFORMACIJSKIH SISTEMA U PROCESU URBANE SIGURNOSTI – STUDIJA SLUČAJA GRADA TRBOVLJE

THE USE OF GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEMS IN THE PROCESS OF GUARANTEEING URBAN SECURITY – A CASE STUDY OF THE TOWN TRBOVLJE

Autori / Authors: Rok Hacin i Katja Eman

Sažetak:

Osiguravanje sigurnosti u urbanim sredinama sve je važniji zadatak svih nadležnih službi sigurnosti, naročito građanskog redarstava i policije. Cilj mapiranja kriminala sinteza je nalaza analize i prikaz odabranih problema sigurnosti na jasnim i transparentnim mapama kako bi se utvrdilo činjenično stanje i olakšalo potragu za rješenjima. Namjera predstojećeg rada bilo je korištenje geografskih informacijskih sustava (GIS) za mapiranje kriminala, sa ciljem identifikacije problema sigurnosti žarišta i područja zadržavanja kriminala. Cilj analize bila je izrada prijedloga rješenja za prevazilaženje nedostataka ili nepravilnosti u pružanju sigurnosti. Analizirali smo zvanične policijske statistike o kriminalu na području Grada Trbovlja i sa softverom ArcGIS uradili grafički prikaz distribucije kriminala u Trbovlju u 2011 i 2012 godini. Identifikovali smo mjesto zgušnjavanja kriminala u gradu, gdje je poslednji najistaknutiji: Ulica 1. junija (prodavni i ugostiteljski objekti), Vodenska cesta (benzinska pumpa i vozni park), Trg Revolucije (benzinska pumpa, banka i prodavni prostori), Bevško (diskoteka) i na Trgu Svobode (samouslužni supermarket). Zaključili smo da dominiraju djela protiv imovine (krađe, teške krađe i oštećenja imovine), koja su stvorila područja zgušnjavanja kriminala uz glavnu cestu u gradu koji vodi do centra grada. U narednom koraku studije izvršili smo obilazak identifikovanih lokacijama na terenu sa namjerom identifikovacije karakteristika pojedinih nedostataka u zaštiti i očuvanju objekata i područja za potrebe stvaranja prijedloga rješenja. Pored uvođenja korištenja raznih sredstava tehničke i fizičke sigurnosti, predlažemo/sugeriramo i arhitektne/građevinske intervencije na objektima (rušenje ili obnovu starijih, napuštenih zgrada) i okoline (ulična rasvjeta, ograde i kapije itd.). Kao najveću slabost identi-

fikovali smo nespремnost surađivanja između stanovnika lokalnih zajednica i predstavnicima policije i lokalnih vlasti, kao i nedostatak potrošnje resursa za povećavanje zaštite objekata. Vjerujemo da je aktivna suradnja lokalne zajednice i vlasti ključna za pomicanje iz opće pasivnosti ljudi ka njihovom aktivnom uključivanju u pružanje sigurnosti u okruženju u kojem žive.

Ključne riječi: Trbovlje, Geografski informacijski sustavi - GIS, kriminal, mapiranje kriminala.

Abstract:

Ensuring security in urban environments is an increasingly important task for every relevant security agency, especially city wardens and the police. The goal of crime mapping is the synthesis of findings of the selected security problem analysis and its presentation on clear and transparent maps in order to establish the actual state and to facilitate the search for solutions. The purpose of this paper is the use of Geographic Information Systems (GIS) for crime mapping in order to identify problematic crime hotspots and hot areas. The aim of the analysis was to prepare a proposal to overcome the shortcomings or irregularities in the provision of security. The official police statistics on crime in the town Trbovlje were analysed and the geographical presentation of crime distribution in Trbovlje in 2011 and 2012 was prepared with the application of the ArcGIS software. We identified a location of high crime density in the city, where the following streets are the most prominent: Ulica 1. junija (shops, bars and restaurants), Vodenska cesta (petrol station and parking), Trg revolucije (petrol station, savings bank Delavska hranilnica and shopping area), Bevško (discotheque,) and Trg svobode (supermarket). The findings show that the prevailing form of crime are crimes against property (theft, grand larceny and property damage), which create hot areas along the main road leading to the city centre. In the next step of the study we examined the identified locations in the field in order to find particular characteristics, especially deficiencies in the protection and safeguarding of facilities and areas for the purposes of creating solution proposals. In addition to the use of various means of technical and physical surveillance, architectural changes to facilities (demolition or repairing of older, abandoned buildings) and surroundings (e.g. street lighting, fences and gates, etc.) are recommended. The biggest weaknesses include the unpreparedness for cooperation of the local residents with police and local authority representatives as well as the lack of resources for the increase of protection facilities. We believe that the active involvement of local communities and authorities is crucial for the shift from general passivity of the people to their active involvement in security providing activities in the environment they live in.

Keywords: Trbovlje, Geographic Information Systems - GIS, crime, crime mapping.

Podaci o autorima / About the authors:

Rok Hacin, demonstrator na Fakultetu za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerzитета u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

CENTRI ZA NADZOR I UPRAVLJANJE SAOBRAĆAJEM KAO SAVREMENI SEGMENTI U SMANJENJU SAOBRAĆAJNE DELINKVENCije I KRIMINALITETA U GRADOVIMA

CENTERS FOR TRAFFIC MONITORING AND CONTROL AS MODERN SEGMENTS IN REDUCING TRAFFIC DELINQUENCY AND CRIME IN CITIES

Autori / Authors: *Osman Lindov, Kenan Kapo i Emir Efendić*

Sažetak:

Centri za nadzor i upravljanje saobraćajem u gradovima služe za lociranje incidentnih situaciji kako u saobraćaju tako i na svim nadziranih lokacijama kao dijelovima opće sigurnosti u gradovima. U radu su prezentirani pojedini savremeni sistemi koji se koriste u nadziranju i kontroli kretanja vozila i pješaka u blizini i na saobraćajnicama u gradskim sredinama. Pokazane su strategije u sigurnosti saobraćaja koje su u korelaciji za centrima za upravljanje i nadziranje. Dat je prikaz evropskih gradskih sredina koje su kroz ovakav način u mnogome smanjile saobraćajnu delikvenciju i opći kriminalitet u gradovima.

Ključne riječi: centar, upravljanje, savremene tehnologije, saobraćajna delikvencija, kriminalitet.

Abstract:

Centres for monitoring and control of traffic in cities are used to locate incidents both in traffic and on all the monitored locations as part of general security in cities. The paper presents some modern systems used in monitoring and controlling the movement of vehicles and pedestrians near roads and in urban areas. Are shown in traffic safety strategies that are correlated to the centres for directed and monitoring. A presentation is given of European urban areas that have been through this way greatly reduce traffic delinquency and general crime in the cities.

Keywords: center, management, modern technology, traffic delinquency, crime.

Podaci o autorima / About the authors:

Osman Lindov, dipl.inž.saobr., Fakultet za saobraćaj i komunikacije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: olindov@gmail.com.

Kenan Kapo, magistar kriminalističkih nauka, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: kkapo-ak@fkn.unsa.ba.

Emir Efendić, magistar kriminalističkih nauka, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: eefendic-ak@fkn.unsa.ba.

ULOGA PRIVATNE ZAŠTITE U URBANOJ SIGURNOSTI

Autor / Author: Ines Krajčak

Sažetak:

U današnje moderno doba, razvojem tehnologija i općenitim povećanjem svih oblika ljudskog djelovanja, kao i porastom populacije neosporno se nameće pitanje sigurnosti, kao osnovnog preduvjeta za nesmetani razvoj društva. Postizanje prihvatljive razine sigurnosti ljudi i njihove imovine u njihovim domovima, radnim mjestima te javnim prostorima osnovna je zadaća Ministarstva unutarnjih poslova. Obzirom na činjenicu da najveći broj svjetske populacije živi u gradovima, preventivne aktivnosti pri zaštiti osoba i njihove imovine moraju uzeti u obzir sve karakteristike i specifičnosti urbanih sredina. One se očituju u odnosu brojnosti populacije, prometne, telekomunikacijske i komunalne infrastrukture te vrsti i broju gospodarskih aktivnosti na mogućnost pojave određenih štetnih događaja, kao što su razne vrste kriminaliteta, terorizma, sportskih ili političkih nereda na javnim prostorima ili sportskim natjecanjima i dr. na koje se može i mora utjecati planiranjem i donošenjem normativnih, upravnih, organizacijskih, obrazovnih i propagandnih mjera i aktivnosti, te operativnih primjena s ciljem sprječavanja, odnosno svođenja neželjenih posljedica na najmanju moguću mjeru. Pri tome se moraju uzeti u obzir obvezni prostorni pokazatelji kao što su demografska (broj, razmještaj i struktura stanovništva) i socijalno gospodarska struktura (ekonomski razvoj), obilježja sustava naselja, korištenje zemljišta, izdvojena građevinska područja, postojeća prometna, energetska i komunalna infrastruktura, gospodarenje otpadom, korištenje prirodnih resursa, zaštićene prirodna i kulturna dobra, područja od posebnog značaja i obilježja te dokumenti prostornog uređenja (pokrivenost prostornim planovima, provedba, urbana preobrazba, sanacija i nadzor).

Pojam urbane sigurnosti obuhvaća područje koje je primarno u nadležnosti lokalne zajednice. Urbana sigurnost uključuje sve one aktivnosti i inicijative koje su usmjerene na poboljšanje kvalitete života u gradovima. Ona promiče uredan i miran suživot građana naspram neuljudnosti, kriminaliteta i straha od kriminala. Konačno, urbana sigurnost u funkciji je jačanja i razvoja kulture zakonitosti. Urbana sigurnost mora se temeljiti na odgovarajućim saznanjima o uvjetima prostora, infrastrukturnim kapacitetima i njihovim osobinama, vrstama rizičnih gospodarskih postrojenja unutar gradova, ekološkim rizici-

ma, broju i aktivnostima populacije, mjestima većih okupljanja građana te mnogim drugim aspektima života u specifičnim sredinama pojedinih gradova. Stoga je potrebna visoka razina znanja osoba koje se bave prostornim planiranjem, te izrađuju prosudbe ugroženosti i sigurnosne planove zaštite te sigurnosne procedure u gospodarskim objektima u kojima se obavlja visoko rizična djelatnost. Pri tome je važno da u procesu donošenja konačnih akata kojima će se definirati stvarna razina rizika te planovi postupanja u kriznim situacijama zajedno sudjeluju pojedinci iz raznih gospodarskih grana, od urbanista do menadžera sigurnosti pri čemu je potrebno utjecati na uzroke pojavnosti štetnih događaja te ih prevenirati prije nego se oni zaista i dogode. Isto tako, najvažnije je područje djelovanja na građane koji zapravo čine temelj problematike urbane sigurnosti, pri čemu je potrebno raznim edukativnim i promidžbeno-propagandnim mjerama aktivnije uključiti širu društvenu zajednicu u proces samozaštite i usvajanja sigurnosne kulture ponašanja. U tim naporima vrlo je važna i preventivna uloga tvrtki koje obavljaju djelatnost privatne zaštite i koje svojim aktivnostima u zaštiti osoba i imovine u brojnim gospodarskim granama i segmentima društva ostvaruju bitne preduvjete nesmetanom funkcioniranju rada i života uopće. Čuvari i zaštitari svojom preventivnom prisutnošću i pravodobnim odgovorima na izazove u gospodarskim i drugim objektima utječu na, u posljednje vrijeme statistički gledano, sve manji broj počinjenja razbojništava, provala, krađa i drugih oblika kaznenih djela u Republici Hrvatskoj. Također je potrebno kontinuirano uvoditi nova tehnološka dostignuća na području djelatnosti tehničke zaštite, gdje se putem brojnih i vrlo korisnih tehničkih uređaja, elemenata i sustava bitno utječe na odvratanje, otežavanje ili pronalazak možebitnih počinitelja raznih kaznenih djela.

Abstract:

In today's modern world with the developing technology and general increase of all forms of human activities, as well as the increase of population, there undeniably arises a question of security, as a basic prerequisite for an unhindered development of society. Reaching an acceptable level of security of people and property in their homes, at their work places and in public places is a basic task of our society. Given that the majority of world population lives in cities, preventive activities related to the protection of individuals and their property have to take into consideration all the characteristics and specific features of urban communities. These can be seen in the relationship between the size of population, traffic, telecommunications and public utility infrastructure, type and number of economic activities and the possible emergence of some adverse incidents, such as vari-

ous forms of crime, terrorism, sports or political disorders in public places or sports competitions etc. which can and must be influenced by planning and adopting normative, administrative, organisational, educational and promotional measures and activities, as well as practical implementation in order to prevent and reduce adverse consequences to a minimum. The role of the Ministry of the Interior in protecting urban communities is of two kinds - it is manifested in preventive and operational policing and through departments for the inspection of private security sector which has lately been ever more involved in numerous communities thus often replacing police forces in the protection of individuals and their property. Thus, private security sector is more and more getting involved in critical infrastructure protection, in particular high-risk business sector, traffic, state border protection at airports, public places, premises of financial institutions and other social activities. A statistical overview of crime occurrences in the Republic of Croatia proves the importance of involving the private security sector in the general social protection system, having to serve as support to the police in their preventive and operational activities, and with the requirement of its permanent modernisation through the updating of the existing legislation. This paper brings forward a proposal of protection measures based on the optimum use of human resources and potentials within the framework of security and protection business, and permanent education, promotion and informing of citizens on the measures and methods of protection and self-protection, optimum planning and organisation of urban areas where business and all other activities take place aimed at preventive activities against potential perpetrators of crime, the establishment of an efficient integral protection system which has to be implemented according to real needs and realistic threat risks and which includes all relevant entities in urbanism, architecture, ecology, security, etc., acceptable plans and programmes of protection, security procedures in high-risk businesses and activities, the establishment of efficient police preventive activities by involving an appropriate number of community police officers and police patrols, the use of physical and technical protection, the protection of information systems and personal and other data, permanent updating of regulations stipulating the issues of safety in the society and the supervision of their implementation, as well as faster and more transparent punishing of perpetrators of crimes, with an appropriate media support.

Keywords: acceptable level of security, imperative spatial indicators, private security sector, physical and technical protection, critical infrastructure facilities, integral social protection, financial institutions, public places, community police officers, video surveillance.

Podaci o autoru / About the Author:

Ines Krajčak, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Uprava za upravne i inspekcijske poslove.

PANEL 4
UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA
CRISIS MANAGEMENT

SEIZMIČKI HAZARD I BEZBEDNOST URBANIH SREDINA U SRBIJI

SEISMIC HAZARD AND SAFETY OF URBAN ENVIRONMENT IN SERBIA

Autor / Author: *Nadežda Gudelj*

Sažetak:

Na teritoriji Srbije seizmički hazard je definisan na osnovnoj skali, metodama verovatnoće, za potrebe protivtrusnog projektovanja s ciljem smanjenja seizmičkog rizika.

S obzirom da zemljotresi predstavljaju najveću prirodnu opasnost koja dovodi do gubitka života i materijalnih dobara, naročito u urbanim sredinama, za ljude koji žive u oblastima pogođenim jakim zemljotresom, upravljanje rizikom je jedan od prioriteta. Stoga je adekvatan seizmički monitoring neophodan za planiranje zaštite i odbranu od zemljotresa. Iako je sistem za monitoring zemljotresa u Srbiji visoko razvijen potrebno je njegovo stalno održavanje kako bi se uspostavljena funkcija brzog izveštavanja i uzbunjivanja o dogođenom zemljotresu održala na dostignutom nivou.

Zbog relativno visoke seizmičke opasnosti u pojedinim delovima Republike Srbije neophodna je koordinirana saradnja na izradi baze podataka (gustina stanovnika, povredljivost objekata obrazovanja, zdravstva, položaj infrastrukture, vitalnih objekata..).

Ova baza podataka će biti i treba da bude sveobuhvatnija i da realnije pokaže scenarija zemljotresa u svim većim gradovima. To bi značajno skratilo vreme reakcije, a povećala bi se efikasnost reagovanja u vanrednim situacijama.

Ključne riječi: Seizmički hazard, urbana sredina, bezbednost.

Abstract:

In Serbia, the seismic hazard is defined in the basic scale, methods of probability for the against temblor volatile against the planning to reduce seismic risk.volatile against the planing to reduce seismic risk.

Considering that earthquakes pose the greatest natural hazard that leads to loss of life and property, particularly in urban areas, for people living in areas affected by a strong earthquake, risk management is a priority.

It is therefore appropriate seismic monitoring necessary for planning and defense of the since earthquake. Although the monitoring earthquakes system in Serbia is highly developed, we need his permanent maintenance, in order the quality of functions to reporting and alerting function will stay on the same level.

Due to the relatively high seismic hazard in some parts of the Republic of Serbia is require coordinated cooperation on the development of bases of data (population density, vulnerability of the facilities of education, health, infrastructure status, vital facilities ..). This data base will be and need be more comprehensive and more realistic to show scenarios earthquakes in all major cities.

This will significantly shorten the reaction time, and would increase the effectiveness of emergency response.

Keywords: seismic hazard, urban environment, safety.

Podaci o autoru / About the author:

Nadežda Gudelj, PhD, Šef odseka za koordinaciju izrade procene rizika i plana zaštite sa aspekta terorističkog napada, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije. E-mail: nadag958@yahoo.com.

ZAŠTITA I SPAŠAVANJE OD KATASTROFA KAO DIO URBANE SIGURNOSTI: ISKUSTVA GRADA ZAGREBA

DISASTER PROTECTION AND RESCUE AS A PART OF URBAN SECURITY: EXPERIENCES OF ZAGREB

Autori / Authors: Branko Mihaljević i Martina Mihalinić

Sažetak:

Važnost gradova i urbane politike kao nacionalne i lokalne zadaće ima temeljno značenje u kreiranju odgovora na suvremene sigurnosne izazove. U suvremenim i kompleksnim okolnostima razvoja gradova kao održivih zajednica, s jedne strane sa snažnim zahtjevima na gradove kao pokretače gospodarskih, socijalnih, kulturnih i ekoloških aspekata društva, a s druge strane ograničenjima kao što je postojeća infrastruktura, te znatne razlike u pogledu gospodarskih i socijalnih mogućnosti pojedinih gradskih područja, nameće se jedan vrlo važan izazov sa kojim se sve više suočavaju urbane sredine, a to je sigurnost. Sigurnost je javno dobro koje se mora osigurati svima i ona je važna za održivi razvoj jednog grada. Sigurnost urbanih sredina sa aspekta zaštite i spašavanja od katastrofa je tema koja ima značajno mjesto u organizaciji i funkcioniranju gradskih sredina. Polazeći od potencijalnih opasnosti i predvidivih ugroza u hitnim situacijama, nesrećama i katastrofama većih razmjera u gradovima, potreban je holistički pristup sigurnosti, uzevši u obzir već navedene specifičnosti. Zaštita i spašavanje od katastrofa je sastavni dio holističkog pristupa sigurnosti urbanih sredina. Osnivanjem Ureda za upravljanje u hitnim situacijama u travnju 2008. godine Grad Zagreb je napravio značajan iskorak u osiguranju sigurnosti svojih građana.

Ured za upravljanje u hitnim situacijama obavlja poslove koji se odnose na: uređivanje i planiranje, organizaciju, financiranje i provedbu zaštite i spašavanja, obrane, civilne zaštite, zaštite od požara, elementarnih nepogoda i vatrogastva u izvršavanju prava, obveza i odgovornosti Gradske skupštine i gradonačelnika, izradu procjena, planova i drugih planskih akata, izradu općih akata kojima se propisuju mjere, aktivnosti i način njihove provedbe, te izradu pojedinačnih akata u navedenim područjima, rukovođenje, koordiniranje i zapovijedanje operativnim snagama i provedbu operativnih mjera i aktivnosti, tajnost podataka, informacijsku sigurnost i nadzor nad informacijskom sigurnošću, te na druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost.

Ključne riječi: zaštita, spašavanje, katastrofa, urbana sigurnost.

Abstract:

The importance of cities and urban policy as a national and local task is of fundamental importance in creating responses to contemporary security challenges. In contemporary and complex circumstances of developing cities as sustainable communities, on the one hand with forceful requirements to cities as drivers of economic, social, cultural and ecological aspects of a society, and on the other constraints such as existing infrastructure and significant differences in terms of economic and social capabilities of individual metropolitan areas, this imposes a very important challenge that urban areas increasingly face, meaning security. Security is a public good that must be provided to everyone and is important for sustainable development of a city. Security of urban areas from the aspect of protection and rescue is a subject that has an important place in the organization and functioning of urban areas. Starting from potential hazards and foreseeable threats in emergency situations, accidents and disasters of major proportions in cities, a holistic approach to security is needed, taking into consideration the aforementioned specific features. Disaster protection and rescue is an integral part of the holistic approach to the security of urban areas. With the establishment of the Office for Emergency Management in the April of 2008, the City of Zagreb has made a significant breakthrough in ensuring the security of its citizens.

Office for Emergency Management performs tasks related to: arrangement and planning, organization, financing and implementation of protection and rescue, defense, civil protection, protection against fires, natural disasters and firefighting in the exercise of rights, obligations and responsibilities of the City Assembly and the mayor; preparation of assessments, plans and other planning documents, drafting of general documents which prescribe measures, activities and their implementation, as well as the preparation of individual documents in the aforementioned areas, leadership, coordination and commanding task forces and the implementation of operational measures and activities, data confidentiality, information security and control of information security, as well as other tasks that fall within its purview.

Keywords: protection, rescue, disaster, urban security.

Podaci o autorima / About the authors:

Branko Mihaljević, v.pred. dr.sc., Veleučilište Velika Gorica.
E-mail: branko.mihaljevic@vvg.hr.

Martina Mihalinić, dipl.polit., Veleučilište Velika Gorica.
E-mail: martina.mihalincic@vvg.hr.

UPRAVLJANJE U TERORISTIČKIM VANREDNIM SITUACIJAMA IZAZVANIM UPOTREBOM OPASNIH MATERIJAMA

MANAGEMENT IN EMERGENCIES SITUATIONS CAUSED BY TERRORIST USE OF HAZARDOUS SUBSTANCES

Autor / Author: Vladimir M. Cvetković

Sažetak:

Opasne materije su neminovni pratilac savremenog vremena i njihova raznovrsnost posebno dolazi do izražaja kada se analiziraju mogućnosti njihove terorističke upotrebe čime bi se izazvala ozbiljna vanredna situacija. Naravno, radioaktivne, eksplozivne, zapaljive, toksične materije i biološki agensi, po svojoj samoj prirodi predstavljaju opasne materije koje se mogu zloupotrebiti. Efikasno otklanjanje nastalih posledica u takvim vanrednim situacijama u velikoj meri zavisi od međusobne saradnje i koordinacije takvih službi kao i podrške šire zajednice. Generalno posmatrano, ne postoji interventno-spasilačka služba koja može samostalno sa isključivo sopstvenim kapacitetima i resursima pružiti adekvatan odgovor. Dakle, potrebno je uspostaviti efikasnu organizaciju rada, tj. sistem upravljanja u vanrednim situacijama koji će adekvatno odgovoriti svim potrebama na licu mesta. Takođe, u terorističkim vanrednim situacijama postojaće potreba za uspostavljanjem strateškog, taktičkog i operativnog nivoa organizacije rada. U radu se neće analizirati strateški, već će se akcenat staviti na taktički i operativni nivo organizacije rada interventno-spasilačkih službi. Shvatajući značaj i neophodnost efikasne koordinacije rada takvih službi, u radu je naglašen značaj sagledavanja i analize njihovog organizovanja i delovanja na licu mesta terorističkog akta. To je učinjeno iz aspekta (na globalnom Zapadu već duže vreme razvijenog i implementiranog) standarda tzv. „procedure 8 koraka“ (Eight Step Process), koja je prvenstveno namenjena koordiniranju rada u terorističkim vanrednim situacijama.

Upravo stoga, autor u radu opisuje organizaciju i međusobnu koordinaciju rada interventno spasilačkih službi, poštujući proceduru od „8 koraka“: 1. upravljanje i kontrolisanje područja; 2. identifikacija problema; 3. evaluacija opasnosti i rizika; 4. selekcija lične zaštitne odeće i opreme; 5. kontrola pro-

toka informacija i koordiniranje resursa; 6. sprovođenje prioriternih akcija; 7. dekontaminiranje i čišćenje terena; i 8. okončanje vanredne situacije. Najzad, u radu se ukazuje i na potencijalne opasnosti po život i zdravlje pripadnika službi u postupku otklanjanja nastalih posledica, sa posebnim osvrtom na mere zaštite.

Ključne riječi: upravljanje, opasne materije, organizacija rada, teroristički akti, 8 koraka, vanredna situacija, bezbednost.

Abstract:

Hazardous substances are inevitable companion of modern times and their diversity is particularly evident when analyzing their potential terrorist use of which would cause serious emergencies. Of course, radioactive, explosive, flammable, toxic substances and biological agents, by their very nature are dangerous substances that can be abused. Effective prevention of possible consequences of such a disaster is largely dependent on the cooperation and coordination of such services and the wider community. Generally speaking, there is no first responders to be independently with only its own capacity and resources to provide an adequate response. Therefore, it is necessary to establish an effective organization of work - system of emergency management that will adequately meet all the needs of the site. Also in terrorist emergencies there will be a need to establish a strategic, tactical and operational levels of the organization of work. This paper will not analyze the strategic, but will put emphasis on the tactical and operational levels of the organization work emergency and rescue services. Realizing the importance and necessity of effective coordination of such services, the paper stressed the importance of observation and analysis of their organization and operation of the site of a terrorist act. This is done from the point of view (in the global West has long developed and implemented) standard called " 8 step procedure " (Eight Step Process) , which is primarily intended for coordinating the work of a terrorist emergency.

That is why the author has described the organization and mutual coordination of emergency and rescue services through the process of , 8 steps : 1 management and control areas; 2 problem identification; 3 evaluation of hazards and risks; 4 selection of personal protective clothing and equipment; 5 control the flow of information and coordination of resources; 6 implementation of priority actions; 7 decontamination and cleaning of the field and 8 end to emergency situations. Finally, the paper points to the potential danger

to life and health of service members in the process of eliminating these consequences, with particular emphasis on protection measures.

Keywords: management, hazardous materials, organization of work, terrorist acts, 8 steps, emergency situations, security.

Podaci o autoru / About the author:

Vladimir M. Cvetković, asistent, Kriminalističko-policijska akademija, Beograd.
E-mail: vladimir.cvetkovic@kpa.edu.rs.

UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA U KRIZNIM I KONFLIKTNIM SITUACIJAMA

INFORMATION MANAGEMENT IN CRISIS AND CONFLICT SITUATIONS

Autori / Authors: Srđan Milašinović i Zoran Jevtović

Sažetak:

Opšta pravila koja ljudi stvaraju, održavaju i menjaju neraskidivo su povezana sa pojmovima sukoba i saradnje, suprotstavljenih mišljenja, želja, ideja, interesa i vrednosti, ali i proizvodnje društvene saglasnosti i tolerancije. To je suština blagostanja: kreiranje nevidljive bezbednosne moći, koja samo svojim nosiocima garantuje stabilnost i mir. Različiti ideološki pogledi, političke strategije i religijski koncepti međusobno se usaglašavaju u spletu ko-munikacionih strategija ili dolazi do političko-ekonomskih kriza i oružanih konfliktata, sa nizom nepredvidivih posledica. Autori kreiraju matricu upravljanja informacijama u internom i eksternom okruženju, stavljajući u fokus strategije i taktike pridobijanja saglasnosti ciljanih javnosti, izbegavajući zamke jednodimenzionalne propagande ili medijskog bojkotovanja. Od prevencije i pripreme javnosti za krizu, identifikacije aktera kriznog upravljanja, opažanja krize, kriznog menadžmenta, do političko-organizacione saradnje i aktivnog upravljanja i nadzora nad informacijama praktično se angažujemo na stvaranju javne slike o prirodi krize, rizicima prilikom rešavanja i prioritetima delovanja. Novi mediji promovišu svet emocija i kriza u realnom, ali i virtuelnom prostoru, što od konfliktološke nauke zahteva modifikovanje komunikacione paradigme u kriznom komuniciranju!

Ključne riječi: krize, konflikti, usmerene informacije, društvo, bezbednost, krizno komuniciranje.

Abstract:

General rules that people create, maintain and change are inextricably connected to the notions of conflict and cooperation, opposing opinions, de-

sires, ideas, interests and values, but also to the production of social consent and tolerance. This is the essence of well-being: the creation of invisible security power, which guarantees stability and peace only to its holders. Different ideological views, political strategies and religious concepts are mutually harmonized in combination of communication strategies, otherwise political and economic crises and armed conflicts occur, with many unforeseen consequences. The authors create a matrix of information management in the internal and external environment, putting into focus the strategy and tactics of winning the consent of the target public, avoiding the pitfalls of one-dimensional propaganda or media boycott. From the prevention and preparation of the public for the crisis, identification of the stakeholders of crisis management, the perception of crisis, crisis management, to the political and organizational cooperation and the active management and control over the information, we are practically engaged into shaping the public image of the nature of the crisis, the risks in resolving it and priority actions. The new media promote the world of emotions and crises in the real, but also in virtual space, and that is why the science of conflictology is required to modify the communication paradigm in crisis communication!

Keywords: crises, conflicts, directed information, society, security, crisis communication.

Podaci o autorima / About the authors:

Srdjan Milašinović, redovni profesor na Kriminalističko-policijskoj akademiji, Beograd. E-mail: srdjan.milasinovic@kpa.edu.rs.

Zoran Jevtović, vandredni profesor Filozofskog fakulteta u Nišu. E-mail: zoran.jevtovic@filfak.ni.ac.rs.

UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA: SLUČAJ MAKEDONIJE

CRISIS MANAGEMENT: THE CASE OF MACEDONIA

Autori / Authors: Marina Mitrevska i Marjan Gjurovski

Sažetak:

Tekst predstavlja teorijsku elaboraciju sistema upravljanja krizama i kriznim situacijama. Prema analizi, krizni menadžment je prioritetna tema sigurnosnih agendi međunarodnih, regionalnih i vladinih organizacija i institucija. Stoga, startna premisa je da se međunarodno menadžiranje kriza, prije svega, suočilo s prijetnjama koje traže mnogo konkretniji odgovor i strategiju menadžiranja koja prevazilazi kapacitete isključivo vojnog menadžiranja kriza. Angažiranje u prevenciji, menadžiranje kriznih situacija od strane međunarodnih organizacija i vlada otvara jednu sferu pitanja o kojim ima malo naučenih lekcija. U isto vrijeme, u tekstu se pravi pokušaj analize, najprije potrebe za pravovremenim anticipiranjem i pravovremenim odgovorom na krizne situacije. Drugo, to uključuje analizu organizacijsko-funkcionalne postavljenosti sistema upravljanja krizama i kriznim situacijama u Republici Makedoniji. Kao zaključak, ova analiza ukazuje da sistem upravljanja krizama i kriznim situacijama još uvijek predstavlja jedan od osnovnih i izazovnih ciljeva Vlade Republike Makedonije, koja ima potrebu da i u budućnosti nastavi usavršavati ovaj sistem.

Ključne riječi: sistem, kriza , krizna situacija, Makedonija.

Abstract:

The text presents the theoretical elaboration of the system of management with crisis and crisis situations. According to the analysis, crisis management is a priority topic on the security agenda of the international, regional and governmental organizations and institutions. Therefore, the startup premise is that the international crisis management above all faced with many threats which requested more coordinated response and strategy for management that also exceeds the capacities exclusively military crisis management. The engagement in the prevention, the management of the crisis situations by the international organizations on one part and gov-

ernments opened a sphere of questions for which there is no many scientific knowledge. In the same time, the text is a real attempt of analysis, at first on the need of timely anticipation and fast response to the crisis situations. Secondly, it includes organizational and functional set up of the system for crisis management and crisis situations in the Republic of Macedonia. As conclusion this analysis shows that the system of crisis management and crisis situations still represents one of the basic and challenging goals of the Government of the Republic of Macedonia that has a need in future to continue with the development of this system.

Keywords: system, crisis, crisis situation, Macedonia.

Podaci o autorima / About the authors:

Marina Mitrevska, PhD, Faculty of Philosophy-Skopje, Republic of Macedonia, Institute for Security, Defence and Peace Studies.

E-mail: marinamitrevska@yahoo.com.

Marjan Gjurovski, MA, Faculty of Security-Skopje, Republic of Macedonia.

E-mail: mgjurovski@fb.uklo.edu.mk.

TRANSKULTURALNA KOMUNIKACIJA KAO FAKTOR SMANJENJA KONFLIKTNOSTI U POLIETNIČKIM SREDINAMA

TRANS-CULTURAL COMMUNICATION AS FACTOR OF CONFLICT REDUCTION IN POLY-ETHNIC MILIEU

Autor / Author: *Zoran Aracki*

Sažetak:

Prostor koji smo nekada nazivali Jugoslavijom, a sada Zapadnim Balkanom obeležen je nacionalnim manjinama kao svojim bogatstvom i prokletstvom. Slično je doduše širom sveta, jer etnički čistih prostora gotovo da nigde nema. Sva ta silna različitost obogaćuje čovečanstvo koje prihvata, afirmiše i razvija ono najbolje što razne nacionalnosti donose. Međutim, manjine veoma često predstavljaju i izvor konflikata. U njihovom razvoju komunikacija i mediji imaju posebno mesto.

U radu se analiziraju putevi smanjenja konfliktnosti u savremenom svetu, razmatra se uticaj informacione sredine i socijalne komunikacije na usmerenost konfliktnog procesa. Posebna pažnja posvećena je uzajamnosti identiteta i bezbednosti u polietničkim sredinama. Oslonac je na analizama i generalizaciji novijih pogleda u oblasti regionalne konfliktologije, ali i na sopstvenim empirijskim istraživanjima u oblasti medija, komunikacije i bezbednosti.

Gljučne riječi: konflikt, mediji, identiteti, polietničnost, komunikacija.

Abstract:

The space once called Yugoslavia, but now Western Balkans is marked by national minorities as its own treasure and the curse. Anyway, it is similar all around the world, because there are no ethnically pure areas almost anywhere in the world. All these strong diversities enrich mankind which accept, affirm and develop what is the best that each nationality brings in. However, minorities very often also present the source of conflict. Communication and media have a special place in their development.

In this work the ways of conflict reduction in modern world are analyzed, the influence of information environment and social communication on conflict process direction is considered. The special attention is paid to reciprocity of identity and security in political environments. The reliance is on analysis and generalization of newer views in the area of regional conflicts, but also on own empirical research in the field of media, communication and security.

Keywords: conflicts, media, identities, poly-ethnic, communication.

Podaci o autoru / About the author:

Zoran Aracki, docent na Filozofskom fakultetu, Univerzitet u Nišu.

E-mail: zoran.aracki@filfak.ni.ac.rs.

PROBLEM BEZBEDNOSTI U SRPSKIM GRADOVIMA

PROBLEM OF SECURITY IN SERBIAN TOWNS

Autori / Authors: *Želimir Kešetović i Nebojša Teofilović*

Sažetak:

Do kraja XX veka Srbija je bila pretežno ruralno i prilično bezbedno društvo. Po prvi put sredinom 1990-ih godina više od 50 % od ukupnog stanovništva živi u gradovima. U radu su predstavljeni i analizirani najvažniji pokazatelji bezbednosti za pet godina za četiri najveća grada u Srbiji: Beograd, Niš, Novi Sad i Kragujevac. Nakon toga, analizirano je funkcionisanje glavnih provajdera bezbednosti: policije, sektora privatne bezbednosti i građana. Autori konstatuju da je bezbednosna situacija postajala sve složenija, a da su kapaciteti za odgovora na nju slabi i nedovoljni. Država/javna policija pod režimom lične vladavine Sobodana Miloševića (1989-2000) doživela je ozbiljnu deprofesionalizaciju, status novog privatnog sektora bezbednosti nije bio normativno regulisan sve do kraja 2013 godine a profesionalni standardi još nisu uspostavljeni. Zbog preovlađujuće državno centrične paradigme i sistemskih rešenja, građani su praktično isključeni iz kruga subjekata koji mogu uticati na proces stvaranja bezbednosti, budući da su svedeni na puki objekat. Postizanje visokog stepena bezbednosti u gradovima Srbije je moguće samo kroz istinsko partnerstvo između javne/državne policije, privatnog sektora bezbednosti i građana koji su svesni svoje odgovornosti za bezbednost njihovog susedstva i gradova. U uslovi- ma gde ne postoji sveobuhvatna strategija nacionalne bezbednosti, uključujući strategiju prevencije, i gde državnocentrično shvatanje bezbednosti preovlađuje, a svest i politička volja odlučilaca nedostaju, taj cilj je veoma teško postići .

Ključne riječi: policija, urbanizacija, bezbednosti, Srbija, tranzicija, privatni sektor bezbednosti, građani

Abstract:

Until the end of XX century Serbia was predominantly rural, and rather safe society. For the first time in the mid of 1990s more than 50% of total

population lived in towns. In the paper are presented and commented most important security indicators for five years for four major Serbian towns: Belgrade, Niš, Novi Sad and Kragujevac. After that, functioning of main providers of security: police, private security sector and citizens are analyzed. Author consider that while security situation was becoming more complex, response capacities were weakling. State (public) police under regime of personal rule (1989-2000) came through deprofesionalization, status of emerging private security sector is not regulated, having no professional standards, while, due to prevailing state centric paradigm and system solutions, citizens are practically excluded from the circle of subjects that can influence process of providing security, being the pure object. Achieving high level of security in Serbian towns is possible only through real partnership between public (state) police, private sector of security and citizens that are aware of their responsibility for security of their neighborhood and towns. In conditions where there is no overall strategy of national security, including strategy of prevention, and where state-cetric comprehension of security is prevailing, this goal is very hard to achieve.

Key words: police, urbanization, security, Serbia, transition, private security sector, citizens.

Podaci o autorima / About the Authors:

Želimir Kešetović, profesor na Fakultetu bezbednosti Univerziteta u Beogradu.
E-mail: zelimir.kesetovic@gmail.com.

Nebojša Teoflović, profesor na Univerzitetu u Novom Pazaru.

DAMNATIO MEMORIAE- UNIŠTENJE GRAĐE ARHIVA BOSNE I HERCEGOVINE U SARAJEVU

DAMNATIO MEMORIAE – THE DESTRUCTION OF THE ARCHIVAL MATERIALS OF THE ARCHIVES OF BOSNIA AND HERZEGOVINA IN SARAJEVO

Autori / Authors: *Dževad Drino i Benjamina Londrc*

Sažetak:

Damnatio memoriae predstavlja uništenje spomenika i natpisa u rimskoj antičkoj imperiji, korišteno najčešće kao kaznena mjera uz smrtnu presudu za veleizdaju u starom rimskom pravu, a sam izraz je ostao u funkciji brisanja imena ili čak cjelokupne baštine jednog polisa, grada, naroda ili države, najčešće kao ilustracija vandalizma ili barbarstva, bilo hotimičnog, bilo ciljanog ili promišljenog i planiranog.

Arhiv Bosne i Hercegovine je formalno ustrojen 12.12.1947. godine, a u svojim fundusima nosi građu ali i tradicije osmanskog, Austro- Ugarskog, te staro i novojugoslavenskog doba, sa dokumentacijom koja je preživjela tri rata, a u demonstracijama i „događanjima naroda“ osmog februara ove godine zapaljen je Depo 1 koji je sadržavao upravo najvrijedniju građu iz navedenih perioda razvitka naše države. Situaciju još gorom čini činjenica da su se prostorije Arhiva i zapaljenog Depoa nalazile u zgradi kolektivnog Šefa države- Predsjedništva Bosne i Hercegovine, što najbolje govori o samoj sigurnosti urbanog centra glavnog grada ali i odnosu prema sigurnosti ljudi i vlastite baštine uopće.

Ključne riječi: Arhiv BiH, arhivistika, dokumentacija, sigurnost.

Abstract:

Damnatio memoriae represented the destruction of monuments and inscriptions in ancient Roman Empire and it was used most often as a means of punishment for treason in ancient Roman law, along with death sentence. The term itself has remained, describing the deletion of names or even en-

tire heritage of a polis, town, people or state, most often as an illustration of vandalism or barbarity, whether intentional, with a certain aim, or deliberate and planned.

The Archives of Bosnia and Herzegovina was formally founded on 12th December, 1947 and in its holdings it contains both the material and the traditions of the Ottoman, Austro-Hungarian and old and new Yugoslav age, with the documents which survived three wars. During the demonstrations and the „events of the people“ on 8th February, the Storeroom 1, which held the most valuable material from the abovementioned periods of the development of our country, was set on fire. The situation is made even worse by the fact that the rooms of the Archives and the burned Storeroom were situated in the building of the collective Head of the State - the Presidency of Bosnia and Herzegovina, which serves as the best example of the safety in the urban centre of the capital city, but also of the attitude towards the safety of people and our own heritage in general.

Key words: Archives of Bosnia and Herzegovina, archive administration, documents, safety.

Podaci o autorima / About the Authors:

Dževad Drino, docent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Zenici.
E-mail: dzevad.drino@gmail.com.

Benjamina Londrc, asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Travniku.
E-mail: londrcb@hotmail.com.

POSTER PREZENTACIJE
POSTER PRESENTATIONS

KRIMINOLOŠKA ISTRAŽIVANJA KAO DETERMINIRAJUĆI FAKTOR O POVOLJNIM SIGURNOSNIM POLITIKAMA U DESTABILIZIRAJUĆIM SREDINAMA

Autor / Author: *Fatmir Qollakaj*

Sažetak / Abstract:

Socijalna sredina i kriminoloske pojave su uvijek u uzajamnom odnosu razlicitih intenziteta, te mjeranje intenziteta i oblik manifestovanja tih kriminoloskih pojava i trendova je od velikog znacaja za drustvo i drzavu u kontekstu uspostavljanja i kreiranja stabilnih trajnih sigurnosnih politika. Sto se tice destabilizirajucih sredina potrebno je naglasiti prvo da je to veoma variabilna kategorija u poimanju i odredjivanju, jer je relativno koliko je nesto stabilno, koliko joj fali da se pretvara u nestabilno itd. No u dosadanjom prihvatljivosci pojma destabilna sredina, mozemo sigurno ukazati da u tim sredinama istrazivanje empirijskog karaktera iz oblast kriminologije pomaze i doprinosi realnom diagnostificiranju stanja i identificiranja determinirajuci faktora nesigurnosti i devijantnosti. Ovo stajaliste moze se osloniti i opravdati cinjenicom brzog napredovanja drustvenih procesa i socijalnom dinamikom u urbanim sredinama. Kriminoloska Istrazivanja su u sustini veliki i znacajan naucni zahvat na cijim rezultatima moze se oslanjati buduca sigurnosna politika odredjene drustvene zajednice, ali i projekat koji apriori zahtjeva naucno znanje i teorijsko spoznaju o drustvenim pojavima i kriminoloskim problemima.

Ključne riječi / Keywords: Istrazivanja, kriminologija, drustvo, sigurnosna politika sredina.

Podaci o autoru / About the author:

Fatmir Qollakaj, doktorant, AAB Univerzitet, Priština.
E-mail: fatmirqollakaj@hotmail.com.

SIGURNOST URBANIH SREDINA U KONTEKSTU TEORIJE LIJEVOG REALIZMA

THE SAFETY OF URBAN AREAS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN THE CONTEXT OF THE THEORY OF LEFT REALISM

Autor / Author: Vanja Elezović

Sažetak:

Nasilje i kriminal su društveni problemi koji pogađaju svako društvo, a što sobom povlači veliki medijsku pozornost, te interes šire javnosti. Izuzetak od toga nije ni Bosna i Hercegovina, a posebno su zanimljive veće urbane sredine gdje je taj problem izraženiji. U ovom radu analizirat će se sigurnost urbanih sredina u Bosni i Hercegovini kroz prizmu Teorije lijevog realizma, koja dobrim dijelom može objasniti aktualno stanje u bosanskohercegovačkom društvu. To je izraženo u općoj depresiji uzrokovanoj ekonomskom krizom, te svim njezinim popratnim pojavama koje u poslijeratnoj i tranzicijskoj državi dovode i do relativne depriviranosti jednog dijela populacije, što sobom povlači i veći broj kriminalnih aktivnosti usmjerenih ka promjeni vlastitog ekonomsko-socijalnog statusa. U ovom radu pozornost će se pretežito dati na stanje u Sarajevu.

Ključne riječi: Bosna i Hercegovina, Teorija lijevog realizma, sigurnost urbanih sredina, Sarajevo.

Abstract:

Violence and criminal activity are social problems that affect every society, and with it draws substantial media attention, and the interest of the general public. Bosnia and Herzegovina are not excluded from this topic, and in fact is highlighted in the greater urban areas. In this paper we will analyze the safety of urban areas in Bosnia and Herzegovina through the scope of the left realism theory, which can explain the actual state of bh society on a significant level. That is expressed in an overall depression caused by the economic crisis and all of the consequences which, in a post-war and transitional country, leads to relative depression in one part of the population. With it, draws higher numbers of criminal activity directed toward changing their own economic and social status. In this paper, particular attention will be directed to the situation in Sarajevo.

Keywords: Bosnia and Herzegovina, Theory of left realism, safety of urban areas, Sarajevo.

Podaci o autoru / About the author:

Vanja Elezović, doktorant, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: vanja.elezovic@tel.net.ba.

GOVOR MRŽNJE PREKO KOMPJUTERSKIH SISTEMA U REPUBLICI MAKEDONIJI

Autor / Author: *Svetlana Nikoloska*

Sažetak / Abstract:

Komjuterske mreže i sisteme su otvorili mogućnosti za povećavanje socijalnih benefita, jedan od tih benefita je brza komunikacija i razmena informacija među ljudima. Ta komunikacija može biti jako korisna u ličnim i delovnim kontaktima, razmenama informacija, podataka, dokumenata, fotografija, ali pojedinci često zloupotrebljavaju moć komputera i komjuterskih mreža. Na kompjuterskim mrežama, poznatiji kako socijalne mreže na Internetu, se sve više širi jedna jako opasna društvena pojava – govor mržnje. Na Bivšem jugoslovenskom prostoru prošlih godina je bilo jako puno mržnje, ta mržnja je dovela do velika krvoprolića, a danas mržnja se sve više širi pomoću kompjuterskih mreža. Ova je pojava još opasnija ako se ima u vidu da socijalne mreže najviše koriste mladi ljudi, kod koji se poziv i širenje mržnje ka određenim kategorijama stanovništva jako brzo širi i poziv na nemire najčešće se završava sa seriznim posledicama po imovini, javni red, kao i posledice po telesnom integritetu i povrede. Kada je reč o urbanim sredinama pozivi na nered i govor mržnje je jako opasan iz razloga da je u urbanim sredinama koncentrirano veliki broj stanovništva raznih nacija, etničkih grupa, različitih socijalnih slojeva i brzina njihovog okupljanja i divljenja je jako velika. Ovaj problem je jako prisutan i međunarodna zajednica kroz nekoliko međunarodnih dokumenta preporučuje da se u nacionalnim zakonodavstvima inkriminiše pojedina krivična dela u cilju zaštite od govora mržnje. U Republici Makedoniji je inkriminisano krivično delo „Širenje rasističkog i ksenofobičnog materijala putem kompjuterskih sistema,„. U Republici Makedoniji već postoji prakтика ovakvih okupljanja pri čemo kao posledica tih poziva, okupljanja i divljenja nanese na imovini ljudi, preduzeća i sl. Ovim radom biće analizirani pojavni oblici govora mržnje preko kompjuterskih sistema, vidovi mržnje - rasizam i ksenofobija, kao i analiza praktičnih slučajeva ovakvih pojava u najurbanijem gradu u Republici Makedoniji – Skoplju.

Ključne riječi / Keywords: govor mržnje, kompjuterski sistem, socijalne mreže, rasizam, ksenofobija.

Podaci o autoru / About the author:

Svetlana Nikoloska, vanredni profesor na Fakultetu bezbednosti, Skoplje.
E-mail: svetlananikoloska@hotmail.com.

SUZBIJANJE EKOLOŠKOG KRIMINALITETA

COMBATING ENVIRONMENTAL CRIME

Autor / Author: Tatjana Gerginova

Sažetak:

Pitanje zaštite životne sredine sve više ima međunarodni karakter, a unapređenje i zaštita životne sredine postaje imperativ usmjeren ka prevladavanju globalnih i regionalnih problema očuvanja životne sredine. Problem životne sredine po nekim autorima predstavlja jednu od tri najvažnije oblasti globalizacije. S time u vezi, u radu su predstavljene karakteristike i uzroci ekološkog kriminaliteta. Ovaj rad pokušava dati samo osnovne naznake ekološkog kriminala, izvršiti određene analize i dati prijedlog, nekih mjera radi prevazilaženja ovog problema. U radu se ukazuje i na potrebu oko stvaranje pravnog okvira (na nacionalnom i globalnom nivou) za zaštitu životne sredine.

Efikasnost suzbijanja ekološkog kriminaliteta podrazumeva odgovarajuću stručnost kadrova, odnosno raspolaganje sa odgovarajućim nivoom znanja iz ekološke problematike. U cilju suzbijanja ekološkog kriminaliteta, nužno je uzeti u obzir neophodne činioce koji su prisutni u ekološkom kriminalitetu, kao i uticaj u rešavanju ekološkog problema.

Ključne riječi: ugrožavanje životne sredine, karakteristike ekološkog kriminaliteta, uzroci ekološkog kriminaliteta.

Abstract:

The issue of environmental protection has increasingly international character, and the promotion and protection of the environment becomes an imperative directed towards overcoming the global and regional environmental issues. Environmental problems according to some authors represents one of the three most important areas of globalization. In that regard, the paper to determine the basic characteristics and causes of environmental crime This paper will give some basic concepts of environmental crime, will perform certain analyzes and proposed some measures to overcome some

problems. This paper points to the need around the creation of a legal framework (national and European level) for environmental protection.

Efficiency gains in the eradication of environmental crime involves appropriate expertise of the staff or use the appropriate level of knowledge of environmental issues. In order fighting environmental crime , it is necessary to take into account the necessary factors that are present in environmental crime , and the impact on solving environmental problems.

Keywords: endangering the environment, basic characteristics of environmental crime, causes of environmental crime.

Podaci o autoru / About the author:

Tatjana Gerginova, PhD, Fakultet bezbednosti – Skopje.

E-mail: tanjagerginova@gmail.com.

ULOGA LOKALNIH ORGANA VLASTI U KREIRANJU SIGURNOSNE POLITIKE ZA PREVENCIJU KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA

THE ROLE OF LOCAL AUTHORITIES IN CREATING SECURITY POLICIES FOR CRIME PREVENTION IN URBAN AREAS

Autor / Author: Reshat Maliqi

Sažetak:

U planiranju i ostvarivanju mjera za kreiranje sigurnosne politike za prevenciju kriminaliteta u urbanim sredinama značajnu ulogu imaju lokalni organi vlasti (gradonačelnik) u sadejstvu sa predstavnicima policije i predstavnicima svih zajednica koji žive na tim područjima.

Pitanja bezbednosti koja se odnose na nivou opštine predviđena su zakonom o Policiji Kosova i zakonom o lokalnoj samoupravi Kosova.

Da bi se poboljšala sigurnosna situacija na razini lokalnih zajednica potrebno je da svih mehanizmi rade zajedno u planiranju i sprovođenju planova kako bih stvorili sigurniju okolinu za život, rad i bolju perspektivu za budućnost svih zajednica, to se može ostvarivati putem kreiranja partnerskih odnosa između policije, vladinih institucija, lokalnih organa vlasti, zajednica i pojedinaca.

Vazan deo razvoja plana za prevenciju kriminaliteta zauzima provođenje analiza podataka o kriminalitetu, putem kriminalističke kontrole i kriminalističke obrade, kako bi se analizirala ključna problematika područja.

U okviru prevencije kriminaliteta spadaju i rad vlade, relevantnih institucija, agencije za sprovođenje zakona, lokalne institucije vlasti, specijalne institucije, privatni sektor, nevladine organizacije i javni mediji.

Lokalne vlasti se vide kao ključni akteri u koalicijama za bezbednost i vodje u razvoju inicijativa za prevenciju kriminala u okviru sigurnog društva.

Nasilje u urbanim sredinama proizvodi strah od kriminala, nesigurnost još

vise utice na siromastvo i ostale devijantna ponasanja mladih, unistava društveno ekonomske odnose i utice na pojavu socijalne isključivosti.

Kreiranje sigurnosne politike za prevenciju kriminaliteta od organa lokalnih vlasti pokrivat će sve mjere koje su usmjerene na smanjenje kriminaliteta i osjećaja nesigurnosti kod građana, kvalitetne i kvantitetne mjere, bilo kroz izravno otkrivanje kriminalnih aktivnosti, ili kroz politike i intervencije usmjerene potencijala i mogućih uzroka kriminaliteta, prevencija je uvek isplativija od represije.

U izradi strategije odnosno politike urbane sigurnosti trebaju sljediti jedan prijateljski, dobro susjedski, partnerski odnos s građanima.

Urbana sigurnost promovise miran život građana, i jačanje razvoja kulture i zakonitosti.

Ključne riječi: Prevencija kriminaliteta, urbane sredine, lokalne vlasti, zajednice, kreiranje sigurnosnih politika, građani.

Abstract:

In planning and implementing measures to create security policies for crime prevention in urban areas, local authorities (mayor) have an important role in cooperation with representatives of police and representatives of all communities living in these areas.

Security issues pertaining to the municipal level envisaged by the law of the Kosovo Police and Law on Local Self-Government of Kosovo.

To improve the security situation at the community level is necessary that all mechanisms work together in planning and implementing the plans in order to create a safer environment to live, work, and better prospects for the future of all communities, it can be realized through the creation of partnerships between the police, government institutions, local authorities, communities and individuals.

An important part of the development plan for crime prevention occupies carrying out the analysis of data on crime, through criminology and crime control processing, in order to analyze the key problem areas.

As part of crime prevention is included government work, relevant institutions, law enforcement agencies, local government institutions, special institutions, the private sector, NGOs and the public media.

Local authorities are seen as key actors in coalitions for security and leads in developing initiative for crime prevention within the wider society.

Violence in urban communities produces fear of crime, insecurity even more influence on poverty and other deviant behavior of young people, destroys social economic relations and influence the emergence of social exclusivity.

Creating a security policy for the prevention of crime by local authorities will cover all the measures directed towards the reduction of crime and citizens feeling of insecurity, qualitatively and quantitatively measures, either through direct detection of criminal activities or through policies and interventions directed towards potential and possible causes of crime, prevention is always more cost effective than repression.

The development of the strategy and policy of urban security should follow a friendly, good neighborly, partner relationship with citizens

Urban Safety promotes the peaceful life of citizens, and strengthening the development of culture and laws.

Podaci o autoru / About the author:

Reshat Maliqi, Kosovo Police Headquarters, Pristina.

E-mail: reshatmaliqi60@gmail.com.

UTICAJ NEDOSTATKA PARKING PROSTORA U URBANIM SREDINAMA NA SIGURNOST SAOBRAĆAJA – STUDIJA SLUČAJA OPĆINE GORAŽDE

THE INFLUENCE OF MINIMAL PARKING SPACE ON TRAFFIC SAFETY IN URBAN AREAS - CASE STUDY OF MUNICIPALITY OF GORAŽDE

Autor / Author: Nerma Halilović

Sažetak:

Fenomen saobraćaja u urbanim sredinama postaje sve veći interes stručnjaka iz svih oblasti, čemu doprinosi snažan proces urbanizacije. Jedan od aktuelnih problema većine urbanih sredina je raspoloživi parking prostor. Rješenje problema parkiranja u gradskim središtima zahtijeva interdisciplinarni pristup koji će da sagleda sve aspekte saobraćajnih potreba, zaštite okoliša i očuvanje prostora grada, te ekonomske prihvatljivosti mogućih rješenja. U praksi je veoma teško odrediti i dimenzionirati optimalni broj parkirališnih mjesta zbog oscilacija potražnje koja je uvjetovana neravnomjernim pristizanjem vozila u središte grada i nejednakim trajanjem parkiranja. Neistraženost ili nedovoljna istraženost ovog fenomena dovodi do velikih problema u funkcionisanju saobraćaja u mnogim urbanim sredinama. Najveći problem se javlja kada veliki broj vozila koja kruže gradom u potrazi za slobodnim parkirnim mjestom stvara velike gužve na gradskim saobraćajnicama, što rezultira visokim stupnjem kršenja saobraćajnih pravila, ali i velikim brojem saobraćajnih nezgoda. Ovaj rad će sadržavati osnovne značajke problema parkiranja u urbanim sredinama, a jednim dijelom će se usmjeriti na nedostatak parking prostora u općini Goražde i uticaj ovog problema na stanje sigurnosti saobraćaja.

Ključne riječi: parking prostor, sigurnost saobraćaja, urbane sredine.

Abstract:

Phenomenon called traffic in urban areas start to involve much more experts from all areas, which is consequence of strong process of the urbanisation.

One of the biggest problems in urban areas is unavailable parking space. The solution of that problem requires interdisciplinary access which is going to perceive all the aspects of traffic requisite, safety environment and economic acceptability of possible solutions. In practice is very difficult to define optimal number of parking places because of the oscillation of demand which is uneven arrival of vehicles in the centre of town and patchy continuance. Unexploration or insufficient exploration of this phenomenon is leading to the big problems in functioning of traffic in different urban environment. The problem get bigger when big number of vehicles are circulating around the town in search for free parking place and they get stuck in a traffic jam. At that moment it comes to much violations of the traffic rules and big number of traffic accidents. This scientific work will contain general features about the problem of parking in urban areas, and one part will contains the parking problem of Municipality of Gorazde, and the influence of that problem on the traffic safety.

Keywords: parking space, traffic safety, urban areas.

Podaci o autoru / About the author:

Nerma Halilović, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu. E-mail: neky_2705@hotmail.com.

PREVENCIJA SAOBRAĆAJNOG KRIMINALITETA U URBANIM SREDINAMA

PREVENTION OF CRIMINAL BEHAVIOR IN TRAFFIC IN URBAN AREAS

Autor / Author: Lejla Šaćirović

Sažetak:

Pod mjerama prevencije podrazumijevaju se mjere i aktivnosti državnih i drugih institucija i organa u cilju sprječavanja negativnih društvenih pojava, kao i zabranjenih posljedica koje iz tih pojava proizilaze. Takođe, one obuhvataju i stvaranje povoljnih uslova da do takvih pojava i posljedica ne dođe, prvenstveno iznalaženjem načina da se eliminiše uzrok koji dovodi do neželjene pojave. Osnovni faktori koji određuju bezbjednost saobraćaja jesu čovjek, vozilo i put, stoga i mjere preventivnog djelovanja moraju biti usmjerene na njih. U okviru ovog preglednog naučnog članka autorica istražuje kriminogene faktore koji dovode do porasta saobraćajnog kriminaliteta dovodeći iste u korelaciju sa povećanjem ove vrste kriminaliteta u urbanim sredinama, kako bi upravo istražujući uzročno-posljedične veze, odnosno bazirajući se na fundament – uzrok koji izaziva određenu negativnu posljedicu, dali odgovori na pitanje koje su do sada primjenjene preventivne mjere dokazane kao uspješne, te je potrebno još više ulagati u iste i koje bi do sada neprimjenjene preventivne mjere se mogle pokazati kao uspješne, te je potrebno uložiti određene napore u njihovu realizaciju. U praksi se javlja pouzdan pokazatelj porasta saobraćajnog kriminaliteta shodno savremenim uslovima života i povećanju saobraćajne infrastrukture, a koja ipak nije srazmjerna broju motornih vozila uključenih u proces saobraćaja, posebno u urbanim sredinama. Stoga kada govorimo o naučnoj opravdanosti istraživanja pomenute tematike u okviru ovog članka, riječ je o produbljavanju, proširavanju, pouzdanosti i primjenjivosti naučnog saznanja, odnosno obogaćivanju naučne teorije, dok se sa druge strane pragmatska opravdanost istraživanja kreće u istom pravcu kao i sam predmet istraživanja, pa možemo reći da je riječ o jačanju mjera prevencije kao primarne mjere u suzbijanju počinjenja krivičnih djela, kao i iznalaženju novih još efikasnijih mjera kako bi se dovelo do djelomičnog blagostanja u društvu, uvažavajući činjenicu da je ovakav socijalni problem nemoguće u potpunosti riješiti i istrijebiti.

Ključne riječi: prevencija, saobraćajni kriminalitet, saobraćajne nesreće, uzroci, urbane sredine.

Abstract:

Under prevention measures include the measures and activities of government and other institutions in order to prevent the negative social phenomena and prohibited the consequences of these phenomena arise. Also, they include the creation of conditions favorable to this phenomena and the consequences do not come primarily finding ways to eliminate the cause that leads to unwanted effects. The main factors that determine traffic safety are human, vehicle and road, and therefore measures of preventive action should be directed at them. As part of this review of the scientific article, the author examines the criminogenic factors that lead to an increase in traffic of the same crime by bringing in correlation with an increase in this type of crime in urban areas, exploring the causal connection, based on the foundation - a cause that causes some negative consequence, to give answers to a question that has so far applied as a preventative measure proved successful and it takes even more to invest in them, and that so far unused preventive measures could be seen as successful, you need to invest some effort in their implementation. The practice occurs reliable indicator of the increase in traffic crime according to modern living conditions and increasing transport infrastructure, which is not proportionate to the number of motor vehicles involved in the traffic, especially in urban areas. So when we talk about the scientific justification of the research topics mentioned within this article, it's about deepening, amplification, reliability and applicability of scientific knowledge, and enriching scientific theory, while on the other hand pragmatic justification of the research is moving in the same direction as I was the subject of research, so we can say that this is a strengthening of preventive measures as primary measures in combating the offenses, as well as finding new more efficient measures in order to lead to a partial welfare in society, taking into account the fact that this social problem is impossible to solve, and destroy them.

Keywords: prevention, traffic crime, traffic accidents, causes, urban areas.

Podaci o autoru / About the author:

Lejla Šaćirović, viši asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Travniku.
E-mail: lejlasacirovic@yahoo.com.

POSLOVI PRIVATNIH DETEKTIVA U URBANIM SREDINAMA

Autor / Author: Sedin Lakača

Sažetak:

Kada govorimo o privatnoj detektivskoj djelatnosti moramo priznati da je vrlo malo autora elaboriralo ovu tematiku. Problematika koja se odnosi na ovu djelatnost u BiH zapravo predstavlja potrebu za značajnijom institucionalizacijom i zakonskim uredbama konkretno na području F BiH. Ova djelatnost u zemljama širom svijeta egzistira dugi niz godina, dok na našem području egzistira relativno kratko, a u Federaciji BiH nikada nije ni postojala. Poslovi privatnih detektiva su različiti i postali su velika potreba ljudima u savremenom svijetu. Kao i svaki drugi poslovi a u ovom slučaju i privatni detektivski poslovi obrađeni su i predviđeni zakonom. Izuzetak u ovom slučaju jeste bosanskohercegovačka zbilja koja po svojoj karakterističnoj podjeli na Federaciju, RS i Brčko Distrikt, ima pojavu da jedni zakoni konkretno privatna detektivska djelatnost postoje u RS-u i Distriktu, dok u Federaciji ne postoji ili su samo u formi prednacrtu zakona. Na osnovu prethodno iznesenog primarni cilj ovog rada jeste ukazivanje na navedenu problematiku i moguće poslove koje obavljaju i trebaju obavljati privatni detektivi u odnosu na urbane centre u kojima su ti poslovi svakodnevnica. Za potrebe ovog rada provedeno je istraživanje na nivou Federacije gdje smo anketirali veću skupinu respodenata iz različitih područja poslova koje obavljaju. Također, za potrebe ovog rada izvršili smo korelacije odnosa poslova koje obavljaju respodenti i njihove školske spreme. Nakon provedenog istraživanja nameću se obaveze da se što prije usvoje zakonske odredbe na Federalnom nivou i usvoji široka lepeza poslova koje trebaju obaljati privatni detektivi a samim tim i pruži veća individualna zaštita građanima BiH a posebno građanima Federacije BiH obzirom da zakon o privatnim detektivima ovdje ne postoji.

Ključne riječi: privatni detektivi, poslovi, zakoni.

Abstract:

When we talk about private detective activities, we have to admit that very few authors elaborated about this topic. This is a problem actually relating to BiH. Therefore, a need for substancial Institutionalization and the establish-

ment of a legal regulation specifically in this territory of Federation of BiH. This activity in countries, for so many years exist all over the world, while in BiH exists relatively short, and the Federation of Bosnia and Herzegovina never existed at all. The establishment of this private detective job are different and have become a great need for people in this modern world. Like any other jobs, the private detective job is also processed and provided by law. The exceptional characteristics in the case Bosnianherzegovinian territory, is the division of the Federation, Republika Srpska and Brcko District. The Republika Srpska and Brcko District have establishment of private ditective law, while in the Federation of BiH has not or is only in the form of pre-draft law with is not implemented. Based on the above, the primary objective of this paper is to point out this issue and relate possible the tasks they perform which are carried out by private detectives in relation to urban centers where these jobs exist everyday. For the purposes of this paper we conducted a survey in the Federation where we surveyed a larger group of respondents from different areas of their activities specifically on their field of study and work. Also, for the purposes of this study, we performed a correlation relation study based on the activities of the respondents and their educational achievement. After the research we suggest and oblige that, this law or legislation should be immediately adopted at the Federational level and also to sustain a wide range of tasks that need to establish the private detectives and thus provide greater individual protection to citizens and especially, the citizens of the Federation of Bosnia and Herzegovina since, the law on private detectives are enforced.

Keywords: private detectives, jobs, law.

Podaci o autoru / About the author:

Sedin Lakača, polaznik Trećeg ciklusa studija na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
E-mail: sedin.fkn@gmail.com.

OBEZBEĐENJE NAJAVNIM MANIFESTACIJAMA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA: STUDIJA SLUČAJA

ENSURING SAFETY AT PUBLIC EVENTS IN LJUBLJANA MUNICIPALITY: A CASE STUDY

Autori / Authors: Viktor Cvijanović, Anja Dolenc, Blaž Ozimek, Kaja Pilko, Nika Capuder, Rok Konečnik, Laura Krajnc, Gorazd Meško i Katja Eman

Sažetak:

Na javnim manifestacijama prisutan je veliki broj građana. Okupljanje ljudi predstavlja problem kod organizacije prometa, održavanja sigurnosti posetilaca, njihove imovine i okoline, gdje se narušava javni red i pojavlja vandalizam. Članak predstavlja studiju slučaja održavanja sigurnosti na javnim manifestacijama u Ljubljani. Želimo saznati rad gradskog redarstva, njihovu saradnju sa policijom i ostalim sigurnosnim organima (na primjer privatne bezbednosne kompanije) u slučaju pooštrene kontrole, održavanju javnog reda i mira i reorganizovanja prometa na kraju manifestacije. Problem smo analizirali i rješavali uz pomoć S.A.R.A. modela. Takođe smo obavili pregled terenske situacije sa službenicima gradskog redarstva. Uz analizu smo predložili načine, kako unaprijediti i savladati situaciju (na primjer nepravilno parkiranje, pijanstvo) i koje smo u sljedećoj fazi isprobali u praksi. U slučaju, da rezultati nisu bili efikasni, smo problem rješavali na alternativan način. To znači, da smo zadnje faze S.A.R.A modela više puta ponoviti, da bismo dobili pravo rješenje. Saznali smo, da je gradsko redarstvo nudi veliku pomoć policiji na javnim manifestacijama. Pokazatelj dobre saradnje je prisutnost policije u slučajevima kad službenici gradskog redarstva sa svojim ovlaštenjima ne mogu obezbediti planirani nivo sigurnosti, nesmetan saobraćaj ili javni red i mir učesnicma. Uz te prednosti postoje i nedostatci kao što su nedostatak osoblja i slaba komunikacija. Sa člankom navodimo smjernice za obezbeđenje sigurnosti na javnim manifestacijama i prijedloge za još bolju saradnju bezbednosnih službi na ostvarivanju manifestacija. Rješenja se mogu upotrijebiti za organizovanje budućih manifestacija.

Ključne riječi: gradsko redarstvo, manifestacije, javni red i mir, saobraćaj.

Abstract:

Large numbers of people are present at public events, which poses a problem for the organization of traffic and safety of both visitors and their property as well as surrounding areas, where the greatest difficulty constitute a breach of public order and vandalism.

The purpose of this paper is to present a case study about ensuring safety at the time of public events in Ljubljana, with the aim to identify the functioning of the City Wardens, their cooperation with the Police and other authorities (for example, private security agencies) with strengthened supervision, ensuring law and order and the reorganization of traffic in the event. The problems were analyzed and solved with the help of S.A.R.A. model, whereby we, in cooperation with the City Wardens, look at the facts in the field. In the analysis we propose ways to improve and control of a certain situation (for example: improper parking and public drinking), which we in the following stage, put into practice. If the proposal, in its final stage of evaluation, proved to be ineffective or not sufficiently effective, we approached the solving of the problem in a different way. This means that the last two phases of the S.A.R.A. model had to be repeated until we found the appropriate solutions. We found that the City Wardens cooperate very good with the Police, which is, at major events, of great help. The reflection of this is the presence of the Police only in cases, when the City Wardens, with their authorisations, can not provide proper safety measures, undisturbed flow of traffic or public safety and order. We also detected weaknesses like the shortage of resources and bad communication. This paper presents guidelines to ensure safety at public events and proposals for cooperation of departments in the execution of events. Solutions can be useful in organizing further events.

Keywords: City Wardens, events, public order, traffic, parking.

Podaci o autorima / About the authors:

Viktor Cvijanović, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Anja Dolenc, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Blaž Ozimek, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.
E-mail: oz.blaz@gmail.com.

Kaja Pilko, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Nika Capuder, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Rok Konečnik, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Laura Krajnc, Fakultet za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru.

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerzitetu u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

ULOGA GRADSKIH REDARA U PREVENCIJI IMOVINSKOG KRIMINALITETA U LJUBLJANI

THE ROLE OF CITY WARDEN AT THE PROPERTY CRIME PREVENTION IN THE MUNICIPALITY OF LJUBLJANA

Autori / Authors: Nina Gašparut, Danijela Kolar, Maruša Lipušček, Saša Petrovič, Sara Železnik, Gorazd Meško i Katja Eman

Sažetak:

Kriminalitet je fenomen koji se dojadi kao neizbježni i gotovo svakodnevni problem modernog društva. Nemoguće je govoriti o stanju apsolutne sigurnosti, zato su se kroz historiju stvorili organi društvenog kontrole, kojih zadatak je pružiti najviši stupanj sigurnosti i smanjiti strahove ljudi pred mogućom viktimizacijom. Među organima, koji imaju u gradovima važnu funkciju osiguravanja, spada i gradsko redarstvo, koje je odgovorno za održavanje javnog red i sigurnosti na svoj okružju. Svrha ovog rada je identificirati žarišta imovinskog kriminala u Ljubljani i u procesu stvaranja prijedloga za rješenja naglašavati važnost i ulogu gradskog redarstva koju imaju na području prevencije kriminalitete.

U analizi odabranih sigurnosnih problema, koristili smo SARA model, koji objektivno mjeri učinkovitost i efikasnost sigurnosnog organa, u ovom slučaju gradskog redara. U drugom koraku naše analize smo sa geografskim informacijskim sistemom prikazali izabrani oblik imovinskog kriminala na mapi grada i odredili tačke za područja kongestije u 2012. Pregledali smo sve zakone i uspostavljanje saradnje sa gradskim redarima na terenu. Rezultati analize kriminaliteta na području Ljubljane pokazali su da je maksimalna gustoća imovinskog kriminala u centru grada uz glavni put u gradskim četvrtim (Šiška, Bežigrad, Posavje, Črnuče, Trnovo, Vič). Povećana prisutnost imovinskog kriminala je evidentan na području shopping centara (BTC Shopping centar, Mercator center Šiška i Rudnik Supernova) i glavnog željezničkog i autobusnog kolodvora. Krađe su ravnomjerno raspoređene u centru grada, slična je distribucija pljačk, ali ovih je mnogo manje nego krađe. Među prijedlozima za rješavanje problema predlažemo uređenje okoline (renoviranje napuštene zgrade, uličnog osvetljenje, ograde) i podsticaje društveno odgovornog ravnjanja, mješovite patrole u suradnji sa policijom, brzi odgovor na kršenja, čime se smanjuje značaj i

odvraća djela imitacije. Na smanjenje kriminalitete utjecamo također sa informiranjem građana i da se opozori na važnost izbjegavanja konfliktnom situacijama (npr. šetnja u parku u mraku).

Ključne riječi: gradsko redarstvo, imovinski kriminalitet, Ljubljana, prevencija kriminala.

Abstract:

Crime is a phenomenon, that is perceived as inevitable and almost a daily problem of modern society. It is impossible to talk about a state of absolute safety, therefore authorities of social control, whose task is to provide the highest degree of safety and reduce human fears of potential victimization were formed through history. Among the authorities who have an important safety role in cities, are also city wardens, who are responsible for maintaining public order and safety in their area. The purpose of this paper is to identify the property crime hot spots in Ljubljana. Furthermore, our aim is to highlight the importance and role of the city wardens in the field of crime prevention in the solution proposals creating process. In the analysis of selected security problems in Ljubljana S.A.R.A. model was used, which involves the objective measurement of the effectiveness and efficiency of safety authority (in our case the city wardens). In the second step of analysis, selected forms of property crime were visualized on the map of the city and set points or areas of congestion in 2012 with the use of geographic information systems (GIS). Within the research all legislation was reviewed and cooperation with the city wardens in the field was established. The results of crime analysis in the area of Ljubljana have shown that the maximum density of property crime is in the city centre along the main routes into the city districts (e.g. Šiška, Bežigrad, Posavje, Črnuče, Trnovo and Vič). Increased presence of property crime was identified in the areas of shopping centres (e.g. BTC Shopping Centre, Mercator center Šiška and Rudnik Supernova) and on the main railway and bus station. Thefts are evenly distributed in the city centre, which is similar to the distribution of robberies, but by much less than thefts. Among the suggested proposals to resolve the addressed problems were landscaping (renovation of abandoned buildings, street lighting, fencing) and promoting social responsibility, mixed patrolling in cooperation with the police, rapid response to violations and therefore reducing the importance and deterring acts of imitation. The reduction of crime is also influenced by informing the population and by highlighting the importance of avoiding conflict situations (e.g. walk in the park at night).

Keywords: city wardens, property crime, Ljubljana, crime prevention.

Podaci o autorima / About the authors:

Nina Gašparut, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.
E-mail: nina.gasparut@gmail.com.

Danijela Kolar, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Maruša Lipušček, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Saša Petrovič, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Sara Železnik, Fakultet za varnostne vede Univerzитета u Mariboru.

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerzитета u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerzитета u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

PROBLEMI U SAOBRAĆAJU U LJUBLJANI

TRAFFIC PROBLEMS IN LJUBLJANA

Autori / Authors: *Mitja Pelcl, Tadej Hafner, Aljoša Gorjup, Jernej Petek, Gorazd Meško, Katja Eman*

Sažetak:

Ljubljana - slovenski glavni grad je najveći kulturni, obrazovni, administrativni i politički centar. To znači, da je u pogledu mobilnosti saobraćajnog grada u isto vrijeme relativno opterećen grad. Svakodnevno se suočava sa brojnim zastojsima, nesrećama različitih posledica in nestrpljivimi vozačima.

Svrha ovog rada je, da se bavi problemima prijevoza u centru grada Ljubljane. Odluka proizlazi iz činjenice, da je problem u Ljubljani suviše aktualan i gradski policiji oduzima sve više vremena. Rješavanje problema obavezno bi bilo transparentno i sistemsko. Za to smo koristili model SARA, sa kojim smo (faza 1) identificirali stacionarni saobraćaj i prijetok saobraćaja u centru grada.

U suradnji sa gradskom policijom u Ljubljani smo pogledali saobraćajnu problematiku u gradu i u tom smislu izveli analizu problema (faza 2). Pri tome pokušali smo odrediti (glavni) uzrok problema. U procesu analize razvili smo grafički prikaz i na karti u smislu stacionarnih saobraćaja nacrtali žarište i problem područja. Naša glavna namjera (faza 3) bio je dati svoje mišljenje, prijedloge i ideje i pronaći rješenje koje bi mogle barem smanjiti, ako ne i eliminirati identificirane probleme. Kao glavno rješenje problema identificirali smo smanjenje broja automobila u centru grada, pod uvjetom, međutim, da se ne povećava broj parkirnih mjesta u samom centru grada. Osim toga predlažemo izgradnju velikih parkirališta na periferiji grada, odnosno obilaznice u blizini najprometnije ceste, kao što su Celovška, Dunajska, Tržaška i Šmartinska, koje vode do centra grada. Dnevne cijene parkiranja, kao i cijene za vožnju autobusom do centra grada, bile bi minimalne. U isto vrijeme predlažemo, da se poveća broj kampanja i oglasa koji podstiče korištenje javnog prijevoza ili bicikla na svim urbanim područjima, s naglaskom na pozitivan uticaj na zdravlje i manje zagađenje okoliša. Vjerujemo, da su naši prijedlozi mogući u praksi, ali je istina da će nam tek procjena efektivnosti i efikasnosti naših prijedloga (faza 4) pokazati koliko su preložena rejsenja uspješna.

Ključne riječi: problemi u saobraćaju, Ljubljana, gradska policija, model SARA.

Abstract:

Ljubljana - Slovenian capital is the largest city in the state and at the same time also a cultural, educational, administrative and political centre. Therefore it is relatively laden city from the viewpoint of mobility and flow of the road traffic system. It faces unnecessary traffic jams, accidents with a variety of consequences, and reluctant drivers on a daily basis.

The purpose of the article is to review traffic problematic in the centre of Ljubljana. The decision derives from the fact that the problem is ongoing and it spends up plenty of time of the city wardens. To ensure transparent and systematic problem solving the SARA model was used, wherein (in the 1st phase) the stationary traffic (parking) and the flow of traffic in the city centre were identified as the main problems. In the second phase, in cooperation with City wardens of the Municipality of Ljubljana and leaders of local parishes, the identified problems were examined and the actual situation in the city was analysed. While doing that, we have tried to identify the main reasons for the identified problem. The graphical presentation with the highlighted problematic areas of stationary traffic on the map was prepared. Our main measure (3rd phase) was to give our opinion, ideas and suggestions on how to minimise, if not completely remove the problem. We have identified a reduction in number of cars in the centre as the main solution, but only under a condition that the number of parking spots in the straight centre of Ljubljana would not increase. Furthermore, building of larger parking areas at the outskirts of the city, meaning by the bypass, near the main roads Celovška, Dunajska, Tržaška and Šmartinska that lead to the centre of the city was suggested. Daily price of the parking spots, as well as the price of bus tickets for the ride to the centre, would be minimal. At the same time we would increase the number of campaigns and advertising of the use of public transit and bikes in the cities, with an emphasis on beneficial impact on health and on lower environmental pollution. Final rating of successfulness and efficiency (4th phase) is going to be known after a certain period of time.

Keywords: traffic problems, Ljubljana, city wardens, SARA model.

Podaci o autorima / About the authors:

Mitja Pelcl, Fakultet za varnostne vede Univerziteta u Mariboru.
E-mail: mikoli.pelcl@gmail.com.

Tadej Hafner, Fakultet za varnostne vede Univerziteta u Mariboru.

Aljoša Gorjup, Fakultet za varnostne vede Univerziteta u Mariboru.

Jernej Petek, Fakultet za varnostne vede Univerziteta u Mariboru.

Gorazd Meško, profesor kriminologije i dekan Fakulteta za varnostne vede Univerziteta u Mariboru. E-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si

Katja Eman, vanredna profesorica na Fakultetu za varnostne vede Univerziteta u Mariboru. E-mail: Katja.Eman@fvv.uni-mb.si.

SIGURNOST SAOBRAĆAJA U URBANIM SREDINAMA

Autor / Author: Denis Pijetlović

Sažetak:

Razvoj društva je usko povezan sa razvojem saobraćaja i obratno. One države koje su ovo zaista shvatile i sinhronizovano razvijale saobraćaj, zajedno sa ostalim granama privrede danas spadaju među razvijene zemlje u svijetu. Što je ovaj sklad u razvoju izraženiji države su i razvijenije. Međutim, pored nebrojanih prednosti koje donosi saobraćaj, on sa sobom nosi i štetne posljedice. Kao najznačajnije štete od saobraćaja izdvajaju se: štete od saobraćajnih nezgoda (materijalne i nematerijalne) vozila proizvode buku, zagađivanje okoline izduvnim gasovima,..... Sve ove posljedice u velikoj mjeri nastaju u urbanim sredinama, a samim tim dovedena je u pitanje i sigurnost saobraćaja u urbanim sredinama. Kako se društvo razvijalo broj saobraćajnih nezgodaje rastao, kao i njihove posledice. Zanimljiva činjenica je da se više od 50% saobraćajnih nezgoda događa u urbanim sredinama, odnosno naseljenim mjestima. Danas u svijetu, u saobraćajnim nezgodama, gine oko 300 hiljada ljudi godišnje, a oko 10 miliona biva povrijeđeno. Ako uzmemo u obzir ovaj podatak, onda dolazimo do broja saobraćajinih nezgoda u urbanim sredinama kojem se treba posvetiti dužna pažnja. Sigurnost saobraćaja je segment javne bezbjednosti koji postaje sve značajniji posao policije u savremenim državama, kao i organa pravosuđa. Jedan od osnovnih ciljeva policije i društva, odnosno zajedničkog djelovanja jeste upravljanje stanjem bezbjednosti saobraćaja, odnosno povećanje nivoa bezbjednosti saobraćaja, pogotovo u urbanim sredinama.

Ključne riječi: Saobraćaj, sigurnost, urbana sredina, posljedica.

Abstract:

The development of society is closely linked with the development of transport and traffic. They state that this truly learned and developed synchronized traffic, along with other branches of the economy today are among the most developed countries in the world . What is this harmony in developing countries are more pronounced and developed. However, in addition benefits that brings traffic, it carries with it the harmful consequences.

As the most significant damage from traffic are: damage from traffic accidents (tangible and intangible) vehicles produce noise, environmental pollution by exhaust gases,.....All these effects largely occur in urban areas, and thus brought into question and traffic safety in urban areas. As society evolved number of traffic accident is grew, as well as their consequences. An interesting fact is that more than 50 % of traffic accidents happens in urban areas. In the world today, in road accidents, are dies around 300,000 people a year, and about 10 million is being infringed . Considering this fact, then we come to the number traffic accidents in urban areas which should be given attention. Traffic safety is a segment of public safety, which is becoming increasingly important job of the police in modern countries, as well as the criminal justice system. One of the main objectives of the police and society, or joint action is managing the state of traffic safety, and increase the level of traffic safety, especially in urban areas.

Keywords: Traffic , security , urban environment , consequences.

Podaci o autoru / About the author:

Denis Pijetlović, zamjenik komandira saobraćajne policije, CJB Doboje, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske.
E-mail: dennis@teol.net.

ANALIZA SIGURNOSNE SITUACIJE U URBANIM SREDINAMA PRIMJENOM SWOT ANALIZE

ANALYSIS OF SECURITY SITUATION IN URBAN AREAS USING SWOT ANALYSIS

Autor / Author: Mensur Šipkar

Sažetak:

SWOT je poslovna ili strateška tehnika planiranja pomoću koje policijska agencija može sumirati ključne komponente strateškog okruženja. Strateško okruženje podrazumjeva analizu unutrašnjeg i vanjskog okruženja. Analizom vanjskog okruženja i trenutne sigurnosne situacije, policijska agencija treba da identifikuje moguće prilike i opasnosti s kojima će se susreti tokom svog rada, a analizom unutrašnjeg okruženja treba da utvrdi svoje snage i slabosti kako bi adekvatno odgovorila na zahtjeve okruženja. Samo kompletna, jasna i cjelovita slika strategijske ili sigurnosne situacije može rezultirati donošenjem kvalitetnih strategijskih odluka. Osnovni elementi SWOT analize su: snage, slabosti, prilike i prijetnje.

Ključne riječi: snage, slabosti, prilike i prijetnje.

Abstract:

SWOT business or strategic planning techniques by which police agencies can summarize the key components of the strategic environment. Strategic environment includes an analysis of the internal and external environment. The analysis of the external environment and the current security situation, the police agency should identify possible opportunities and threats which will meet in their work, and analysis of the indoor environment should determine its strengths and weaknesses in order to adequately respond to the demands of the environment. Only a complete, clear and whole picture the strategic and security situation may result in the adoption of high-quality strategic decisions. The basic elements of SWOT analysis are: strengths, weaknesses, opportunities and threats.

Keywords: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats.

Podaci o autoru / About the Author:

Mensur Šipkar, magistar kriminalističkih nauka, zaposlen u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA). E-mail: mensur_fkn@hotmail.com.

KRIMINALISTIKA U FUNKCIJI SUPROTSTAVLJANJA KRIMINALITETU KROZ PROJEKAT KUĆNE POLICIJE U URBANIM SREDINAMA

CRIMINALISTICS IN FUNCTION OF WORKING AGAINST CRIME THROUGH THE PROJECT HOME POLICE IN URBAN AREAS

Autor / Author: Marinko Kresoja

Sažetak:

Karakteristika urbanih – gradskih sredina jeste da se uređuju u skladu sa estetskim, higijenskim, poslovnim, praktičnim i bezbednosnim potrebama, ljudi koji žive i rade ili privremeno borave u njoj. Koncept projekta kućne policije u svakom pogledu predstavlja novinu, koja se sastoji u zahtevu povećane bezbednosti ljudi i dobara u urbanoj sredini, da se policija približi građanima, te da se kroz ovaj projekt razvija partnerski odnos između građana i policije u suprotstavljanju kriminalitetu, posebno kada su u pitanju novi pojavni oblici kriminalnog delovanja u aktuelnom vremenu. Osnovni element ljudskog života i široke saradnje je bezbednost, naspram čega sa različitih područja dolaze različiti zahtevi. Specifičnosti života u urbanoj sredini nameću potrebu da se bezbednost ljudi i imovine tretira kao prioritetan i osnovni interes u cilju očuvanja imovinskih, kulturnih, privrednih i drugih vrednosti. Primena kriminalističkih metoda u okviru projekta kućne policije se sastoji u tome da kriminalitet treba staviti pod društvenu kontrolu, odnosno da se on dovede za društvo u podnošljive razmere. Opravdan zahtev svake urbane sredine, odnosno ljudi koji tu borave stalno ili privremeno jeste da je scena svakodnevnog života, javnog i privatnog, sigurno mesto jednako za sve. Policija ne može biti uspešna i efikasna u sprečavanju i suzbijanju kriminaliteta u urbanoj sredini, ako je ta veoma važna funkcija poverena isključivo njoj, i ako ona nema saradnju na širem planu. Kroz projekat kućne policije kriminalističke delatnosti mogu dati doprinos preventivnom i represivnom angažovanju različitih subjekata u urbanoj sredini, a u cilju suprotstavljanja kriminalitetu i očuvanja bezbednosti na najširem planu.

Ključne riječi: kriminalitet, kućna policija, bezbednost, sprečavanje, suzbijanje, kriminalistika, urbana sredina, prevencija, represija

Abstract:

Characteristics of urban - city areas is that they are regulated in accordance with the aesthetic, sanitary, business, practical and safety needs of people who live and work or stay in it. The concept of the project home police in every aspect represents a novelty, which is to request increased security of people and goods in urban areas, the police get closer to the citizens, and that through this project is developing a partnership between the public and the police in combating crime, especially when new forms of criminal activities are involved in the current period. The basic element of human life and wide cooperation is security, against which different requirements come from different areas. The specifics of life in urban areas necessitate that safety of people and property is treated as a priority and a basic interest in order to preserve the property, cultural, economic and other values. Application of criminalistics methods as part of the home police consists in the fact that the crime should be brought under social control, and that it's brought to society in tolerable proportions. Justified request of any urban environment, and the people who reside there permanently or temporarily, is that the scene of daily life, public and private, is a safe place for everyone equally. The police cannot be successful and effective in the prevention and combating of crime in urban areas, if that important role is entrusted exclusively to it, and if it does not cooperate on a broader scale. Through the project of the home police criminalistics activity may contribute to the preventive and repressive involvement of different actors in the urban environment, and to combat crime and keeping security in its broadest level.

Keywords: crime, home police, security, prevention, suppression, criminalistics, urban environment, prevention, repression

Podaci o autorima / About the authors:

Marinko Kresoja, Direktor Direkcije bezbednosti, OTP banka Srbija a.d. Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 80, Novi Sad, Srbija.
E-mail: marinko.kresoja@otpbanka.rs.

SIGURNOST BIKIKLISTA U URBANIM SREDINAMA

CYCLISTS SAFETY IN URBAN AREAS

Autori / Authors: Igor Marković i Ivan Ševo

Sažetak:

Povećanje stupnja motorizacije u urbanim sredinama negativno je utjecalo na površine namjenjene biciklistima. Tek s krajem 1980-ih godina počinje se voditi briga o biciklistima kao aktivnim učesnicima u prometu i stavlja se fokus na oblikovanje urbanih sredina prema mjeri čovjeka. Uzimajući u obzir ukupnu sigurnost prometa biciklisti spadaju u red najugroženijih učesnika u prometu. S tim u vezi, primjenjujući prometne modele urbanih sredina teži se ujednačavanju javnog, kolničkog i biciklističkog prometa kako bi se postigla veća sigurnost biciklista u svrhu održivog razvoja. Da bi se to postiglo potrebno je izgraditi biciklističku infrastrukturu, prilagoditi gradske ulice biciklistima, osigurati sredstva iz gradskog proračuna i sukcesivno planirati i raditi na razvoju održivog prometa u urbanim sredinama. Većim učešćem biciklista u prometu smanjuju se gužve u prometu, povećava njegova sigurnost, podiže kvalitet života, smanjuje zagađenje zraka i dr.

Ključne riječi: sigurnost, biciklisti, urbana sredina, održivi promet.

Abstract:

With the increase of motor vehicles at urban areas there has been a negative impact to the cyclists intended areas. Not until the late 1980s began care for cyclists as active participants in traffic where the focus was put on the design of the urban environment to a human scale. In the overall traffic safety cyclists belong to the most vulnerable participants in traffic. Applying traffic models of urban areas tends to equalize public, road surfaces and bicycle traffic in order to achieve greater safety of cyclists for the purpose of sustainable development. So that this could be achieved it is necessary to build infrastructure for cyclist, to modify city streets to cyclists, secure funding from the city budget and successively plan and work on the development of sustainable transport in urban areas. With greater participation of cyclists in traffic congestion is being reduced, safety increases, quality of life improves, pollution of air is reduced, etc.

Keywords: safety, cyclists, urban ares, sustainable transport.

Podaci o autorima / About the Authors:

Igor Marković, dipl.ing., Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

E-mail: igor_markovic1916@hotmail.com.

Ivan Ševo, Široki Brijeg, Bosna i Hercegovina.

E-mail: ivan.obrazovanje@gmail.com.

ERRATA

Tehničkim propustom sljedeći sažeci nisu uvršteni u zbornik iako čine njegov integralni dio:

Panel 1

The European House and International Permanent Observatories for Major Events Security in Europe

Jozef METEŇKO

The Academy of Police Forces in Bratislava is representing Slovak republic in The House Project, a european platform for the coordination of major events security research in Europe. The project, which involves 24 European Union Member States, is being implemented from March 2012 until February/May 2014. It is the follow-up to two previous European Commission 6 and 7 Framework Program funded projects, EU-SEC and EU-SEC II. Coordinated by the United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI), the project aims to achieve coordination in the security planning of major events in Europe and contribute towards the adoption of a common policing approach at European Union level. Inside the House project are presented as one from partial results and effective tools for help for management security on major events International Permanent Observatories. Both are useful for relevant measurement for sport, culture, social, political, religious, and other major events in Europe for their secure. The aim of this study is to present the preliminary results of ongoing research study reports significant events that were embodied in the model system recommendations IPO planning and resulting eu projects, eu sec and eu sec II, as well as The House of the project. IPO program is a "model of security planning" to promote international identification and exchange of best practices. It is a framework for the unification of national approaches to security planning major events. Its aim is to cover areas IPO program and its experts currently consider relevant and urgent. In addition to an infinite number of global threats, policy makers and planners security must deal with issues that are specific to the host country and the specific event for which "security planning model" leaves room. To this end, this report raises questions that should be responsible politicians and planners who are called because of the construction, development and implementation of security programs for the host, safe and reliable major event to provide the necessary support. UNICRI as project manager builds the valuable and useful resource for any Member State to move the international community toward a greater sense of security.

Keywords: *major event, event mass, mass event security, coordination, organization, police, police action, intervention, police intervention, intervention units, police units, exchange of information, technical support, strength, resources, communications, modern communication and information channels, civic intelligence, communication control, communication and information devices, mass communication, internet, model, modeling security, Europe, demonstration, political demonstration, protest, political protest, sport, sporting event, football match, cultural event, social events, march, IPO model, observer, exchange of observers, The House, eu sec II, eu sec.*

Академија полицијских снага у Братислави заступа Словачке Републике у The House Пројект , европска платформа за координацију великог догађаја безбедности истраживања у Европи . Пројекат, који укључује 24 држава чланица Европске уније, спроводи се од марта 2012 до фебруара / мају 2014. То јенаставак претходна два Европска комисија 6. и 7. Оквирни програм финансира пројекте ЕУ - СЕЦ и ЕУ - СЕЦ II . Координира Уједињених нација за међу криминалитета и правде Ресеарч Институте (УНИЦРИ), пројекат има за циљ да се постигне координација у планирању безбедности најважнијих догађаја у Европи и допринети усвајању заједничког приступа полиције на нивоу Европске уније. Унутар пројекта куће су представљени као један од парцијалних резултата и ефикасна средства за помоћ за безбедност руководства о великим догађајима Интернационал Стални опсерваторија. Оба су корисни за мерење релевантних за спорт, културу, друштвених, политичких , верских, и других великих догађаја у Европи за њихов безбедан. Циљ ове студије је да представи прелиминарне резултате текућег истраживања студија извештава значајних догађаја који су садржане у препорукама модел систем ЗИС планирања и резултирају пројектима ЕУ, земаља и ЕУ сек, ЕУ сек II као и The House пројекта . ЗИС програм је" модел планирања безбедности " да промовише међународну идентификацију и размену најбољих пракси. То је оквир за уједињење националних приступа безбедности планирају велике догађаје. Њен циљ је да се покривају области ИПО програм и њени стручњаци тренутно размотрити релевантни и хитно. Поред бесконачног броја глобалних претњи, креатора политике и планере безбедност мора да се бави питањима која су специфична за земље домаћина и специфичан догађај за који "безбедност планирање модела" оставља простор. У том циљу, овај извештај покреће питања која треба да буду одговорни политичари и планери који су позвани због изградње, развоја и имплементације сигурносних програма за домаћина, безбедан и поуздан великом догађају да обезбеди неопходну подршку. УНИЦРИ као руководиоца пројекта гради вредан и користан ресурс за било које државе чланице да се креће на међународну заједницу ка већој осећај сигурности.

Кључне речи: велики догађај, догађај маса, безбедност масовни догађај, координација, организација, полиције, полицијска акција, интервенција, интервенција полиције, интервентне јединице, полицијске јединице, размена информација, техничку подршку, снагу, ресурси, комуникације, савремене комуникације и информационе канале, грађанска интелигенција, контроле комуникација , комуникација и информационих уређаја, масовне комуникације, Интернет, модел, безбедност моделовање, Европа, демонстрације, политичка демонстрација, протеста, политички протест, спортски, спортски догађај, фудбалски меч, културни догађај, друштвени догађаји, марш, IPO модела, посматрач, размена посматрача, The House , еу сек II, еу сек .

Panel 2

The role of municipal warden services and ensuring security in urban areas

dr. Tomaž Čas

dr. Ljubo Vošnjak

The responsibility for handling of deviant behaviour all around the world mostly lies with the police, whose repressive role is regulated by law. However, effective crime prevention is not the exclusive responsibility of the state, but also of the local community. Since the adoption of the Act on Local

Police in 2006, the municipalities in the Republic of Slovenia have been authorised to establish municipal warden services, which are responsible for maintaining public order in local communities. The authors focus on the legislation regulating municipal wardens, and on their duties and powers, which are not the same as those of the police. The wardens are, together with the police, also responsible for the implementation of different "state laws", although their prime function is to carry out the tasks regulated by municipal ordinances.

Further on, the authors present the guidelines for designing a municipal security programme, and its strategic and operational objectives. The Act on Local Police requires that the municipal council, on the mayor's proposal, adopts a municipal security programme and determines the duties of municipal wardens according to the assessment of the security situation in each municipality in order to ensure the appropriate level of security.

Preventive activities at the local level play an important role as well. Police prevention in local communities or "community policing", and the co-operation in providing safety and security in the neighbourhood is an important task of the police and the local community. The preventive work of wardens should without hesitation be included in this context.

Although wardens do not have the authority in the field of prevention of property crimes, their presence in the area of local communities plays a preventive role. The presence of wardens is an effective deterrent against potential perpetrators of criminal offences and plays a part in the implementation of community policing; it contributes to improving security and, consequently, to reducing the fear of crime. In this context, the authors conclude the paper by presenting some personal factors in fear of crime.

Keywords: *warden, police, municipal security programme, prevention, fear of crime.*

Poster prezentacije

[Kriminalitet maloljetnika u urbanom dijelu Travnika](#)

Magistar pravnih nauka: mr.sc. Bjelopoljak Ahmed

Internacionalni univerzitet Travnik

Pravni fakultet

Viši asistent

e-mail: kakanjab@yahoo.com

Duga je historija prvih početaka u pravu kada se, bar u nekim sitnim fragmentima, počelo „brinuti“ o tome, jesu li izvršioi krivičnih djela djeca ili maloljetnici. Krajem 19.vijeku počinju prve ozbiljnije odredbe o posebnom tretmanu maloljetnika u krivičnom pravu. Maloljetstvo je jako složen biosocijalni i socijalno-kulturni fenomen koje u međusobno komplikovanoj, suptilnoj i dijalektičkoj interakciji i dijalektičkom procesu društvenog razvoja izaziva razne socijalne fenomene u koje, kod jednog manjeg dijela maloljetnika, spada i asocijalno i delikventno ponašanje.

Osnovna tema ovog rada su maloljetnici, kao izvršioi krivičnih djela, analitički praćeni, prostorno i vremenski u užem-urbanom dijelu Travnika i intervalni vremenski niz od pet (5) godina i to od 2009 do 2013 godine. Istraženi su podaci o ukupnom broju i postotku prijavljenih maloljetnika za krivična djela među svim prijavljenim licima, zatim broj i postotak nerecidivista i recidivista među prijavljenim

maloljetnicima te njihova polna struktura, potom starosna dob prijavljenih maloljetnika. Istražen je i broj prijavljenih maloljetnika po glavama krivičnih djela iz Krivičnog zakona FBiH, te broj podnešenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv maloljetnika.

Prikupljeni podaci se odnose na poznati tzv. istraženi kriminalitet maloljetnika tj. poznate izvršioce odmah po prijavi i naknadno otkrivene.

Rad će u osnovnim crtama prezentovati i osnovne uzroke neprihvatljivog ponašanja mladih koje se često u stručnoj literaturi naziva i različitim imenima.

U radu će biti obrađene i osnovne odredbe o maloljetnicima u krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine.

Cilj rada je da kroz tabelarni i grafički prikaz i deskriptivnu statistiku prikupljenih podataka o kriminalitetu maloljetnika pokaže koliko kriminalitet maloljetnika učestvuje ili ima uticaja na ukupno stanje sigurnosti u urbanom dijelu Travnika.

Ključne riječi: *Kriminalitet, Maloljetnici, Krivično djelo, Krivični zakon, Sigurnost, Travnik.*

Juvenile Delinquency in The Urban Part of Travnik

Master of Science in Legal Studies: M. Sc. Ahmed Bjelopoljak

International University of Travnik

Faculty of Law

Senior Assistant

e-mail: kakanjab@yahoo.com

The history of dawning in law goes long back to the time when, at least in some tiny fragments, it was started to “care” whether the perpetrators were children or juveniles. Late in 19th century the first serious provisions on special treatment of the juveniles in criminal law appeared. Minority is a very complex biosocial and sociocultural phenomenon which in the complex, subtle and dialectic interaction and dialectic process causes various social phenomena of social development among which, in a minor number of juveniles, there is social and delinquent behaviour.

The basic theme of the paper are the juveniles as crime perpetrators followed up analytically, in space and time in the narrow urban part of Travnik, and the five-year (5) interval period of time, namely from 2009 to 2013. The following data have been researched: the total number and percentage of the juveniles reported for the crimes among all other reported persons, then the number and percentage of non-recidivists and recidivists among the reported juveniles, their gender structure and the age of the reported juveniles. The number of the reported juveniles per chapters from the Criminal Code of FBiH has also been researched as well as the number of the submitted requests for instituting misdemeanour procedures against juveniles.

The collected data refer to the known so-called investigated juvenile crime, i.e. the perpetrators known immediately upon the report and the ones detected subsequently.

The paper will in basic features present the basic causes of the unacceptable behaviour of the young which is often referred to with different names in the expert literature.

The basic provisions in the Bosnia and Herzegovina criminal legislation related to juveniles will also be elaborated in the paper.

The purpose of the paper is to show, in a table and graph and a descriptive statistics of the collected data on the juvenile delinquency, to what extent the juvenile delinquency affects or influences the overall security situation in the urban part of Travnik.

Key words: *criminality, juveniles, crime, Criminal Code, security, Travnik.*

Illegalno posjedovanje vatrenog oružja i sigurnost građana

Mr.sci. Kajmaković Emir

Gomilanje velikog broja oružja tokom rata u Bosni i Hercegovini ostavilo je iza sebe ogromne količine naoružanja i vojne opreme. Devetnaest godina poslije, zalihe vatrenog oružja i dalje predstavljaju prijetnju sigurnosti ljudi. Neke procjene UNDP ukazuju da se u Bosni i Hercegovini u ilegalnom posjedu civila nalazi značajna količina oružja (oko 750.000 komada oružja) što ukazuje da 19,5% građana Bosne i Hercegovine odnosno svaki peti građanin posjeduje na nezakonit način oružje. Ovako visoka rasprostranjenost neregistriranog ili ilegalnog oružja i minsko-eksplozivnih materija predstavlja ozbiljnu prijetnju po sigurnost građana i države, o čemu svjedoče i statistički podaci o broju kriminalnih djela počinjenih ovim oružjima, kao i aktivnosti organiziranih kriminalnih grupa. Također, velike količine ilegalnog oružja nalazi se u uzročno-posljedičnoj vezi sa drugim oblicima kriminaliteta, s obzirom na realnu opasnost da u određenom trenutku bude predmet kako krivičnog djela ilegalne trgovine oružjem, tako i drugih krivičnih djela protiv života i tijela, zatim imovine, te opće sigurnosti ljudi i imovine. Problem vatrenog oružja u Bosni i Hercegovini nije ograničen samo na ilegalno posjedovanje od strane civilnog stanovništva, nego je proširen i na niz drugih područja, između ostalog na područje legislative, svijesti i edukacije, odnosno prijavljivanja ove vrste kriminaliteta. S obzirom na složenost i heterogenost problema ilegalnog posjedovanja i upotrebe vatrenog oružja, borba protiv ovog sigurnosnog izazova mora biti sveobuhvatna i multidisciplinarna, kako sa preventivnog tako i represivnog aspekta. Preventivne aktivnosti obuhvaćaju radnje šireg spektra državnih i društvenih organa, dok je suzbijanje (represija) ovog problema u isključivoj nadležnosti agencija za sprovođenje zakona. Kada govorimo o krivičnim djelima u vezi sa oružjem, ovaj tekst ima za cilj sticanje jasne percepcije o složenosti ovog oblika kriminaliteta kao potencijalnog izvora težih oblika krivičnih djela, na osnovu čega autor nastoji identifikovati što adekvatniji odgovor agencija za sprovođenja zakona.

Ključne riječi: *vatreno oružje, sigurnost, ilegalno posjedovanje, krivično djelo, prevencija, represija, multidisciplinarno.*

Illegal Possession of Weapons and Public Safety

Mr.sci. Kajmaković Emir

The accumulation of weapons during the war in Bosnia and Herzegovina has left behind huge quantities of weapons and military equipment. Nineteen years later, the stocks of weapons still continues to pose a threat to human security. Some UNDP studies indicate that significant quantity of weapons (around 750,000 pieces of weapons) is illegally possessed by civilians, indicating that 19.5% of the citizens of Bosnia and Herzegovina or every fifth citizen possess weapons illegally. Such widespread diffusion of unregistered or illegal weapons and mine - explosive substances represents a serious threat to the public safety, as evidenced by statistical data on the number of criminal

offences committed by these weapons as well as by increased activities of the organised criminal groups. Moreover, large quantity of illegal weapons is in a cause-and-effect relationship with other forms of crime, given a real danger of being used in perpetration of criminal offences of illicit arms trafficking, against life and body, property-related criminal offences and criminal offences against public safety. The problem of weapons in Bosnia and Herzegovina is not only limited to illegal possession by civilians, but it extends to a number of other areas, such as areas of legislation, awareness and education, or area of reporting this type of crime. Given the complexity and heterogeneity of the problem of illegal possession and use of weapons, the fight against this serious security challenge must be comprehensive and multidisciplinary, from both preventive and repressive aspects. Preventive actions include broader spectrum of civil and social actions, while suppression (repression) falls within competence of law enforcement agencies. When it comes to weapons-related criminal offences, this study aims at giving a clear perception of complexity of this type of crime as a potential source of serious types of crime, based on which the author attempts to identify a more adequate response of law enforcement agencies.

Key words: *weapons, security, illegal possession, criminal offence, prevention, repression, multidisciplinary*

[Narratives of Former Bosnian Detainees: Concentration Camp Rituals](#)

Goran Basic

Department of Sociology

Lund University, Box 114

221 00 Lund, Sweden

Phone: +46 (0)46 222 36 81 / +46 (0)70 413 23 39

E-mail: goran.basic@soc.lu.se

Personal page: <http://www3.soc.lu.se/index.php?id=261>

This article analyzes the experiences retold by former concentration camp detainees who were placed in concentration camps like civilians at the beginning of the Bosnian war in the 1990s. The article aims to describe the recounted social interaction rituals after time spent in a concentration camp as well as identifying how these interactions are symbolically dramatized. In their stories of crime and abuse in the concentration camps, the detainees reject the guards' actions and the designation of 'concentration camp detainee'. The retold stories of violation and power rituals in the camps show that there was little space for individuality. Nevertheless, resistance and status rituals along with adapting to the conditions in the camps seem to have generated some room for increased individualization. To have possessed some control and been able to resist seems to have granted the detainees a sense of honor and self-esteem, not least after the war. Their narratives today represent a form of continued resistance.

Keywords: *humiliated self, emotions, stigma, sacred symbols, de-ritualization.*

[Priče bivših bosanskih logoraša: Rituali u koncentracionim logorima](#)

Ovaj članak analizira prepričana iskustva bivših logoraša koji su kao civili odvedeni u koncentracione logore početkom rata u Bosni i Hercegovini 1990-tih godina. Cilj članka je opisati prepričane rituale socialne interakcije poslije vremena provedenog u logoru kao i identifikovati kako su te interakcije simbolično dramatisovane. U svojim pričama o zločinima i zlostavljanju u koncentracionim logorima, logoraši odbacuju postupke čuvara kao i taj naziv 'logoraš'. Priče o ritualima sile i moći pokazuju da je prostor za individualizam u logorima bio veoma ograničen. Ipak, rituali otpora i statusa su naizgled, zajedno sa adaptacijom na uvjete u logoru, generirali prostor za povećanu individualizaciju. Imati malo kontrole i moć pružanja otpora naizgled je dalo logorašima osjećaj časti i samopoštovanja, naročito poslije rata. Njihove priče u današnjici predstavljaju jedan oblik nastavljenog otpora.

Ključne riječi: poniženje, emocije, stigmatizacija, uzvišeni objekti, deritualizacija.

ISSN

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Partneri konferencije

Veleučilište
Velika Gorica

CENTAR
ZA
DRUŠTVENA
ISTRAŽIVANJA
INTERNATIONAL BLACK UNIVERSITY

Podržano od

Općina Centar
Sarajevo

Medijski partneri konferencije

a&S ADRIA NOVO VRIJEME

STUDENT

